

INSTITUTUL REVOLUȚIEI ROMÂNE
din Decembrie 1989

Caietele

Revoluției

Număr special
Nr. 7(32) /2010

CAIETELE REVOLUȚIEI

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Ioana CIODARU - coordonator,
responsabil de număr
Carmen RĂDULESCU - redactor
Viorela DOBRE - corector
Alina VLĂSCÉANU - tehnoredactare
Daniel GHEORGHE - imprimare

© INSTITUTUL REVOLUȚIEI
ROMÂNE DIN DECEMBRIE 1989
Str. C. A. Rosetti nr. 33, sector 2, București
tel./fax: 021.311.87.06; tel. 021.311.99.80;
e-mail: contact@irrd.ro
www.irrd.ro

ISSN 1841 - 6683

Claudiu IORDACHE
director general
Ion CALAFETEANU
director general adjunct

CUPRINS

Editorial

Claudiu Iordache, <i>Dorul de Ceaușescu</i>	3
Carmen Rădulescu, <i>România lui Nicolae Ceaușescu</i> . <i>Mai țineți minte?</i>	5

Lansare editorială

Sergiu Nicolaescu, „ <i>Mămăliga</i> “ a explodat! Decembrie 1989 (fragmente).....	7
---	---

Opinii

Mihaela Toader, <i>Exilul românesc critică regimul comunist din România</i>	22
---	----

Cronici

Claudiu Iordache, <i>O altfel de Cronică la cartea domnului Grigore Cartianu „Crimele Revoluției”</i>	31
Alexandrescu Oșca, <i>Ideea de Revoluție la români</i>	32

Medalion

Dan Iosif.....	35
----------------	----

Interviu

<i>Amiralul (r) Constantin Cico-Dumitrescu: Într-o Revoluție, dacă nu spui că ești, cine ești și ce vrei, n-ai nici o șansă!</i>	43
--	----

Poeziile Revoluției

<i>Jertfa nu ajunge (odă)</i>	48
<i>Libertate</i>	48
<i>Lumânări și copii</i>	49
<i>Omagiu eroilor Revoluției române</i>	49

Activități

Rolul istoriei revoluțiilor în societatea românească de-a lungul timpului. Personalități marcante ale acestora - Simpozion, 9 decembrie, Craiova.....	50
---	----

Portret

Dan Toader, <i>Streza Nicolae Pavel Zian</i>	52
--	----

Mărturii

Alexandru Trifan.....	52
Mihai Vasile.....	52

Facsimile.....	55
----------------	----

Correspondența.....	57
---------------------	----

Producții editoriale

Producții editoriale ale anului 2010 realizate de IRRD.....	60
---	----

Calendar

Pastor Gheorghe, Sanda Adrian.....	63
Iorga Eugenia.....	64

EDITORIAL

Dorul de Ceaușescu

La 20 de ani de la Revoluția Română, opinia exprimată cu un cinism fără margini, a nostalgicilor ceaușiști recurge la reflexul condiționat al lingușirii fostului conducător (care are pe suflet moartea a peste 300 de români nevinovați!) și continuă să exprime regretul de a-l fi pierdut printre degetele Istoriei pe cel pe care încă îl consideră patriot și iubitor de popor!

A rămas necondamnată și nepedepsită după Revoluție, din nefericire, pegra nostalgică, ranchiunoasă, a foștilor activiști și securiști, profitori ai Revoluției altora, n-au abjurat nici o clipă de la convingerile lor!

Nostalgia după Ceaușescu este un efect al unei incurabile decrepitudini morale. Să uiți că ai suferit de frig și foame, de lipsa cumplită a libertății, din cauza Dictatorului atins de paranoia care ți-a disprețuit condiția de om, doar pentru a te întoarce pervers, laș și umil la *dorul de Ceaușescu*, este de neiertat!

Vă este dor de Ceaușescu, dar nu vă e dor de cei maltratați ori împușcați de Ceaușescu la porțile Crăciunului anului 1989?

Am convingerea că sinistra jelanie a foștilor ceaușiști e cel mai recent simptom al unei boli care nu se vindecă de la sine!

Nu România datorează compasiune ori regrete destinului unui Nicolae Ceaușescu, doar conștiința denaturată a complicilor lui! Ei caută astăzi noi rime la *Omagiile*, *Odele* și *Laudele* abjecte dedicate, fără jenă de viitor, Conducătorului!

Ceaușescu a murit, ceaușismul trăiește, iată, ca o pecingine ce nu mai poate fi ascunsă sub fard pe obrazul ars de dezonoare și rușine!

Mai există astăzi români dispuși să uite crimele din Decembrie? Timpul o dovedește. Mai sunt...

Să le amintim, atunci, ordinele scelerate ale prea mult iubitului Ceaușescu! Ordine peste ordine de a se trage, nu în agenți sovietici ori unguri, ci în femei, copii, muncitori, soldați, bătrâni, care și-au riscat viața pentru libertatea chiar și a celor care nu erau vrednici de ea, a celor care, iată, continuă să trăiască de bună voie ca sclavi fericiți într-o libertate niciodată pe deplin meritată!

Vai lor!

Tovarășul Nicolae Ceaușescu: **“Am discutat aseară, am spus: luați măsuri, măsuri ferme ... Dacă miliția era înarmată trebuia să tragă... N-ați executat ordinul dat, că am dat ordin în calitate pe care o am de comandant suprem, ordin care este obligatoriu pentru toate unitățile... Trebuia să-i omoare pe huligani...”**

“Voi da ordin ca imediat să se primească, acum, armamentul; toți să fie înarmați și să se aplice ordinul... Să lichidăm repede ce este la Timișoara, să punem trupele în stare de luptă... și oriunde se încearcă vreo acțiune, lichidată radical, fără nici o discuție. Vom lupta pînă la ultimul... Totul să se apere cu arma în mînă. Toți trebuie să știe că sîntem în stare de război!”

” ...Acum am trimis și sunt la Timișoara toți comandanții. Am discutat acum cîteva minute cu tovarășul Coman care a sosit la Timișoara cu trupe, și au primit muniție de război. Oricine nu se supune la somație... am dat ordin să se tragă... Începînd de azi... unitățile vor purta armament de luptă, inclusiv gloanțe ... Umanismul nu înseamnă pactizare cu dușmanul! Umanismul înseamnă

apărarea integrității socialismului... Toate unitățile sunt în alarmă și în această situație au armament de luptă în dotare... Dacă s-a înțeles bine? Întreb și la Timișoara, să răspundă primul secretar care are și funcția de comandant. Și tovarășul Coman...”

Ion Coman: “Vă raportează, tovarășe Nicolae Ceaușescu, capătul a trei coloane intră în Timișoara, vor fi dirijate spre centru, am ordonat să se tragă foc. Suntem gata să îndeplinim ordinul dumneavoastră.”

(17 decembrie 1989, București, stenograma ședinței CPEX și a teleconferinței ținută de dictatorul Nicolae Ceaușescu)

„Elena Ceaușescu a ordonat măsuri extreme pentru dispersarea manifestațiilor, inclusiv «să pună câinii pe populație și în special pe femei, că ele sînt mai sperioase!»

(gen. Ion Coman)

„La Timișoara cei care au tras acolo au executat un ordin. Ordinul lui Ceaușescu, transmis de Milea“.

(gen. Iulian Vlad)

„... Nuță ne-a comunicat că putem trage în plin, fără nicio ezitare: Nu contează câți vor muri! 1, 2, 10, 50, sunt hoți, vandali, huligani, la groapa comună cu ei!”

Procesul de la Timișoara, vol.IX

„Capătul a 3 coloane intră în Timișoara. Am transmis să se dirijeze în centrul orașului. Am ordonat să se tragă foc!”

„Gușă am primit ordinul de la București, se trage fără discuție!”

(Coman Ion)

Generalul Gușă era foarte autoritar și vehement, își exprima nemulțumirea că Divizia de Tancuri din Timișoara n-a acționat cum trebuie pentru a face ordine. Că trebuiau folosite mai eficient tancurile, că demonstrații, dacă nu înțeleg, trebuiau să fie călcați cu șenilele și trebuiau să rotească turela ca, cu țeava tunului, să-i lovească peste capete.

(Filip Teodorescu)

„Generalii Nuță și Velicu au avut legătură permanentă cu grupe speciale de securiști și de poliție, ordonându-le să tragă în demonstrații care nu se supun somațiilor“. „La Catedrală, în noaptea de 18 decembrie 1989, au fost împușcați și copiii de către trupele de securitate. Trupele de securitate care au deschis focul erau conduse nemijlocit la fața locului de Velicu Mihalea... Pistoalele mitralieră care sînt în dotarea unităților de securitate au amortizor care favorizează împușcături fără să se audă”.

(Popescu Gheorghe Ion, inspector șef al Inspectoratului județean Timiș al trupelor Ministerului de Interne și de securitate)

“Am rupt și noi cîțiva! Tragem, tovarășu? Nu scapă nimic, radem tot!”

(Gen. Nuță Constantin)

Claudiu IORDACHE

*

România lui Nicolae Ceaușescu

Mai țineți minte?

Românul uită repede – este o vorbă din bătrâni, care se dovedește, din nou, a fi adevărată –, altfel nu s-ar putea explica rezultatele unor sondaje de opinie ce arată că mai bine de jumătate dintre persoanele interviuate regretă „era” Ceaușescu, la 21 de ani de la Revoluția din decembrie 1989.

Acestora încercăm să le reîmprospătăm memoria cu câteva din momentele... de glorie ale dictaturii comuniste, păstrate de fotografiile vremii.

Cartiere întregi au fost dărâmate pentru a face loc Casei Poporului și Bulevardului Victoriei Socialismului; numeroase biserici au fost puse la pământ, câteva au rămas în picioare, dar au fost translatate în spatele blocurilor, pentru a nu face notă discordantă cu peisajul nou creat. Până și Institutul Medico-Legal – o bijuterie arhitecturală –, a fost răpus de o mișcare din poignet. Mișcare de care toată lumea se temea, pentru că în urma ei cartiere întregi dispăreau. La fel și si numeroase sate.

Cozile interminabile la diverse produse alimentare de bază, cozile la „adidași” (copite și gheare), la „calculatoare” (căpățâni), sau la „frații Petrăuș” (pui de sub o jumătate kg bucata), la butelii, la gaz, la lemne, la orice, au fost uitate?

Luptele corp la corp pentru a prinde scara, sau tampoanele tramvaiului, ușa autobuzului, troleibuzului, pregătirile – cu scoaterea din producție a mii de oameni – pentru parăzile grandioase de 23 august, oamenii cu plăcuțele de pe stadioane, care compuneau imagini și lozinci de adulare a „iubiților conducători”, ascultatul pe ascuns al posturilor de radio interzise – *Europa Liberă*, *Vocea Americii*, *BBC* –, programul de două- trei ore al Televiziunii și antenele de

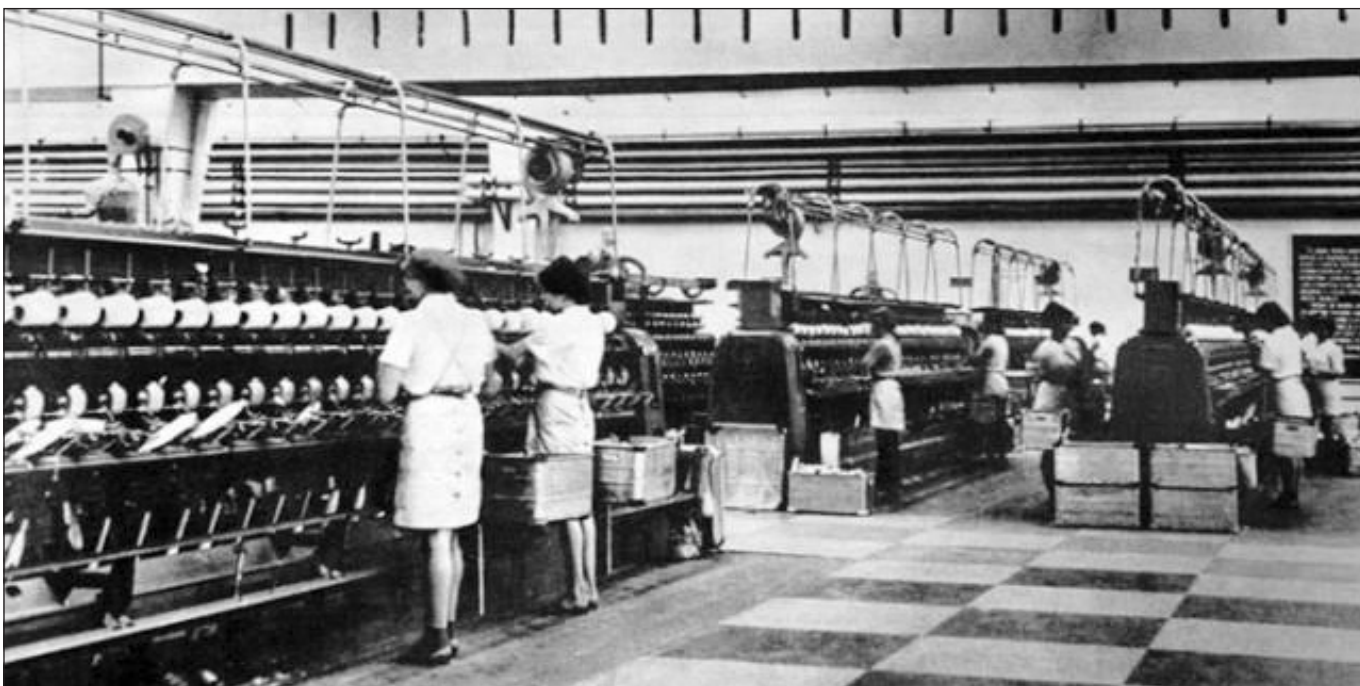
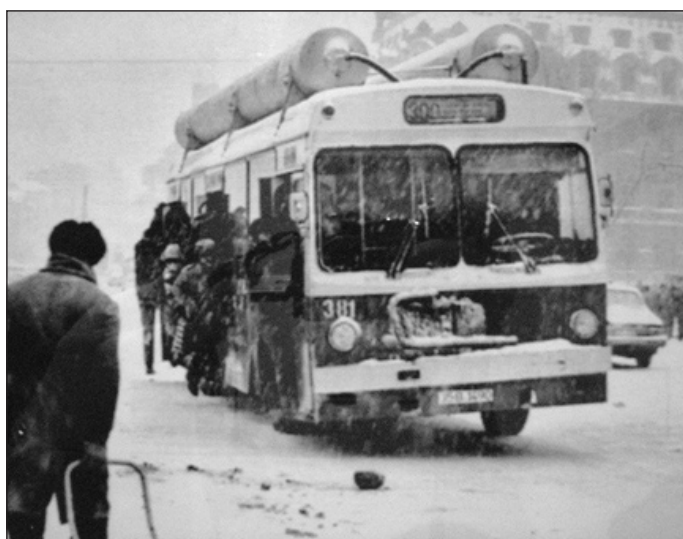

Bulgaria cu care ne dotaserăm, toate acestea și multe altele au fost uitate?

Grație fotografiilor (care circulă ca un „samizdat” pe Internet), între care și cele făcute de reputatul arhitect și fotograf Andrei Pandele, repetăm întrebarea din titlu.

Mai țineți minte?

Carmen RĂDULESCU

*

LANSARE EDITORIALĂ

Sergiu Nicolaescu

Cine au fost teroriștii? Cine a tras în noi? Unde sunt asasinii? Întrebări mai mult decât legitime, născute ca urmare a desfășurării Revoluției Române din Decembrie 1989. Asupra acestor întrebări, deocamdată fără un răspuns clar, se oprește în rândurile ce urmează Sergiu Nicolaescu, unul dintre liderii Revoluției Române din Decembrie 1989. Este vorba de volumul intitulat „MĂMĂLIGA“ A EXPLODAT! DECEMBRIE 1989, aflat sub tipar la Editura I.R.R.D.

(fragmente)

Extrase din opiniile unor cadre medicale privind existența teroriștilor

După datele obținute în 1991, circa 90 de morți nu au fost identificați. Aceștia pot fi dintre cei care au acționat în mod diversionist-terorist în decembrie 1989, străini și români. Din datele informative culese de la personalul ce asigura paza Institutului Medico-Legal din București se atestă că în perioada 22.12.1989 – 6.01.1990 au fost aduse persoane, decedate prin împușcare, despre care personalul medical și militarii din pază afirmă că sunt teroriști. Asupra acestora s-au găsit arme de foc și arme albe (unele total diferite de cele ce existau în dotarea forțelor noastre armate) și muniție aferentă, documente deosebite (pașapoarte și legitimații în alb sau pe care figurau nume, locuri de muncă și funcții ce nu corespundeau realității, buletine false în care datele nu corespundeau cu cele de pe celelalte documente), îmbrăcăminte deosebită (combinezoane kaki căptușite cu blană, pulovere de tip militar, căști kaki, lenjerie de corp, cizme cu carâmb scurt și cu o încuietorie, în general noi), toate diferite de cele ce aparțineau militarilor români, medicamente necunoscute, ce măreau capacitatea de rezistență și de efort.

Cei decedați erau depuși separat într-o încăpere păzită în care aveau acces doar câteva persoane, printre care prof. dr. Beliş Victor, șeful instituției, procuror Vasiliu Eugen, cadre de la Criminalistică și alți câțiva. Despre armamentul, materialul și documentele ridicate de la persoanele decedate, despre care se aprecia că au acționat terorist, nu se mai știe nimic, declarațiile rămânând simple hârtii.

În nota telefonică înregistrată la nr. 1755/89, transmisă IML-ului de către Procuratura Militară București, se specifică: „**Toate actele privind cadavrele sosite la IML în 22.12.1989 și în zilele următoare se eliberează fără autopsie, cauza morții urmând a se stabili pe baza examenului medico-legal extern**”. Nota telefonică era semnată de către procurorul militar-șef, colonel de justiție Nicolae Crețu. Această „Notă” a mai fost transmisă probabil și altor instituții sanitare din țară. Se mai cunoaște și faptul că „ordinul de neautopsiere a cadrelor”, a fost dat de la Timișoara și București de colonelul Gheorghe Diaconescu, procuror-șef adjunct. Vom relua descrierile făcute cu ocazia unor reportaje în spitalele Bucureștiului.

**Spitalul Municipal - rezerva nr. 3 -
TERORIȘTI**

Iată descrierea făcută de un cadru medical cu referire la un cetățean presupus terorist, rănit: „**I-am dat un sedativ de 5 ori mai puternic, ne era frică până vine procurorul, era clinic mort. Nu știu, sunt special antrenați. Au o rezistență cumplită, nu sunt oameni. (...) Nu mai avea vesta de protecție pe el și glonțul a ricoșat în țesutul lui, nu-mi dau seama, sunt hrăniți, drogați, antrenați. Uitați-vă la el, e bărbat tânăr, arată chiar bine, e îngrijit, are unghiile curate, uite că deschide ochii! Și nu e nimic în privirea lui, nici suferință, nici măcar ură! Înainte să moară, unul striga: «Nu v-am făcut încă destul, o să vă omorâm pe toți!»** Fața i s-a colorat înspre verde, au un miros special, dulceag (...) a parfum arăbesc. Țasta e ăla cu 12 buletine, le-au găsit fiole cu săruri împotriva foamei, a setei. (...) Uite, ăsta de la mine din buzunar e primul glonte scos în spitalul nostru dintr-o fetiță de 12 ani. În salon este un băiat foarte grav rănit, un glonte dum-dum, d-ăla, i-a făcut praf diafragma, creasta iliacă, la ieșire perforația era cât o monedă de 5 lei”. Grație unor cercetări efectuate de unii ziariști, a fost dată publicității descoperirea existenței unui posibil terorist arab iranian, înregistrat în cadrul Spitalului Municipal București sub numele de Aygen Izzetemre, împușcat în zona Televiziunii. Asupra cetățeanului s-au găsit două pistoale și muniția aferentă, dovedindu-se că a desfășurat acțiuni suspecte în perioada 23 - 24.12.1989.

Spitalul Clinic de Urgență: „(...) Se deschide poarta mare, TIR-ul cu coșciuge frânează (...) se trage asupra intrării în Camera de Gardă. Se trage în sălile de reanimare (...) Se trage pe culoare (...) un terorist trage din vârful balconului (...) Intrăm în rezerva teroriștilor. Sunt 6 păziți de 3 soldați, cu hainele lor pe ei, câte 3 rânduri, legați cu cătușe de pat, cu răni îngrozitoare. Unul dintre ei vorbește stricat românește (...) are părul negru și creț, doar glasul îi e alb – se dau sedative puternice. Nu ne-a venit nici un ordin de nicăieri. Nu știm ce să facem cu ei (...) În rezerva de alături e foarte colorat teroristul ăsta. Nici măcar țigan nu e”. Am redat,

parțial, din săptămânalul „Express”, aprilie 1990, reportajul realizat de Andreea Hasnaș. Chiar dacă sunt exagerate și uneori deformate opiniile unor oameni referitoare la fenomenul terorist, totuși se desprinde cu certitudine faptul că acesta a existat, că miile, zecile de mii de cartușe trase de apărători i-au afectat pe mulți dintre ei, deși acest lucru nu este încă recunoscut, că indiscutabil și din rândul lor au fost morți și răniți.

Cetățeanul F. A., cadru în Spitalul Clinic de Urgență, relatează despre prezența teroriștilor, care fie că au fost prinși și aduși de militari sau revoluționari, fie că s-au prezentat de bunăvoie, fiind răniți sau au intrat în spital în scop de diversiune. Iată relatarea: „(...) **Aceștia au fost dopați cu amfetamine (...) Erau foarte agitați, dădeau răspunsuri stereotipe și grăbite (...) Păreau dinainte învățate, scoși din tipar, nu mai erau în stare să discearnă și să răspundă explicit (...) Au fost capabili să se opună și la 10 oameni, au îndoit barele de la brancarde etc. (...); au necesitat doze deosebite de anestezic; cei care au decedat postoperatoriu, au decedat din cauză comună – edem pulmonar – nejustificat față de rănilor suferite sau de procedurile operatorii efectuate, dovedind rezistență mică datorită probabil unei epuizări organice post amfetaminice, dar și unei reacții organice particulare rezultată din combinația anestezicelor cu amfetaminele; cei răniți, în viață, au fost încorpore foarte cooperanți, fie au negat amestecul într-o asemenea acțiune, iar unii (...) s-au dovedit șocați psihic și fără vreo legătură cu fenomenul terorist. Aspectul general a fost, după trecerea efectului amfetaminic, unul foarte liniștit, echilibrat, lucru care îndepartează ipoteza șocului psihic pentru starea de la internare. Unul dintre teroriști, femeie, 23 ani, înaltă, athletică, îmbrăcată la internare în 3 rânduri de haine (...) a dat relații complete despre tot ce avea de făcut, despre locurile de alimentare (cu muniții - n.n.). Certitudinea celor afirmate a fost faptul că unul din imobilele pe care le-a desemnat - str. Atena nr. 22 - a fost folosit cu siguranță ca loc de tragere. Știe acest lucru de la o femeie care locuia acolo, de la militarii de pază la reședința ambasadorului și a Ambasadei**

Olandei (...) reține din depozițiile ei că s-a tras și din strada Atena nr. 5 și nr. 7, iar punctul de alimentare se afla sub magazinul „Gioconda”.

Acest lucru îl raportează căpitanul Herța - șeful Dispozitivului de Apărare al Spitalului, cât și un colonel de infanterie care se afla la barajul din Piața Dorobanți. Până la 30.12.1989 toți suspectii din spital (mai puțin șocații) au fost ridicăți. Dintre ofițerii superiori care au participat la

ridicarea celor suspecți de terorism din Spitalul de Urgență reținem ca nume pe colonelul Chircoiaș. (Declarații Club TV- 22, vol. 2, pag. 7 - 8). Sunt foarte multe declarații ale unor cadre medicale și, indiscutabil, ar fi fost și mai multe dacă s-ar fi urmărit obținerea unor informații despre existența teroriștilor morți sau răniți ce au trecut în acele zile prin spitalele Capitalei.

Opiniile unor martori privind existența teroriștilor

Spicuum din declarația domnului Dumitru Mazilu:

„(...) La ora 2 noaptea, un comando a pătruns în sediu. Mai mulți tineri au fost împușcați între ochi pe întuneric.

A. Ei erau cei ce apărau cu fanatism pe cei doi (Nicolae și Elena Ceaușescu).

B. Ei erau străini închiși la culoare, vorbeau, dar nu prea bine românește.

C. Ei erau cei care au ucis tineri militari și civili pe întuneric”.

La întrebarea „Cine a tras: Armata sau Securitatea?” domnul Dumitru Mazilu a declarat: *„(...) și Armata și Securitatea. Securitatea mai ales după 22.12.1989. De aici concluzia că s-a tras și din case conspirative și de întâlțniri”.*

Domnul Silviu Brucan motivează că nu s-a tras în CC, deoarece toți conducătorii Securității erau acolo: *„(...) Unitățile Securității aveau armată de gherilă urbană (...) iar în legătură cu eliberarea celor arestați (...) A fost un ordin superior ca toți să fie eliberați(...) Erau 20 ofițeri arabi la Urgență, unul rănit și unul mort. A venit un avion libian cu ajutoare și la întoarcere au fost luați toți aceștia, inclusiv mortul și rănitul. Sigur, acum e mai greu de dovedit (...)”.*

În ziua de 23.12.1989, pe baza informațiilor grupei operative a MStM, un echipaj USLA, sub comanda cpt. Victor Enachioaie, s-a deplasat în Piața Iancului unde a fost semnalată existența unor teroriști care executau foc asupra cetățenilor care treceau prin zonă. În urma intervenției în forță, în str. Mihai Bravu nr. 116, au fost lichidate două persoane asupra cărora nu s-au găsit documente de identitate, iar o a treia a reușit să dispară.

În noaptea de 23.12.1989, trupele de parașutiști ce asigurau protecția unor obiective pe Calea Victoriei au fost provocate de către trei persoane ce foloseau un autoturism ARO alb, cu număr galben, care au executat foc automat asupra lor. După afirmațiile martorilor, persoanele respective erau deosebit de bine pregătite pentru ducerea acțiunilor de gherilă urbană.

„În 23.12.1989, în jurul orelor 7.00, apare în dispozitiv (Piața Aviatorilor - spațiul verde intrare Parc Herăstrău) un autoturism Dacia 1300 alb din care coboară două persoane îmbrăcate militar kaki și intră sub o mașină militară a subunității noastre și trage în noi foc automat (...)” (R/B/7/1762).

„(...) În dimineața de 23.12., tineri din GP au adus trei suspecți: unul avea un pistol și 15 DM; altul avea două pistoale, altul era electronist la MI (...)” (numele lor au fost înregistrate de un maior de Miliție, Mihăiță Mateescu, dat afară de la USLA).

„Mai este adus un suspect care spunea că lucrează la Întreprinderea Electronică București, în vârstă de peste 30 ani dar care era irakian după spusele ofițerilor (...)”.

„În seara de 22.12.1989, după orele 23.00 vine la TV un tânăr (...) fost USLA, trecut în rezervă în luna a 4-a sau a 5-a 1989, care a spus că cei care trag din vile sunt USLA, a vorbit cu ei și l-au făcut trădător (...)”.

„În decursul zilei de 23.12.1989, în vilele de unde se trăgea au fost prinși mai mulți suspecți, unii răniți, aveau arme asupra lor (pistoale mici) și o îmbrăcămintă de culoare închisă (neagră), aproape toți fiind îmbrăcați la fel”.

„Erau anchetați de mr. Miliție de la TV (Mihăiță Mateescu)” (R/B/12/1784).

Declarația O. Z. - Calea Călărași: „(...)La poarta 1 a TVR vede două persoane civile, 25-30 de ani, înalți, solizi, cu mâinile ridicate, aduși de militari și GP în 23.12.1989 orele 12.30-13.00”.

„În 24.12, o persoană iese de la nr. 238, traversează Calea Dorobanților, înaintează către TAB-urile din fața TVR, spre care a tras o rafală din pistolul automat cu pat rabatabil și apoi s-a îndreptat spre tancul din curtea TV-ului spre care a tras o altă rafală. Este rănit la picior de un ofițer și imobilizat de GP. Era mic de statură, slăbuț, brunet, nu vorbea românește, îmbrăcat cu pantaloni bufanți culoare închisă, bocanci militari, geacă kaki, căciulă rusească neagră cu urechi lăsate” (R/C/8/1812).

Declarație B. I. - Calea Dorobanți: „(...)În fața vilei noastre, în 22.12.1989 a venit o Dacia albă (văzută și de vecinul M) și care căra armament și din ea au coborât 4 indivizi care au plecat spre TVR. Dacia a stat acolo până în 28.01.1990” (R/C/8/1812).

„În 23.12 orele 2.00, în zona Baraj spre Piața Aviatorilor de pe Calea Dorobanți, se auzea o voce în clar: Răcene! Adu-ne muniție!” (R/C/14/2322).

„Observă 4 persoane îmbrăcate în combinezoane culoare închisă cu căști culoare închisă pe cap care ies din imobilul din Bd. Aviatorilor nr. 72 și dispar (...)” (R/C/6/1804).

„S-au dus la TV din clădirile de vizavi (...) șase bărbați, vârsta 25-30 de ani, civili, doi cu salopete kaki, unul cu căciulă rusească și altul cu șapcă (...)”.

„Opt persoane aduse individual, dintre care al optulea nu era român, ci arab, îmbrăcat într-o salopetă bleumarin”.

„O persoană în vârstă de 40-45 ani, descoperit, înfricoșat, îmbrăcat în pulovăr și scurtă cu blăniță la guler (...) A fost ridicat dintr-un imobil de unde se trăgea” (R/C/12/1822).

„Rănitul, fără ocupație, nu este găsit la domiciliul declarat” (R/C/17/2366).

„De la un individ decedat a ridicat o armă de proveniență străină” (R/G/4/1858).

„În timpul atacului, lângă gardul viu al TV-ului, observă doi bărbați în haine lungi de piele de culoare închisă, amândoi având în mână pistoale cu țevă scurtă. Trag unii în alții și unul dintre cei doi este rănit, dar dispar amândoi” (R/M/7/1924).

„Au executat foc cu arme: asemănătoare pistolului mitralieră calibru 7,62 care produceau zgomote estompate, ca și când ar fi fost cu amortizor (...) produceau zgomote asemănătoare celor de GECO (...) cadența tragerilor: automată; foc lovitură cu lovitură. De reținut: mobilitatea deosebită a atacatorilor și a focului executat; precizia și eficacitatea deosebită a focului (inclusiv noaptea - lunete cu infraroșii) și mai ales la lovitură cu lovitură. Preferință pentru scoaterea din luptă a factorilor de decizie, cadre”.

„Participă la asaltul Consulatului URSS (...) La etajul 1 sunt împușcați doi teroriști îmbrăcați în costum obișnuit culoare maro închis (...) iar sub aceasta combinezoane fosforescente cu fermoar. La etajul 2 era instalat pe un piedestal suport o mitralieră cu programator pe care o vedea că trage din 5 în 5 minute. Din relatarea unui soldat se află că 3 teroriști au fugit prin spatele clădirii (...)” (R/S/7/2000).

„În seara 23.12 (...) pe strada Paris (...) cu vile împrejmuite cu garduri masive din beton și fier forjat. La o asemenea vilă observă două persoane pe acoperiș și una în balcon care deschid foc de armă automată către ei (...) Cei care au tras ies în stradă trăgând focuri în serie pentru acoperire (...) Cei șapte erau de naționalitate străină, arabi, fiind înalți, mari, piele negricioasă, părul scurt (...) În spital erau internați și răniți din această categorie” (R/T/7/2220).

„De la vila din str. Grigore Mora nr. 32 a ieșit un bărbat tânăr, solid, având în mână un pistol mitralieră cu pat rabatabil cu care trăgea asupra grupului de patru persoane în care se afla” (R/T/6/2216).

„În noaptea de 23/24.12.1989 orele 23.00 am observat că în spatele casei în curtea imobilului din str. Mora 33, pe un garaj magazie, un cetățean cu un aparat luminos executa zgomote de foc de armă automată (...)” (D/2).

„În ziua de 23 și noaptea de 23/24.12, în spatele vilei unde locuiește Mitică Popescu, doi bărbați tineri de 34-35 ani manipulau o cutie ca un pian cu clape, simulând zgomot de armă automată și semnale optice(...)” (D/3).

„La cercetarea efectuată în Institutul C. I. Parhon (...) s-a descoperit o cameră ce avea intrarea din str. Muzeul Zambaccian situată sub farmacia Institutului (...) S-au găsit în acea cameră obiecte de machiaj (...) mustață castanie gata confecționată, (...) de pe str. Mora și Pangratti s-a ripostat. Cu acest prilej au fost rănite 3 persoane civile care erau înarmate cu pistoale mitralieră și care au încercat să fugă din vila aflată în spatele vilei ambasadorului englez”. Deși toți au fost răniți, totuși au reușit să fugă «prin str. Mora» spre Bvd. Aviatorilor, lăsând urme de sânge pe stradă” (D/45).

„(...) În noaptea de 23/24.12 în jurul orei 1.32 (...) dinspre intrarea metrou Ana Ipătescu s-a

apropiat un bărbat civil, care (...) le spune că este de la GP de la o uzină din Bucureștii Noi (...) cu atribuții la guri metrou și așteaptă sosirea altor oameni(...) că în cadrul GP este un cap de fir (...) a fost surprins când în cursul nopții a fost sunat de col. Vornicescu (...) și care i-a cerut să ia măsuri pentru executarea situației C (sau variantei C); cerându-i explicații, acesta i-a spus că trebuie să intervină asupra cadrelor armatei pentru lichidare, deoarece ofițerii din armată au trădat (...)” (D/46). Probabil că exista și o asemenea variantă!

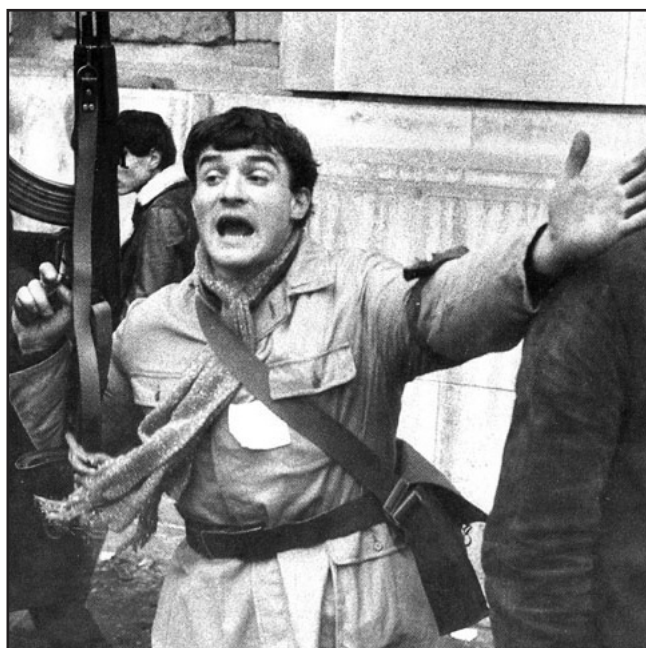
„(...) În perioada critică, un individ îmbrăcat într-o canadiană oliv, cu barbă, a tras din balconul apartamentului situat în Calea Dorobanților nr. 13, etaj 4, sc. B, înspre Televiziune (...)” (R.I.MI/2.3).

„(...) După incendierea etajelor superioare a Consulatului Sovietic de către subunitatea de blindate, s-a pătruns în clădire, controlând din subsol până la etajul 1, unde un terorist înalt, solid, având asupra lui un pistol și cartușe, s-a predat fiind preluat de comandantul subunității și doi soldați” (R.I.MI/10.2).

„(...) Soldații Bustan Daniel, Buciu Florin și Virgil Nan (UM 0396 București) au acționat pentru anihilarea unui terorist care trăgea dintr-o vilă din strada adiacentă B-dul Aviatorilor. Teroristul a vrut să fugă cu un autoturism Oltecit, dar a fost împușcat mortal” (R.I.MI/10.3).

Este necesar a descrie și decesul în condiții deosebite a unor cetățeni, condiții ce nu prezintă o evoluție logică, astfel:

Bucșe Dragoș Daniel a decedat ca urmare a producerii prin împușcare a unor plăgi în zona toracală (inimă, stern, plăgile nu prezentau urme de sânge), îmbrăcat în scurtă kaki tip GP, pulovăr pe gât, culoare neagră și cămașă bej deschis, care nu prezentau urme ale perforării gloanțelor. Analiza dosarului întocmit de IML ne face să credem că nu în toate cazurile caracteristicile comparative ale cadavrului corespund cu fotografiile din viață ale victimelor. Tot la acest caz exemplificăm: părul castaniu și ușor ondulat natural al victimei în viață corespundea la cadavrul cu un păr blond, gros și întins; forma ovală a feței, în viață fiind rotundă; forma pavilionului urechii, prelungă și lobală, față rotundă și lipită etc. De fapt, părinții victimei declară că acel cadavru pe care organul de anchetă

îl dau drept fiul lor este o altă persoană (Dosar nr.1476/1991).

Bejenaru Florin, militar în termen la UM 01635 Focșani (venit de la UM 01649 Colibași), rănit în 23.12.1989 la Televiziune; este transportat la Spitalul de Urgență unde este împușcat mortal „de teroriștii care au pătruns în spital” (?!) (Dosar nr.1318/1991).

Boca Cristian, rănit la TVR în 23.12.1989 în umărul drept și torace dreapta; este văzut într-un reportaj tv rănit la Spitalul de Urgență (?!) Pe 25.12.1989, tatăl respectivului îl găsește la Morga Vitan-Bârzești, pregătit de incinerare. Nu este de acord cu aceasta și ridică cadavrul, care era bandajat în locurile indicate anterior. Ajuns acasă, observă că mai avea o mică gaură la ceafă, de culoare roșu închis, iar spre creștetul capului avea o gaură care sângera continuu. (Dosar nr.1328/1991).

Buciu Gheorghe, ofițer MI, vine la TVR în 22.12.1989 într-un grup organizat la CC și înarmat la DSS - Direcția a V-a, cu pistoale mitralieră și câte 700 de cartușe. La TVR vine cu o Salvare. Armamentul și munițiile au fost ridicate de la Magazia DSS - Direcția a V-a, cheile aflându-se la sus-numitul. Sunt dispuși la răscrucea dintre str. Muzeul Zambaccian cu str. Ermil Pangratti. Acesta ia doi oameni și după circa o oră vine singur. Discută cu Nicolae Costel, mai ia doi oameni și revine la locul respectiv, de data aceasta singur, spunând că „băieții au căzut” (Declarație Postelnicescu Daniel). Mai ia doi oameni și pleacă

cu ei, dar Postelnicescu Daniel îl urmărește. Mai târziu îi vede pe cei doi luați ultima oară zăcând la picioarele lui Buciu Gheorghe, în timp ce acesta își fuma liniștit țigara. Văzând această scenă, Postelnicescu trage o rafală de armă automată asupra lui Buciu Gheorghe, producându-i moartea (Dosar nr.1306/1991).

Lupu Cristian este adus în 23.12.1989, ora 10.00, la Spitalul de Urgență, fiind rănit la umăr și la mâna stângă. Doctorul Paul Anton de la Spitalul de Urgență a relatat unchiului victimei că acesta a decedat prin stop cardiac în timpul unei intervenții la plămâni. De ce la plămâni, fiindcă se pare că rănilile nu necesitau o intervenție în acel loc?! (Dosar nr. 1440/1991).

Filip Doru participă la acțiunile revoluționare din 21 și 22.12.1989 desfășurate la Televiziune și în Piața Palatului. Pe 25.12.1989, tatăl victimei află că este internat la Spitalul de Urgență - Chirurgie 3, în stare gravă și cu plăgi împușcate multiple. Din registrul de înregistrare a bolnavilor de la Spitalul de Urgență - Chirurgie 3 dispăre numele acestuia la sfârșitul lunii februarie 1990. (Dosar nr. 1408/1991).

Pantazescu Gheorghe, rănit prin plagă împușcată în membrul inferior stâng, decedat ulterior (Dosar nr. 1496/1991).

Stan Bogdan Șerban, om de acțiune și bun organizator între manifestații. Este rănit de către un civil de lângă el prin plagă împușcată în zona soldului drept și claviculă partea stângă. Cine avea misiunea să neutralizeze agitatorii? Raportul IML consemnează: „*plagă împușcată toracală*” (de neînțeles!). Este internat în zorii zilei de 23.12.1989 la Spitalul Colentina, de acolo la Spitalul nr. 9, iar de acolo la Spitalul Vitan-Bârzești, unde a decedat. A fost împușcat în curtea TVR către dimineața zilei de 24.12.1989, lângă grupul statuar din fața blocului-turn al TVR. Prezentând o stare gravă, repeta continuu: „*am fost împușcat de un civil de lângă mine (...)*” (Dosar nr. 1496/1991).

Tudor George Bogdan, om de acțiune, agitator între manifestații, participant la baricada de la Intercontinental. În seara de 22.12.1989 merge la Televiziune, unde este împușcat de aproape la subțioara dreaptă, glonțul ieșind cu explozie prin omoplatul stâng și obrazul stâng și apoi prin cap (Dosar nr. 1554/1991). Și exemplele ar putea continua.

Câteva considerații de generalitate cu referire la fenomenul terorist

Noțiunea de „*terorist*” a fost folosită la noi după 22.12.1989, ora 18.30.

În reprezentările populației, teroriștii au fost cei care au acționat cu armament de toate categoriile asupra populației și dispozitivelor militare, ucigând, rănind, distrugând instalații industriale sau de altă natură, căi de comunicații, instituții etc. Ne punem întrebarea: *în ce sens și în sprijinul cui au acționat?* La această întrebare pot fi date multe răspunsuri, unul fiind cel de a-l sprijini pe Nicolae Ceaușescu și dictatura comunistă.

Din răspunsurile pe care Nicolae Ceaușescu le-a dat la proces, se pare că acesta „nu știa despre existența lor”, motivând că este vorba de „populația înarmată ce duce acțiuni de luptă împotriva celor ce săvârșiseră lovitura de stat”. Este foarte adevărat că o parte din populația civilă era înarmată. Ca să acționeze în sprijinul noii puteri era un nonsens, întrucât noua putere beneficia de sprijinul evident și declarat al Armatei și al celorlalte instituții. Constituirea Consiliului Frontului Salvării Naționale și a noilor structuri nu era contestată și beneficia de adeziunea întregii populații.

Cele mai multe pierderi de vieți omenești au apărut pe fondul lipsei de cooperare între diferite categorii de forțe și care, în anumite situații, s-au suspectat reciproc, considerându-se adversari. Este evident că asemenea incidente s-au produs în rândul Armatei, MI, GP și cu atât mai mult era posibil să apară incidente în rândul populației civile care a acționat independent, individual sau pe grupuri. Dificultatea principală constă în identificarea inamicului care, după părerea noastră, este cheia incidentelor în contextul evenimentelor din decembrie 1989. Au fost cazuri când unii indivizi, în baza unor reprezentări proprii, chiar aparținând MAPN sau altor instituții, au deschis foc asupra unor cetățeni considerați de către aceștia suspecti. În replică, cei atacați au ripostat cu foc. Ca atare, fiecare dintre ei a considerat că s-a acționat terorist. Convingerile lor păreau clare și de nezdruccinat, deși ambele părți își propuneau același scop: *apărarea Revoluției anticeaușiste și*

anticomuniste. Această teorie a fost îmbrățișată de un colonel de la Procuratură care dezvoltă într-un raport faptele, făcând o întregă teză că „*poporul român în acele zile era bolnav sau cel puțin idiot*”, deși circumstanța privind decesul sau rănirea unora a fost în unele cazuri clarificată. Totuși sunt destule persoane a căror moarte nu se justifică. Din declarațiile martorilor rezultă că posesorii de armament au executat foc asupra unor indivizi ce acționau suspect. Adăugăm și existența unor persoane neidentificate care au executat foc asupra diferitelor instituții sau asupra unor dispozitive de apărare. Acest lucru este cunoscut și din documentele de cercetare efectuate de Procuratura Militară în diferite zone ale orașului. Cele mai multe decese și răniri prin arme de foc s-au produs în special în orașe, după 22.12.1989, când s-a distribuit populației armament, fără însă a fi încadrate într-un sistem organizatoric de subordonare militară. Acolo unde nu s-a distribuit armament populației civile, numărul morților și răniților a fost foarte redus. În baza unei analize, s-a constatat că cel mai mare consum de muniție s-a înregistrat în municipiul București și în Brașov.

Îmi aduc aminte despre ce s-a întâmplat cu casa mea, situată lângă curtea TVR, respectiv pe str. Zambaccian nr. 21, colț cu str. Emile Zola, ciuruită dinspre nord (TVR) și nord-est. Dacă persoanele care au tras dinspre Televiziune erau justificate, întrucât în nopțile de 22 spre 23, 23 spre 24, 24 spre 25 decembrie '89 cca 6-7 indivizi (veniți pe str. E. Zola din sediul Securității ce se afla vis-à-vis de ambasada Germaniei de pe str. Atena) trăgeau, la rândul lor, spre Televiziune, omorând oameni, atunci cum se justifică focurile de armă trase după 25 decembrie '89 dinspre nord-est, mai exact focuri trase dintr-o casă de pe o stradă din apropiere în care erau soldați și ofițeri ai Armatei române? De ce zeci de împușcături la ferestrele mele? La un moment dat, venit acasă să mă schimb, am intrat în birou (direcția sud) și „m-au primit” câteva focuri de armă pătrunse prin geam, deși ruloarele erau lăsate. M-am deplasat

în baie să observ de unde se trage. Și aici erau ruloarele trase (fereastra spre nord-est). Eram lipit de chiuvetă, când un foc de armă pătrunde prin geam și lovește oglinda în care eu mă proiectam. Țintă lovită, dar era în oglindă. Acum, după 21 de ani, repar casa și revăzând materialul scris îmi aduc aminte de acele momente.

Trebuie menționat că în amplificarea fenomenului terorist, un rol deosebit l-au avut zvonurile care alimentau această psihoză în rândul populației, dar și în rândul militarilor înarmați și fără experiență. Unii dintre ei veneau direct din agricultură.

Pentru mine, existența teroriștilor este certă, erau puțini ca număr și acționau cu profesionalism, provocând deschiderea focului de către apărători. Folosind întinericul, schimbându-și cu abilitate

locurile de dispunere, lăsau impresia apărătorilor că sunt mulți, că teritoriul din afara dispozitivelor de apărare le aparținea în exclusivitate și că aveau largi posibilități de foc și manevră. În acțiunile lor urmăreau în special declanșarea acțiunilor de foc, neurmărind cu precădere producerea de victime, ci doar episodic, pentru a da certitudine apărătorilor că sunt o forță deosebită și că posibilitățile lor tehnice sunt mult superioare. Acest „inamic” invizibil care a ținut zile și nopți întregi sub teroare instituțiile și populația din diferite zone ale țării a urmărit realizarea în principal a unor scopuri proprii care, datorită intervențiilor hotărâte ale maselor de cetățeni și ale armatei, au putut fi dejucate. Teroriștii nu au fost mulți, dar destui pentru a provoca vărsarea de sânge ce a urmat.

Terorism, realitate sau minciună?

Mă voi referi acum la „Raportul Procuraturii”, mai exact la „Sinteza” principalelor concluzii rezultate în urma analizei cercetărilor întreprinse de Parchetele Militare în dosarele revoluției. Desigur, toate aceste materiale strânse într-un raport de aproape 400 de pagini sunt întocmite de specialiști diferiți și care, în final, îți lasă o impresie amară și de dezamăgire a tot ceea ce ar fi fost Revoluția în România lui decembrie 1989.

Pornind de la erori, prostii, acțiuni făcute de psihopați, neprofesionalism, de la militari, indiferent de armă sau minister, și până la crimă făcută mai degrabă din ură etnică sau răzbunare personală, toate la un loc pot fi reale, recunosc, dar nu reprezintă, după părerea mea, decât o explicație a ceea ce reprezintă diversiunea în sensul ei mai nou, ca o formă a războiului modern. Înțeleg starea acestor specialiști procurori în fața dosarelor care sunt prezentate în „Sinteza” și cu tot respectul pentru munca pe care au depus-o, a timpului petrecut pentru cercetarea declarațiilor și a documentelor, bineînțeles în birouri, personal, ca unul care am trăit evenimentele și pe care, de asemenea, le-am cercetat la fața locului, unele chiar în acele momente, e firesc să-mi exprim un punct de vedere, care este, însă, total diferit de al lor.

În cele ce voi prezenta în continuare nu urmăresc o contrazicere, ferească Dumnezeu! Am să încerc doar a face o operație inversă și a pătrunde fenomenul la care sunt supuși specialiștii procurori care cercetează evenimentele de atunci, nu sub „psihoza momentului”, ci din declarații și rapoarte puse la dispoziție de autorități, dar și stăpâniți de o altă psihoză: cea a unor presiuni politice. Mă gândesc, desigur, la declarațiile unor oameni politici (evit folosirea termenului de politicieni) care pretind că în decembrie 1989 am avut în țară o „revoltă” care s-a soldat cu fuga lui Ceaușescu și cu trecerea Armatei și a MI de partea noii puteri, considerată de ei până în 1996 drept criptocomunistă. Mai spunea fostul președinte Emil Constantinescu că adevărata revoluție ar fi început în 1996, după alegerile liber-democrate...sau în toamna aceea în care Parlamentul a consfințit înapoierea proprietăților furate prin naționalizări de către regimul comunist.

Aveam, deci, ocazia să schimbăm dicționarul limbii române (eventual și cel universal), menționând că ***un regim dictatorial poate fi îndepărtat prin alegeri liber-democrate.***

Pentru a recrea atmosfera de atunci, redau din concluziile unor dosare de cercetare:

„(...) Astfel, în ziua de 24 decembrie 1989, căpitanul Mircea Emilică, împreună cu cpt. Scriba Alexandru, ambii din UM 01640 Buzău, s-au hotărât să ucidă mai mulți ofițeri din cadrul unității, pentru a prelua comanda acesteia, iar la intervenția mr. Iacob Gh., care a vrut să-i dezarmeze, cpt. Mircea Emilică a tras o rafală cu pistolul-mitralieră asupra acestuia și l-a ucis. În aceeași zi, după prinderea și dezarmarea acestora, cpt. Robu Vasile din UM 01171 Buzău, în timp ce-l escorta pe cpt. Scriba Alexandru la corpul de gardă, fără somație și în mod cu totul nejustificat, l-a ucis prin împușcare, trăgând asupra acestuia o rafală de pistol-mitralieră”.

„(...) Un alt exemplu elocvent despre consecințele la care se poate ajunge în urma impactului emoțional, pe fondul răspândirilor de zvonuri, cu eventuale înlănțuiri nefaste ale unor întâmplări, îl constituie Dosarul nr. 29/P/1990, privind decesul cpt. Hagimă Dorin și al lt. Marin Săndel, precum și rănirea altor trei persoane. Actele de urmărire penală întreprinse au reținut în esență faptul că în ziua de 24.12.1989, cpt. Hagimă Dorin, împreună cu Dumitrescu C-tin, i-au reținut pe lt. Marin Săndel și prietenul acestuia, Firon C-tin, i-au suit într-un autoturism, plecând cu ei pe str. Unirii Buzău către Comenduirea garnizoanei Buzău, considerându-i suspecti, cu atât mai mult cu cât asupra ofițerului Marin Săndel s-a găsit un pistol «Carpați» calibru 7,65 mm. În dreptul Episcopiei din Buzău se afla o patrulă a Miliției, condusă de cpt. Oglavie Vasile, care, văzându-l pe Dumitrescu C-tin cu pistol în mână și auzind lumea strigând «teroriști!» a tras o rafală cu pistolul-mitralieră asupra autoturismului. Ca urmare, au fost uciși ofițerii menționați și, de asemenea, răniți trei civili (Dumitrescu Ctin, Firon Ctin și Bălăceanu Stoica)”.

Adică totul a fost din cauza haosului creat? Aceasta este singura concluzie trasă de procurorii noștri?!

„(...) Numai o analiză a tuturor dosarelor întocmite ca o consecință a incidentelor pe timpul ducerii acțiunilor de luptă la nivelul garnizoanelor la care ne-am referit, din sfera de competență a Parchetului Militar Ploiești, ar necesita prin ea însăși un studiu la nivelul dimensiunilor prezentului raport. Cum o asemenea activitate, cel

puțin în momentul de față, se dovedește imposibilă, ne regăsim în situația de a aprecia că, în linii generale, evenimentele soldate cu morți și răniți se înscriu în nota generală manifestată aproape la nivelul întregului teritoriu, firește cu unele particularități zonale. De aceea, apare necesară tratarea separată într-un subcapitol, pe cauze și categorii circumstanțiale, din punct de vedere sintetic, a tuturor cauzelor și împrejurărilor care, așa cum au rezultat din dosarele penale, au stat la originea acestor pierderi de vieți omenești în cadrul aceluși determinism pe care îl definim drept plurifactorial”.

„(...) În urma incidentului pe care l-am semnalat, legat de intervenția de la Hotel Parc, transportorul blindat condus de căpitanul Olariu Mureș, aparținând UM 01380, a deschis foc într-o situație confuză asupra unui ABI aparținând Inspectoratului județean al Ministerului de Interne. Drept consecință, a fost ucis lt. mj. Duma Pavel, fiind rănite în același timp alte trei persoane (lt. mj. Grada Ionel, ofițer Miliție, mr. Guș Liviu și civilul Popa Romeo). Dosarul a fost soluționat prin adoptarea unei rezoluții de neurmărire, în condițiile în care, în prezent, autorul vinovat de deschiderea focului, pe fondul situației confuze, este decedat”.

„(...) Ceea ce particularizează dosarele din sfera de competență a Parchetului Militar Oradea, este de natură să conducă la formularea unor concluzii de ordin ipotetic. Rămâne să ne întrebăm (ținând seama de faptul că la Oradea nu s-au distribuit arme civililor și, deci, nu se semnalează incidente prin foc) dacă nu cumva marea majoritate a evenimentelor apărute la nivelul întregului teritoriu, ca rezultat al unor trageri executate de elemente neidentificate și atribuite la momentul respectiv sintagmei «securiștilor - teroriști», nu poate fi abordată și dintr-o altă perspectivă. Este una dintre explicațiile posibile, chiar dacă ea nu poate căpăta caracterul de certitudine în toate situațiile întâlnite”.

Se spune la un moment dat că în județele (...) din 41 de dosare, 17 au fost înregistrate în evidența autorităților ca „necunoscuți”, ceea ce ar permite o interpretare că 48% din dosare s-ar putea datora, totuși, unor adevărați teroriști.

Spre a se spulbera și această variantă, mai dau câteva exemple:

- Dosar nr. 134/P/1990 - „privind pe lt. Campan Remus, din UM 0389 Lugoj. În după-amiaza zilei de 22.12.1989, lt. Boara Dorel de la Penitenciarul din Drobeta - Tr. Severin, însoțit de alți patru colegi subofițeri, s-a deplasat cu o autodubă de la Timișoara spre unitatea sa. Ajungând la Lugoj, a solicitat să i se permită staționarea în incinta UM 0389 Lugoj. Li s-a atras atenția că nu au voie să părăsească dormitorul în care au fost cazați. Contrar acestei dispoziții, lt. Boara Dorel, îmbrăcat civil, a apărut brusc în fața dispozitivului de pază condus de lt. Campan Remus. Fiind considerat suspect, lt. Boara Dorel a fost împușcat mortal de către lt. Campan Remus. Prin rezoluția din 19.12.1990, s-a dispus neînceperea urmăririi penale în cauză”.

- Dosar nr. 313/P/1991 - „În noaptea de 22/23.12.1989, civilii Drăgoi Vasile, Simion Ion și Seitan Ion s-au deplasat separat pe Calea Aradului din Timișoara, înspre Centru, trecând prin dreptul Poligrafiei Timișoara, care era păzită de un detașament de militari. Fiecare din cei trei civili s-a oprit lângă viaductul de cale ferată de lângă Poligrafie, deoarece era căzuță la sol o cutie cu medicamente. Militarii aflați în pază au apreciat că cei trei sunt teroriști și că urmează să mineze viaductul. Au deschis focul împotriva lor, toți cei trei civili fiind răniți. Cauza era înregistrată la autori neidentificați”.

- Dosar nr. 387/P/1991 - „În 25.12.1989, civilul Ebner Petru Matei s-a prezentat la locul său

de muncă, respectiv o secție a ICRAL Timișoara, situat vizavi de cazarma Oituz din Timișoara. Secția fiind închisă, victima a încercat să pătrundă prin efracție în interior. Fiind considerat terorist de către militarii aflați în paza cazărzii, s-a deschis focul împotriva sa. A fost împușcat mortal. Cauza este înregistrată tot la autori neidentificați”.

Există și aprecieri asupra diversiunii radioelectronice care a cuprins ca teritoriu aproape întreaga suprafață a țării. Redau din textul Procuraturii:

„(...) Așa cum rezultă din dosarele întocmite, în intervalul 22 - 26 decembrie 1989, la Timișoara, în condițiile similare celor întâlnite în alte localități din teritoriu, dominate de complexitate și confuzie, apar frecvent cazuri de deschidere a focului de către deținătorii de armament, militari sau civili. Începând cu orele 19.30, în ziua de 22.12.1989, sistemul de cercetare prin radiolocație a spațiului aerian al diviziei a fost pus în stare de alertă maximă, ca urmare a identificării unui număr mare de ținte aeriene care se deplasau spre granițele țării. Interesant este de reținut că, deși sistemele de protecție împotriva bruiajului de radiolocație nu au evidențiat existența bruiajului de imitație, în proximitatea frontierei de stat, țintele aeriene dispăreau de pe ecranele stațiilor de radiolocație, pentru ca, ulterior, să reapară în interiorul țării, direcționându-se în special spre zona aerodromurilor, unităților de rachete și artilerie

antiaeriană. Această reparație, fără vizualizare prealabilă în cadrul unui interval de timp, pe ecranele instalațiilor radar, lasă impresia că aceste ținte ar fi evoluat până în momentul în care și-au manifestat din nou apariția la joasă înălțime.

Potrivit concluziilor Institutului Central pentru Tehnică Militară, s-a apreciat că aceste forțe nu au aparținut sistemului național de apărare a României, caracteristicile tehnice ale mijloacelor existente în cadrul Armatei române, excluzând posibilitatea desfășurării unor asemenea acțiuni de către forțele destinate luptei radioelectronice din interiorul țării.

Nu este de mirare, așadar, că pe fondul complexității situației care s-a înregistrat în acele zile, întâlnim și obișnuitele erori și distorsiuni de apreciere, produse de bănuieli mai mult sau mai puțin legitime, care, la rândul lor, prin erori de interpretări, au dus la deschiderea focului”.

Am să revin la câteva „considerații introductive” care se află la începutul „Sintezei”:

- „Una din concluziile descrise din totalitatea investigațiilor, verificărilor și studiilor efectuate se referă la faptul că împrejurările revoluției din decembrie 1989 nu au făcut obiectul unei anumite reglementări, nici în litera Codului Penal și nici în regulamentele militare (culmea, nicăieri nu sunt prevăzute regulamente și legi privind revoluția! - n.n.)”.

- Nenumărate persoane, militari și civili, au tras în timpul acestei revoluții, considerând în acele momente că se confruntă cu adversari. Dificultatea definirii și identificării „inamicului” a constituit poate cea mai complexă problemă apărută în toiu acestor evenimente. Anticiparea, adică prefigurarea mentală a imaginii unui anumit adversar, ale cărui trăsături au fost confruntate spontan, a fost alimentată într-o foarte mare măsură și de către Televiziunea Română, care a proclamat în mod repetat faptul că patria se află în pericol. O atare imagine virtuală, astfel cum a fost structurată, adăugată extraordinarului val al entuziasmului popular care dorea cu tot dinadinsul să zdrobească rămășițele vechiului sistem dictatorial, nu se putea să nu conducă la evenimente deosebite. Aceste evenimente, însoțite de inerentele vărsări de sânge și pierderi de vieți omenești, s-au produs în general pe fondul reacțiilor individuale și deci imposibil de a fi

controlate. Aceste reacții individuale au apărut fie din cauza nepriceperii, fie pe fondul nerespectării regulamentelor militare, fie pe fondul ușurinței în abordarea unor situații, fie pe fondul lipsei de discernământ și maturitate (fie din neglijență și prostie – n.n.). În psihismul indivizilor care au tras a existat o anumită reprezentare, fie ea denaturată sau nu, prin intermediul formidabilei presiuni psihologice, pe alocuri dirijată, iar în alte situații apărute, ca o reacție firească a unor întâmplări receptate personal. De cele mai multe ori aceste reprezentări denaturate au avut în vedere, anticipativ vorbind, imaginea unui anumit adversar. Atunci când te aștepți, cu tot dinadinsul, ca adversarul să apară, iar atacul inamic să se producă, există riscul ca astfel de trăsături agresive să fie strămutate asupra unei persoane sau grupări anonime și în orice caz bine intenționate.

Lucrurile acestea, adică lipsa de pericolozitate a respectivei sau respectivelor persoane, asupra cărora s-a tras, au fost constatate ulterior. De aceea, se creează o serie de întrebări deosebit de delicate cărora, cândva, cineva, va trebui să le dea răspuns. Dacă am reușit să creăm, fie și câteva jaloane pe calea deslușirii acestui răspuns, încă eforturile făcute nu ar fi lipsite de finalitate (cine să finalizeze, dacă nu Procuratura!? - n.n.). Problema poate fi rezumată în următorii termeni: nu credem că există un răspuns general valabil, fiecare caz având particularitățile lui. De aceea, interpretarea și analiza fiecărui caz vor trebui să țină seama de aceste particularități.

Pe de altă parte însă vom regăsi, prin forța împrejurărilor, o sumedenie de situații, de trăsături distincte, susceptibile de a fi grupate în categorii bine delimitate și care pornesc de la unul sau mai mulți factori comuni. Este vorba de acel fascicul de relații, întâmplări, fenomene etc ce cunosc un coeficient de asemănare sau chiar similitudine și care îndreptățesc o posibilă generalizare.

Ne regăsim în incidența unui fenomen judiciar fără precedent. Nicicând și niciunde o revoluție reușită nu a fost anchetată în ansamblul ei.

Încercarea de a introduce aceste evenimente, uneori cu forța, într-o matrice prestabilită, pare să nu dea cele mai bune rezultate. Neexistând deci anumite reglementări care se

adrează strict acestui fenomen nou-apărut, imprevizibil și pe alocuri de necontrolat, multe persoane - militari sau civili, de bună-credință, s-au regăsit în situația de a nu ști cum să reacționeze (săracii de ei, dar de prosti și inconștienți n-ati auzit !? – n.n.). Altfel, activitățile de tip diversionist – multe - puține câte au fost – nu își au nici o justificare. Problema fiind extrem de complexă, este imposibil de stabilit numai de către Procuratură”. Am încheiat citatul.

Sunt absolut de acord cu faptul că o privire clară asupra evenimentelor nu poate fi făcută fără ajutorul Poliției și al SRI. De ce acest lucru nu a fost făcut? De ce Comisia Senatorială nu a fost lăsată să-și termine cercetările și aceasta fără influențe politice? Iată întrebări la care ar putea răspunde doar domnii Ion Iliescu și Emil Constantinescu (foști președinți ai României). Sigur că din motive absolut diferite domnii președinți nu au încurajat cercetările din acest domeniu. Astăzi sunt convins că dl Ion Iliescu regretă acest lucru.

A apărut o lege: „Dosarele Securității”. Sunt absolut de acord că era necesară și din păcate vine cu prea multă întârziere pentru a mai fi eficientă, dar consider că cel puțin la fel de importantă ar fi o lege privind aflarea adevărului din decembrie 1989, tocmai (contrar celor spuse de procurori) pentru că este pentru prima oară când o revoluție este cercetată și analizată în acest fel, eu spun: firesc. Dar atunci când se falsifică istoria trecutului (vezi manualul de istorie a românilor pentru clasa a XII-a, al fostului ministru Marga) cum să nu se falsifice cea a trecutului apropiat și a prezentului?!

Citind materialul Procuraturii, îți pui pe bună dreptate întrebarea: suntem o națiune mediocră sau bolnavă? Așa cum un francez amintea de copiii bolnavi de SIDA de la noi din țară și continua: „(...) da, am putea spune de România ca de un blestem al sângelui, un sânge vampiric și veninos!” și recomandă acest lucru unor specialiști în „psycho – istorie”. Nu știa că aceștia sunt chiar procurorii din România sau, mai exact, o parte dintre ei.

Am să încerc, inginereste, să lămuresc câteva lucruri declarate în „Sinteza Procuraturii”, dar regăsite și în aprecierile unor ziariști străini.

Suntem o națiune genetic bolnavă? Analizând faptele din 17-18 decembrie '89 de

la Timișoara sau cele din 21 decembrie '89 de la București, Cluj și Brașov, constatăm că la început au fost extrem de puțini acei care s-au răsculat împotriva regimului, iar cei revoltați erau chiar destul de bine izolați, de unde și strigătele lor disperate de „*Veniți cu noi!*”

După acțiunile Armatei, Securității și Miliției din 17-18 decembrie '89 la Timișoara și 21-22 decembrie '89 la București, ieșirea organizată și lucidă a coloanelor muncitorești demonstrează hotărârea acestora, îndeosebi pașnică, uneori violentă – acolo unde a fost cazul – de a arăta puterii ceaușist-dictatoriale că e destul, s-au săturat! Trebuia să privești mersul hotărât al coloanelor de muncitori spre centrul Capitalei pentru a înțelege că nu suntem o națiune bolnavă psihic sau lașă, ci doar prea răbdătoare, prost de răbdătoare. Aceste coloane mărșăluiau împotriva legii și împotriva unui regim dictatorial care avea de partea lui Armata, Miliția și Securitatea și care nu se sfîșiera să deschidă focul contra manifestațiilor. Se decretase „starea de necesitate” pentru întreaga țară.

Aceasta a fost Revoluția Română și nu voi fi niciodată de acord cu cei care îi acordă un caracter de „boală psihică”.

Formarea coloanelor în câteva ore și fermitatea acțiunii din 22 decembrie '89 constituie un exemplu unic, făcând comparație cu Berlin – 1953, Budapesta – 1956 și Praga – 1968, cu diferența că totul s-a petrecut în mai toată țara.

În câteva ore cădea cel mai puternic regim comunist din Europa, fără lovitură de stat dată de Securitate (RDG) sau de Armată (Bulgaria). Dimpotrivă, ministrul Armatei se sinucide, refuzând să tragă în propriul popor, iar trupele MApN și MI se retrag în fața mulțimii, fără a primi un ordin formal. Lozinca „*Armata e cu noi!*” a prins pe întreaga suprafață a țării, fără excepție. Odată ajunsă în fața CC, mulțimea respinge încercarea dictatorului de a lua cuvântul și atacă clădirea, acceptând orice risc. Nu se trage nici un foc de armă, iar cei doi dictatori fug cu elicopterul. Deci, până aici (ora 12⁰⁶), ***fără psihopați și fără excесе!*** O victorie incredibilă, un regim dictatorial ce se prăbușește ca un castel de cărți de joc. Doar la o clipă de la revoltă.

În aceeași după-amiază, mulțimea din Piața scandează: „*Jos comunismul, fără comuniști!*” De

data aceasta cade un regim, un sistem, poate cel mai ambițios și mai dur al ultimelor trei secole, realizându-se **Revoluția Română**. Până aici, 22.12.1989, **nu-și face apariția niciun psihopat și nici nu apare vreo eroare gravă care să demonstreze geneza bolnavă a națiunii. Așa-i?**

În afara protestului de la Timișoara, cauzat de un conflict minor ajutat de statul maghiar, privind acțiunea de revoltă a 30-60 de oameni ai lui Tökés și de spargerea mitingului de la București (21.12.1989), părerea mea este că se mai poate da ca exemplu o acțiune importantă produsă de forțe străine în izbucnirea revoluției, dar care până la urmă s-a pierdut prin forța mulțimii participante.

Este, de asemenea, ciudat că în 24 de ani de dictatură ceaușistă, din care ultimii 19 au fost apocaliptici, nu s-a găsit nici un psihopat în rândurile militarilor și civililor (vezi Brașov -1987) care să încerce vreun atentat asupra lui Ceaușescu sau asupra altui conducător comunist.

Și iată că vine ora 18.00, în 22 decembrie '89, când în Piața Palatului se deschide focul. Din acest moment toate spiritele cetățenilor, civili sau militari, care au ieșit în stradă din hotărâre, fapt demonstrat prin rezultatul obținut: **căderea regimului**, se dereglează, acești oameni „înebunesc” și dau ocazia zecilor de procurori din România, eliberată de comunism, să întocmească dosare care să ducă la concluziile pe care le cunoaștem.

Să încercăm să oprim istoria în loc și să vedem ce s-ar fi putut întâmpla dacă nu începea diversiunea armată.

În primul rând, formarea unui Consiliu al Revoluției care să organizeze un referendum pentru o Constituție și alegeri liber-democrate (poate salvam și aruncarea celor 2 miliarde de dolari pe apa Sâmbetei!)

În aprilie - mai 1991, puteam avea rezultatele alegerilor. Să nu uităm că totul se petrece pe fondul dispariției URSS (decembrie 1991).

Nu trebuie să uităm că formarea unui partid sau a unei personalități politice durează cel puțin doi ani. Vreau să spun că primele alegeri oricum ar fi fost câștigate de către cei care și-au format o imagine în timpul Revoluției și unde, din păcate, partidele istorice nu aveau reprezentanți.

Să revenim la 22.12.1989, după-amiaza, și să analizăm cine avea interes ca lucrurile să nu decurgă așa cum am arătat mai sus:

1) Cei care doreau un regim de compromis de tip gorbaciovist.

- *Erau prea puțini și nu au avut sprijinul maselor de revoluționari și al Armatei române.*

2) O forță străină care nu voia să ne piardă de sub influența sa politică, URSS (a se vedea Războiul radioelectronic apărut în seara de 22 decembrie '89 în toată țara).

- *În 1991 au urmat problemele din propria lor țară (URSS) și nu au mai avut timp să se ocupe de noi.*

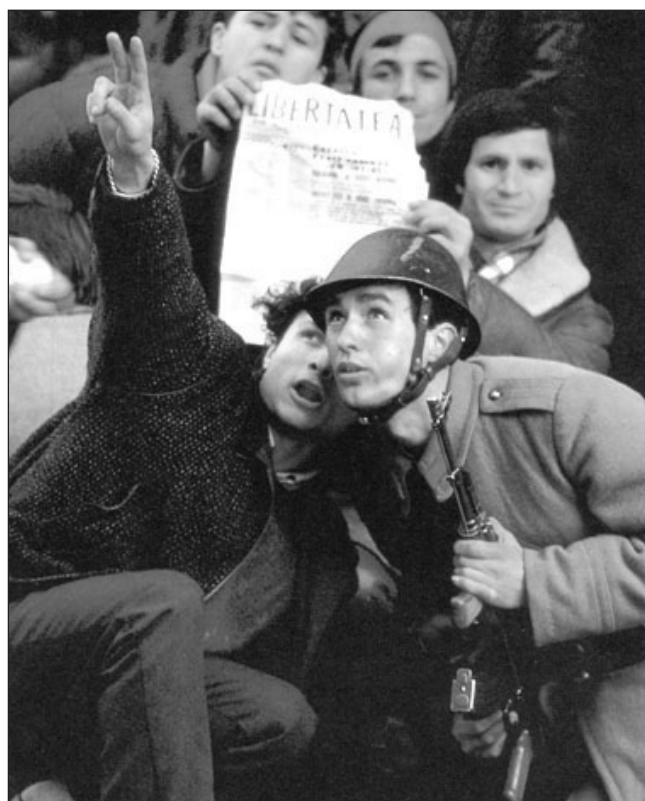
3) Forțe străine care urmăreau crearea de panică, haos și, în final, dezmembrarea României.

- *O variantă a revoluției era și una etnică, încercată de maghiari în 1990 la Tg. Mureș, dar nereușită.*

4) Informația și presa internațională care era pregătită pentru ceea ce se va petrece în România.

- *A mers destul de bine. Foarte negativă la adresa României (sâc!).*

5) Întâlnirile la nivel înalt între Ceaușescu și conducerea Ungariei, Iugoslaviei, între Kohl, Gorbaciov, Mitterrand etc., sunt de asemenea

elocvente. Aș adăuga și starea încordată în cursul anului 1989 dintre Gorbaciov și Ceaușescu.

Ei bine, aceste forțe enumerate mai sus sunt cele ce au organizat, ordonat și condus acțiunea de diversiune armată și de dezinformare împotriva României în decembrie 1989. La aceste acțiuni se adaugă și cele provocate din erori, din lipsă de profesionalism, din prostie (10%), unde avem și noi vina noastră, sau din cauza unor indivizi dereglați psihic (3%).

Dacă sub această gândire se reface „Sinteza Procuraturii”, atunci materialul poate fi reanalizat la alte judecăți. Pentru mine aceste lucruri rămân ca un document util pentru cercetările pe care le-am făcut în perioada 1990-1996.

În încheiere am să dau câteva exemple, de altfel contrarii celor găsite în „Sinteza”, nu de dragul spiritului de contradicere, ci mai degrabă pentru a încheia într-o altfel de atmosferă.

- Sunt în posesia unei liste cu locuințe din care s-a deschis foc împotriva manifestanților sau a Armatei, în cartierul Televiziunii. Am cerut SRI-ului lista caselor conspirative ale Securității. Prin comparație, s-ar fi putut dovedi folosirea acestora în acțiunile teroriste din jurul Televiziunii în zilele de 22-25 decembrie '89. Aceeași situație în zona sediului MApN Nu am primit niciodată un astfel de document.

- În decembrie 1989, intrările și ieșirile pașapoartelor de serviciu din țară depășesc cu mult pe cele făcute cu un an în urmă, de unde se poate presupune că „unii”, aflați în acea perioadă în străinătate, au venit în București, și-au făcut „datoria”, apoi s-au reîntors la locul de muncă din străinătate. Acest control l-am cerut SRI-ului, dar răspunsul nu a venit nici până astăzi!

- Pe strada Atena nr. 11 se afla un sediu al Securității. Din acel loc (aflat vis-à-vis de ambasada RFG) plecau seara și reveneau de mai multe ori în timpul nopții indivizi îmbrăcați civil sau care purtau costume GP și se așezau în dispozitive, de unde trăgeau spre Televiziune. Acest lucru îl pot mărturisi subofițerii de la USLA de la Ambasada RFG, funcționarii germani din acea perioadă cu care eu am stat de vorbă în acele zile și dl Merten Jurgen, atașat la această ambasadă și vecin cu mine (pe str. Emile Zola).

- În dimineața de 23 decembrie '89, de pe acoperișul vilei din colțul străzii Andrei Mureșanu cu strada Emile Zola, un trăgător îmbrăcat jumătate civil și jumătate GP trăgea în direcția Televiziunii. În primăvară a revenit pentru a-și culege tuburile căzute în streășina de tablă a acoperișului (am o fotografie a acestui moment). Din același loc (în decembrie '89) a fost ucisă o santinelă de jandarmi (atunci trupe de Securitate) care se afla în fața vilei ce era ocupată de Ambasada Iranului (str. Zambaccian nr. 17). Tânărul, numit Ionică, a fost împușcat în cap cu o armă cu glonț și lunetă, deci de un trăgător de elită (văzut chiar de mine după ce am ieșit din TVR).

- În noaptea de 24/25 decembrie 1989 (eram împreună cu Mihai Bujor și Ioana Pavelescu) am văzut cu ochii mei cum un grup de bărbați acționau de pe străzile Emile Zola și Zambaccian împotriva Televiziunii. În curtea școlii americane, care este lipită de curtea Televiziunii, acționau trei indivizi bine înarmați și echipați. Sub plopul de lângă casa mea, doi luptători trăgeau spre Televiziune și, totodată, au încercat ușa de la intrarea casei. I-am văzut și am vrut să trag în ei de pe balcon (aveam un revolver luat de la Televiziune), dar m-am gândit la consecințele asupra celorlalți locatari și am renunțat. Sunt multe familii care pot relata despre acțiunile acestor teroriști aflați în zona Televiziunii. Toți veneau de pe strada Atena.

- De la etajul 11 și de pe terasa clădirii-turn a Televiziunii i-am văzut jos în stradă pe cei care acționau ca teroriști în dimineața de 23.12.1989 și nu numai eu am văzut. Dintre ei au căzut răniți și morți.

- În dimineața de 23.12.1989, în jurul orelor 8.00 - 9.00, am ieșit din Televiziune și prin salturi succesive, cum se spune în armată, am ajuns pe Dorobanți (împreună cu Vasile Beleanu) de unde vedeam clar gurile de foc ale armelor ce trăgeau spre Televiziune. Am fost urmărit de un grup de 4-5 indivizi până în str. Roma, unde m-am ascuns într-un subsol până ce a venit un coleg de-al meu cu o mașină și de acolo am mers la MApN. În aceeași noapte, amenințat de gen. Gușă, trebuia să ies din MApN. Singurul loc ar fi fost prin spate, spre cimitirul Ghencea. În curtea ministerului era o casă, unde un ofițer îmbrăcat în marinar (cred

că era CI-st) m-a prevenit de pericol, că dincolo, pe casele țiganilor, erau trăgători teroriști, iar din curte riscam să tragă în mine soldații ce apărau ministerul. Nu aveam de ales și am sărit gardul, după ce am avut grijă să mă duc personal la soldații de lângă zid și să-i previn să nu tragă în noi.

Traversarea a fost „ca-n filme”, dar odată ajuns în dreptul unor case mici, țiganii m-au recunoscut și mi-au arătat sus pe case, lângă coșuri, indivizi ce trăgeau spre curtea ministerului. Deci să fiu bine înțeles, i-am văzut, aveam armă la mine, dar nu am tras.

- În noiembrie 1989, la punctele de frontieră ale țării a venit o dispoziție a MI prin care se cerea să nu mai fie notate numerele de autoturisme ale turiștilor din țările Pactului de la Varșovia. În toate materialele informative venite de la Securitate și SRI se vorbește de autoturisme (între 100 și 1.000 pe zi) care veneau cu turiști din URSS sau din Iugoslavia spre URSS. Totuși, pașapoartele acestora au fost notate la punctele de frontieră. De ce nu s-au făcut cercetări? Cine erau aceștia? Cine a dat ordinul și de ce?

- Două avioane Boeing au aterizat pe aeroportul din Timișoara, în plină Revoluție, deși cerul patriei era închis. Cine erau? Veneau din Iran și cu cine au plecat? Când și cum au părăsit țara studenții arabi și africani ce studiau în școlile de ofițeri ale Ministerului de Interne sau MAPN? Această situație are vreo legătură cu două avioane ce au aterizat pe aeroportul Otopeni? Un grup suspect de șapte arabi a venit la București în timpul evenimentelor din decembrie '89 și a părăsit țara spre Iugoslavia fără a trece pe la întreprinderile pe care le-au notat la intrarea în țară (Otopeni). Cine erau și ce au făcut? SRI ne confirmă numele, sosirea, ieșirea și doar atât.

- Gaddafi este primul străin care recunoaște noua conducere a României. De ce? Aștepta să plece cineva din țară și trebuia să se pună bine cu noi? Cu cine?

- Cum a ajuns la Paris caseta cu procesul soților Ceaușescu? Cine a vândut-o? Proiecția acestei casete la televiziunile internaționale a făcut mai mult rău României decât un cutremur de gradul 8. Ce a făcut SRI-ul în demascarea vinovaților? Procuratura de ce nu s-a sesizat?

- A verificat cineva lista ofițerilor acoperiți din Securitate și ce au făcut ei în decembrie '89?

- A verificat Procuratura sau SRI-ul lista ofițerilor de Securitate care lucrau în străinătate și care în mod ciudat s-au aglomerat cu cei veniți în țară în decembrie '89?

- A făcut cineva un sondaj în Republica Moldova pentru a găsi eventual pe foștii militari care în decembrie '89 „treceau” prin România? Eu am făcut-o și am obținut unele mărturisiri.

- Poate cineva să-mi explice de ce nimeni din MI nu mi-a furnizat date privind modul de acționare în „teritoriul vremelnice ocupat”?

- *Dacă au existat teroriști, atunci aceștia ar fi continuat să fie periculoși și după 01.01.1990, ca să nu mai spun că ar trebui să răspundă pentru crimele făcute în decembrie 1989. Ce au făcut în acest sens Poliția, SRI-ul sau Procuratura? A nu fi luat nici o măsură înseamnă că n-au existat? Atunci acest lucru trebuie demonstrat cu argumente, nu cu articole sau rapoarte tendențios mincinoase.*

- Ce s-a întâmplat cu morții neidentificați, căzuți în timpul Revoluției (cca 90 de morți)? Există o cercetare sau un dosar secret al Procuraturii? Atunci de ce nu știm nimic despre el? Și dacă tot suntem în temă, de ce au fost trimiși 20 de procurori la Timișoara cu ministrul-adjunct Bracaciu de la Justiție și col. Diaconescu, procuror general adjunct la vremea respectivă? Ce să cerceteze?

- De ce s-a ordonat de către Procuratură, la Timișoara și București, să nu fie autopsiate cadavrele celor uciși în Revoluție? Ordinul a fost dat de un procuror!

- De ce, în acest sens, nu s-a deschis o cercetare contra col. Diaconescu, care a dispus acest ordin și care a fost avansat după Revoluție la gradul de general?

Lista ar putea continua, dar prefer să închei cu fraza spusă de Eugène Ionesco, atunci când izbucnise Revoluția în România: „*Declanșarea acestei mișcări disperate rămâne un mister. Eu cred că Dumnezeu e amestecat. Așa cum a fost francez în timpul Rezistenței franceze sub ocupație nazistă, Dumnezeu anul acesta e român!*”.

*

OPINII

Exilul românesc critică regimul comunist din România

Expert Mihaela Toader

Istoria realităților care au condus la evenimentele din decembrie 1989 în România și prezentarea acestora în numeroase studii și volume de cercetare aduc la lumină întregul proces de transformări și motivații care au contribuit la izbucnirea revoluției

române, iar exilul românesc se constituie ca o parte în cadrul acestui proces istoric. Dacă în țară nu toți românii sperau sau doreau o revoluție care să transforme întregul sistem politic, economic, social, exilul politic, în totalitatea lui, reprezentat de personalități de excepție, a dorit acest lucru.

Presa exilului, ca sursă de cercetare, poate fi un argument de analiză – chiar dacă istoricul „trebuie să aibă în vedere caracterul subiectiv și agitatoric al acesteia, care urmărește să informeze, dar și să creeze stări de spirit”¹ – și contribuie la „înțelegerea relației dintre exilul românesc și regimul comunist din țară, dar, în același timp, la identificarea funcțiilor politice ale exilului”², la implicarea acestuia privind demersurile premergătoare izbucnirii Revoluției

române din decembrie 1989. Chiar dacă istoriei i s-a adus critica de a se ocupa doar de evenimentele importante³, putem vedea că acestea sunt, mai degrabă „un decupaj pe care noi avem libertatea să-l operăm în realitatea cunoscută, un agregat de procese în care acționează oameni și lucruri”⁴, așa cum activitatea „celor din afara granițelor țării” dovedește crearea fenomenului exilului ca un continuator al valorilor și libertăților democratice. Putem spune că exilul românesc postbelic reprezintă comunitatea persoanelor care, aflate în străinătate, în țările Lumii Libere, în perioada 1945/1948-1989, s-au angajat civic și au depus o acțiune politică publică, democratică, anticomunistă, în interesul României căzută sub regimul totalitar comunist.

Un rol important al exilului românesc în a atrage atenția Occidentului asupra evenimentelor din România a fost anunțarea la 10 mai 1949, la Washington, a creării *Comitetului Național Român* sub patronajul Regelui Mihai I⁵, de către generalul Nicolae Rădescu, ultimul prim-ministru democrat înainte de instaurarea regimului comunist din țară. Esențial de subliniat că, de multe ori, Comitetul Național Român a fost prezentat autorităților din străinătate asemenea unui guvern în exil.

Revoluția din Decembrie 1989 și conjunctura politică internațională

Deteriorarea situației interne din România s-a produs pe fondul mutațiilor survenite în raportul de forțe pe plan internațional. Din 1977, politica Administrației americane față de țările socialiste, inclusiv față de România, a cunoscut o sensibilă schimbare. După venirea lui Jimmy

Carter, care l-a numit pe Zbigniew Brzezinski în funcția de consilier pentru problemele de securitate națională, accentul a fost pus pe diferențierile intrasocialiste, pe încurajarea curentelor și atitudinilor favorabile respectării drepturilor omului, pe sprijinirea proceselor de

democratizare din interiorul acestor state. În aceste condiții s-a manifestat o tendință tot mai evidentă de răcire a relațiilor româno-americane și de diminuare a rolului lui Nicolae Ceaușescu în viața internațională⁶.

Occidentul a folosit problema împrumuturilor contractate de România pentru a exercita presiuni în vederea respectării drepturilor omului. În acest caz, statele occidentale, și în primul rând SUA, care aveau un rol hotărâtor în FMI și BERD, au început să condiționeze acordarea unor noi împrumuturi și de respectarea drepturilor omului în România⁷.

În acel moment, Nicolae Ceaușescu a considerat că acesta era un amestec în treburile interne ale țării sale, drept care a decis, în 1980, să nu mai solicite niciun împrumut extern, iar România să treacă la achitarea rapidă a întregii sale datorii. Aceasta a fost una dintre cele mai nefaste hotărâri, care a afectat nu numai relațiile externe ale țării, ci mai ales viața a milioane de cetățeni. Nerespectarea drepturilor omului de către regimul de la București (deși Nicolae Ceaușescu semnase Actul Final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, în 1975) și continuarea sistemului de restricții și control asupra cetățenilor români, a atras atenția încă de la începutul anilor '80 statelor occidentale care, din motive politice, s-au dovedit extrem de interesate de libertatea de circulație a românilor și, mai ales, de dreptul lor de emigrare. Aceasta este perioada când reprezentanții exilului și-au dinamizat acțiunile în sprijinul românilor și s-au scris pagini întregi despre problema emigrării și situația din țară⁸. În această perioadă s-a înființat la Paris *Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului în România*, condusă de câțiva exilați români printre care Mihnea Berindei, Sanda Stolojan etc., care transmiteau informații despre situația din România organismelor internaționale.

O altă reacție puternică pe plan internațional s-a generat ca urmare a planului lui Ceaușescu de demolare a satelor. Astfel, în Occident s-a trecut la diverse acțiuni de „înfrățire” cu satele românești, pentru ca acestea să nu fie demolate. Campania împotriva demolării satelor, *Operation Villages Roumains*, s-a manifestat cu multă putere, încât la aceasta au aderat și personalități culturale de prestigiu.

Atât criza energetică, cât și lipsa produselor alimentare au preocupat presa exilului, argumentându-se ca fiind cauzată de risipirea resurselor în investiții megalomane, preponderent în industria grea și cea chimică. În multe din articolele exilului a fost exprimată îngrijorarea față de alimentația deficitară, bazată pe alimente conservate: „cumpărătorii trec mereu dintr-o mână în alta eternele conserve de legume. Nu există cafea sau ciocolată, iar șunca și carnea s-au transformat în amintiri”⁹.

La începutul anilor '80 regimul dictatorial al lui Nicolae Ceaușescu a fost tot mai des criticat și atacat în presa internațională și cea a exilului românesc, iar în preajma anului 1989 se ajunsese la un adevărat asediu din partea mass-mediei occidentale, din ce în ce mai interesată de starea de nemulțumire a poporului român¹⁰. Relevantă în acest sens este declarația secretarului de stat elvețian, Klaus Jacobi, din mai 1989: „Este inacceptabil ca printre cele 35 de țări participante la CSCE una singură, România, să nesocotească angajamentele pe care și le-a luat, persistând în a contesta țărilor participante dreptul unui dialog despre aplicarea Documentului final de la Viena”¹¹. Astfel, guvernul României devenea din ce în ce mai izolat și era denunțat ca fiind cel mai represiv dintre toate țările membre ale Tratatului de la Varșovia.

În această perioadă, mass-media critica atât situația din țară, unde nemulțumirea devenise o stare de spirit generală ce putea oricând declanșa reacții energice, iar pe de altă parte Ceaușescu era tot mai des atacat, inclusiv în legătură cu politica externă a României. După venirea la putere a lui „Gorbaciov în Uniunea Sovietică, rolul lui Ceaușescu s-a diminuat, noul lider de la Kremlin începând un dialog direct cu Occidentul. Pe lângă această realitate, care afecta orgoliul lui Ceaușescu, s-a adăugat campania de minimalizare a întregii sale politici externe. El era prezentat ca un pion al Moscovei, iar politica sa de independență – inclusiv condamnarea intervenției în Cehoslovacia, în 1968 – ca o adevărată cacealma”¹².

În ceea ce privește exilul românesc, pentru acesta, anii '80 au început odată cu cazul Paul Goma, din '77, eveniment care a devenit un adevărat catalizator și amplificator pentru exil.

Astfel, ca urmare a unor hotărâri ale celor din exil s-a alcătuit un nou Consiliu Național Român.¹³ Provizoriu, conform unui comunicat din 3 iunie 1978. „Consiliul și Comitetul Național Român au menirea să spună cu glas tare ceea ce românii nu pot exprima în țară. Ele au datoria primordială să afirme în numele și pentru poporul român: Dreptul de a-și alege sistemul de organizare politică, administrativă și socială a Statului; Dreptul de alegere liberă a conducătorilor și reprezentanților săi; Dreptul suveran și inalienabil asupra teritoriilor românești; [...] să dezvăluie în fața opiniei publice internaționale arbitrariul administrativ și represiunea polițienească a regimului ilegal din țară, îndreptate împotriva cetățenilor români; să întrețină legături cu guvernele țărilor libere și organizațiile internaționale; să se ocupe de problemele exilului românesc”¹⁴.

Prezentarea în presa exilului a degradării economice și sociale din RSR dă o anumită autenticitate și îndeamnă la reflecție pentru analiza și scrierea istoriei acelei perioade în publicațiile de după 1989. Pe de altă parte, se poate vedea și o anumită degradare intelectuală, sau scriitori care nu își puteau publica lucrările, clasate ca fiind „incompatibile cu societatea socialistă”¹⁵. Criza energetică s-a materializat prin raționalizarea curentului electric. La începutul fiecărui sezon rece din anii '80, întreaga presă a exilului prezenta situația regimului ceaușist. Într-

un articol intitulat „România în frig și beznă”¹⁶ au fost analizate hotărârile de la Ședința Comitetului Politic Executiv al CC al PCR, care a avut loc pe 25 noiembrie 1978, când s-a hotărât că pentru a economisi energia, consumul de electricitate să fie redus cu 50% în toate domeniile care nu sunt legate de procese tehnologice. Aceste decizii au fost considerate de presa exilului „de-a dreptul criminale”¹⁷, în condițiile în care temperaturile erau foarte scăzute pe timpul iernii. Tot pentru această perioadă este cunoscută și raționalizarea buteliilor de aragaz, care se dădeau una pe lună, în București, iar pentru provincie, de multe ori, una la două luni¹⁸.

Nemulțumirea față de regimul Ceaușescu a luat de multe ori și forma unor acțiuni individuale. Avem în vedere cazurile opoziționali/disidenților precum Vlad Georgescu, Mihai Botez, Dorin Tudoran, Doinea Cornea, preotul Gheorghe Calciu, Radu Filipescu, Vasile Paraschiv etc. Exilul a venit în sprijinul lor, iar presa exilului a atras atenția Occidentului asupra calvarului „fraților români” din țară. Dintre românii plecați din țară și care au luat atitudine publică împotriva lui Nicolae Ceaușescu și a regimului instaurat de el s-au remarcat: Paul Goma, Mihai Botez, Mihnea Berindei, Matei Călinescu, Ion Vianu, Dorin Tudoran, Gelu Ionescu, Gheorghe Zamfir, Bujor Nedelcovici, Adrian Niculescu, Nicolae Balotă, Vintilă Horia, Dinu Zamfirescu, Pavel Chihai și alții.

Un rol important l-au avut, în acest sens, și ziariștii de la Radio „Europa Liberă”, dintre care îi amintim pe: Nicolae Constantin-Munteanu, Șerban Orăscu, Emil Hurezeanu, Max Bănuș, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Nicolae Stroescu-Stânișoară ș.a. O importanță deosebită o are scrisoarea publică adresată la mijlocul lunii noiembrie 1989 președinților SUA, Franței, Uniunii Sovietice, primului-ministru al Marii Britanii, presei internaționale, dar și CC al PCR și Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, prin care se cerea „rezolvarea pașnică” a situației din țară. Printre cei care au semnat-o s-au aflat, alături de Eugen Ionesco (membru al Academiei Franceze), și George Emil Palade (laureat al Premiului Nobel), numeroase alte personalități ale exilului românesc, iar soluția luată în considerare era retragerea lui Nicolae Ceaușescu de la conducerea PCR și a statului român¹⁹. Critic față de situația din România s-au manifestat și multe alte organizații ale românilor din străinătate, cum ar fi *Uniunea Mondială a Românilor Liberi*, condusă de Ion Rațiu, cu sediul la Londra, care făcea demersuri pentru izolarea lui Ceaușescu de către reprezentanții guvernelor occidentale.

Românii ascultau mai mult Radio „Europa Liberă”, care devenise o certitudine pentru speranțele lor și le dovedea că nu sunt uitați. În acest context, în 1984 s-a înregistrat chiar o tentativă de înlăturare a lui Nicolae Ceaușescu. **„Generalii Ion Ioniță și Nicolae Militaru – arată istoricul Ioan Scurtu - au elaborat planul unei lovituri de stat în timpul vizitei lui Ceaușescu în R. F. Germania. Se miza pe sprijinul Garnizoanei Militare București pentru arestarea celor mai apropiați colaboratori ai președintelui (Emil Bobu, Ion Dincă, Tudor Postelnicu, Ion Coman, Ilie Ceaușescu); urma capturarea posturilor de radio și televiziune pentru a anunța schimbarea intervenită etc”**²⁰. Acest plan a fost deconspirat, iar Nicolae Ceaușescu a luat măsuri de anihilare a conspiratorilor.

Acțiunile politice din exil îndreptate împotriva regimului ceaușist și-au găsit corespondent și într-o serie de acțiuni ale disidenților din țară. Dintre opozanții cei mai mediatizați care au obținut sprijinul presei scrise și al posturilor de radio din exil, „Europa Liberă”,

„BBC” etc., și ale cărei acțiuni curajoase au avut un puternic ecou în Occident, a fost Doina Cornea²¹. Imaginea acesteia²² capătă dimensiuni simbolice sacralizante în presa franceză cum ar fi *Libération*²³, care trata cu mare interes situația opozanților români: „(...) Doina Cornea - reprezintă icoana noastră; Doina Cornea - simbolul rezistenței împotriva regimului”.

Demolările din București și construirea Casei Republicii au constituit un alt subiect care i-a îndemnat la diverse acțiuni atât pe exilații români, cât și pe opozanții din țară. Relevant în acest sens este un articol intitulat *București, oraș mutilat*, apărut în revista franceză *Dynasteu*, articol semnat de Radu Portocală. Materialul era amplu ilustrat cu fotografii care arătau mutilarea capitalei României și îi oferea cititorului francez nu numai o informație asupra celor petrecute în ultimii ani în România, ci avea calitatea de a reda, totodată, istoricul Bucureștiului, atmosfera orașului dinaintea desfigurării lui de către Ceaușescu și realitatea faptică a zilei²⁴.

Un eveniment care a marcat începutul nemulțumirilor celor din țară, a fost revolta muncitorilor de la Brașov, din 15 noiembrie 1987, care nu mai puteau îndura frigul, foamea și represiunea. Atunci, muncitorii de la Uzina de Autocamioane „Steagul Roșu” din Brașov au ieșit pe străzile orașului, manifestând și scandând „Jos Ceaușescu!”, „Libertate!”, „Vrem pâine!”. Evenimentul a avut, de asemenea, ecou în presa occidentală, în cea a exilului, și a posturilor de radio „Europa Liberă”, „BBC”, „Vocea Americii”, „Deutsche Welle”, etc. Relatările în presă despre acest eveniment au fost dintre cele mai sugestive, prezentând realitatea regimului de la București.

Un alt eveniment a fost manifestația de la Roma, din 1 februarie 1988, sprijinită de Partidul Radical Italian, drept răspuns la apelul „Chartei 77”, ce a proclamat data de „1 februarie, zi internațională de solidaritate cu poporul român aflat în suferință”. Un amplu articol despre acest eveniment, organizat și cu sprijinul românilor exilați, se regăsește în revista *Dialog*. **„Demonstrații – arată autorul articolului, Adrian Niculescu, – purtau pancarte pe care se putea citi în limbile română și italiană: *Libertă în Romania – Jos Comunismul ceaușist, Ceaușescu – Pol-Pot, Trăiască Brașov***,

Timișoara Solidarietă, Nu demolați Patriarhia și Camera Deputaților, Jos Comunismul, Jos Ceaușismul, Căldură pentru casele românilor, Lumină, pâine, libertate, etc.²⁵.

După revolta de la Brașov, opinia publică occidentală a luat atitudini foarte clare împotriva regimului Ceaușescu. După ce a fost prezentată realitatea românească într-un film al reporterului belgian Josy Dubié, o serie de ziariști, arhitecți, fotografi, agricultori, juriști, artiști etc. s-au mobilizat în jurul inițiativei de-a apăra satele românești. Această inițiativă a fost denumită *Villages Roumains*. În proiectul de sistematizare a satelor românești Nicolae Ceaușescu anunțase dispariția a 7.000-8.000 de sate până în anul 2000.

Pe lângă amplul proces ceaușist de sistematizare a satelor a existat și acțiunea demolării bisericilor. Pentru Ioan A. Coman, autorul unui articol din *Cuvântul Românesc*, România era victima unui experiment satanic, în care bisericile urmau să fie „înconjurate de blocuri și nu din dragostea pentru popor, ci pentru a avea un *motiv* să se oprească trasul clopotelor [...] iar Ceaușescu fiind manevrat de un grup pentru a distruge biserici, cimitire, sate. Dar în mod deosebit biserici. Cimitirele și satele sunt distruse pentru a sustrage atenția de la principalul obiectiv: distrugerea bisericilor”²⁶.

Încercările regimului ceaușist de a dărâma Patriarhia din București au atras o nouă campanie de proteste internaționale. Rezultatul a venit pe data de 24 ianuarie 1988, când Patriarhul României, ÎPS Teoctist Arăpașu, a declarat Agenției de Presă AGERPRES că „Patriarhia nu va fi dărmată și nici mutată la Iași”²⁷.

Vizita lui Nicolae Ceaușescu la Moscova din 5 octombrie 1988 a atras și ea atenția presei franceze. Dinu Zamfirescu prezintă, într-un consistent articol, comentariile marilor cotidiane pariziene, printre care *Le Monde* și *Libération*. Astfel, Veronique Soulé²⁸ scria în *Libération* din 5 octombrie că, pe când Nicolae Ceaușescu încurajează cultul personalității, aranjându-și titlul de *conducător*, gazda se află în război cu tarele brejnevienne, printre care și cultul personalității. De fapt, constată ziarista, cei doi interlocutori n-au prea multe lucruri în comun. Ceaușescu nu a ascuns niciodată că nu apreciază „perestroika” și a declarat în numeroase ocazii

că înțelege să-și continue politica de dezvoltare multilaterală. Posturi de radio și ziare ca *Le Figaro*, *Libération*, *Le Monde*, *Les Echos* sau *La Croix* au prezentat critic, mai mult sau mai puțin direct, politica lui Ceaușescu.

Un act de curaj în România l-a constituit „scrisoarea celor șase” adresată lui Nicolae Ceaușescu, care a produs numeroase reacții și în afara granițelor țării. Semnatarii scrisorii au fost: Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Corneliu Mănescu, Constantin Pîrvulescu, Grigore Răceanu și Silviu Brucan. **„Într-un moment când însăși ideea de socialism pentru care ne-am luptat – scriau în memoriu – , e compromisă de politica dvs., iar țara noastră se află izolată în Europa, am luat hotărârea de a vorbi. Suntem conștienți de faptul că prin aceasta ne riscăm libertatea și poate chiar viața, dar credem că e de datoria noastră să facem apel la dvs. pentru a schimba actualul curs al lucrurilor, până când nu e prea târziu”**²⁹. Românii din țară au luat cunoștință de această scrisoare la 10 martie 1989 prin intermediul postului de radio „BBC”, apoi de la celelalte posturi de radio străine care emiteau în limba română. Au existat și o serie de comentarii asupra scrisorii, printre care și a corespondentului de la Paris al postului de radio „Vocea Americii”, Radu Portocală, comentariu publicat apoi și în săptămânalul *Le Point* din 20 martie 1989. „Scrisoarea celor șase” a fost publicată integral și în revista „Dialog”.

În ziarul *Cuvântul Românesc* a apărut, de asemenea, un comentariu asupra „Scrisorii celor șase”, semnat de George Bălașu. Acesta considera memoriul celor șase comuniști români, adresat lui Ceaușescu, drept o „manevră a unui grup din interiorul partidului care are aprobarea Moscovei, iar factorul principal al acestei acțiuni este Silviu Brucan care putea stabili legături atât cu Kremlinul, cât și cu anumite reprezentanțe politice occidentale”³⁰. După ce a fost făcută cunoscută „Scrisoarea celor șase”, Statele Unite au reacționat și au atras atenția Bucureștiului să nu treacă la represiuni împotriva celor șase lideri ce l-au acuzat că nu respectă Constituția. Ca o primă consecință, Departamentul de Stat a anunțat, la 22 aprilie 1989, că va suspenda unele consultări „cuprinzând o întreagă gamă de relații între cele două țări”³¹.

Posturile de radio din străinătate – sursa de informare a românilor din țară

Chiar dacă venirea americanilor – așa cum fusese ea imaginată, după război, ca o intervenție militară eliberatoare pentru români și pentru toate națiunile din țările aflate sub influența sovietică nu s-a produs niciodată –, în schimb ideologia libertății, mitul modului de viață american, muzica, filmele și jeans-ii au reușit să treacă de filtrele de cenzură ale *Cortinei de Fier*³². Încă de la începutul perioadei războiului rece, în 1948, s-a acționat asupra țărilor din Estul Europei cu mijloace de emisie radio în limbile lor naționale și la adăpost de orice ripostă. În pofida anti-americanismului propagat de oficialitățile de la București s-a reușit, cu sprijinul reprezentanților exilului, înființarea postului de Radio „Europa Liberă”, poate cel mai influent mijloc de informare și totodată de opoziție împotriva regimului comunist din țară. Acesta a fost înființat în 1950 și avea sediul administrativ la New York, iar cel operativ, redacțional, la

München, mai aproape de destinația sa principală: Europa Centrală și de Est³³.

Este evident rolul deosebit pe care l-a avut Radio „Europa Liberă” în evenimentele din țara noastră. Astfel, într-un articol publicat în revista *Lupta* se scria că Nestor Ratesh, directorul secției românești de la Radio „Europa Liberă”, a difuzat, în emisiunea sa din 27 august 1989, o scrisoare sosită din țară și semnată de FRONTUL SALVĂRII NAȚIONALE în care era prezentată situația din țară, rezistența românilor, efectele „tiraniei” asupra populației, și mulțumea Radio „Europa Liberă” pentru că „sparge zilnic zidul minciunii”, precum și „fraților din exil” pentru semnele lor de solidaritate. Mulțumiri erau aduse Belgiei, Franței, Italiei, Angliei, Statelor Unite, „Solidarității” poloneze, poporului ungar pentru solidaritatea cu poporul român³⁴. De asemenea, alături de Radio „Europa Liberă”, în sprijinul poporului român s-au manifestat și posturile de radio „Vocea Americii” și „BBC”³⁵.

Exilul românesc și gorbaciovismul

Presa exilului și cea occidentală, în contextul valului de idei reformatoare, *perestroika* și *glasnosti*, propagate de liderul sovietic Mihail Gorbaciov, și pe fondul crizei energetice și alimentare din România, înregistrează o serie de articole și dezbateri la sfârșitul anilor '80. **„Tentativa lui Mihai Gorbaciov de a debloca sistemul politic sovietic – scria Vladimir Tismăneanu – generează profund interes în statele est și central europene. După deceniile de amorțală ale epocii lui Brejnev, pare că liderii sovietici – ori cel puțin unii dintre ei – au început să înțeleagă că nu se poate continua la infinit în spiritul stalinismului tradițional”**³⁶.

În derularea procesului de schimbări radicale din țările foste satelite ale URSS, esențială a fost decizia lui Gorbaciov, comunicată

și omologului său american, George Bush: „Principiul de bază adoptat de noi, care ne-a condus în cadrul *noii gândiri*, este dreptul fiecărei țări la libera opțiune, inclusiv dreptul de a reveni asupra opțiunii sale și s-o modifice. S-ar crede că mai clar decât atât nu se putea. Și totuși, ca să elimine orice interpretare, Gorbaciov îi spune: „... este dureros, dar este un drept esențial. Drept de a alege, fără amestec din afară... celelalte popoare trebuie să hotărască singure cărui Dumnezeu să se închine, dacă îmi puteți permite această metaforă”³⁷.

Majoritatea țărilor central și est-europene s-a deschis către ideea de necesitate a reformelor propagată de Mihail Gorbaciov, în timp ce în țara noastră acest subiect era interzis. În acest context, în străinătate, reprezentanții exilului

românesc abordează în diferite articole atitudinea pe care trebuia să o aibă exilul românesc față cu gorbaciovismul. „Pentru a purta o discuție asupra gorbaciovismului în cadrul exilului politic românesc – scria revista DIALOG – , considerăm că trei teme sunt temele de abordat: 1. Ce este

gorbaciovismul? 2. Aduce el speranțe pentru România? 3. Care ar putea fi rolul exilului în acest sens?”³⁸ Putem afirma că, în acel context politic, exilul românesc îndeamnă la acțiune și unitate pentru sprijinirea românilor din țară.

Alternativa pentru România: Ion Iliescu

Tot în presa anilor '80 din Occident se vehicula ideea unei alternative în România reprezentată de Ion Iliescu. Deja, în 1982, revista franceză *L'autre Europe*, într-un articol apărut sub semnătura doamnei Edith Lomel, vorbea de o alternativă în România, alternativa menționată de ea fiind Ion Iliescu. Pe prima pagină din „Universul Românesc”, publicație a exilului românesc din America³⁹, într-un articol intitulat „Va fi Ion Iliescu succesorul lui Nicolae Ceaușescu?” se afirma că românii din străinătate

discută tot mai „intens despre o apropiată schimbare de conducere în România”. În același număr al publicației se relatează într-un alt articol că în Franța apar tot mai des știri și comentarii substanțiale care aduc critici lui Nicolae Ceaușescu și guvernului de la București. „Azi opinia publică nu mai stă cu ochii pe agenda internațională – scria *Universul românesc* – , ci privește insistent starea de lucruri din țară. Iar situația internă a României a ajuns extrem de gravă”⁴⁰.

Exilul politic și izbucnirea Revoluției din Decembrie 1989

Transformările sociale din Europa anilor 1989-1991, prin care s-a pus capăt regimului socialist totalitar, au cuprins și România, care în decembrie 1989 a realizat cea mai autentică revoluție⁴¹. De la sfârșitul lunii noiembrie 1989, România rămăsese singura țară socialistă din Tratatul de la Varșovia în care reformele inițiate de liderul sovietic Gorbaciov erau respinse cu hotărâre de către Nicolae Ceaușescu⁴². Iar majoritatea statelor occidentale, începând din 1985-1986, au acționat pentru izolarea pe plan internațional a liderului de la București. Deși momentul declanșării revoluției i-a luat prin surprindere pe românii din exil, totuși ei „au recepționat cu satisfacție că, în decembrie 1989, confrății lor aflați în țară au reușit să detroneze dictatura comunistă, împotriva căreia ei luptaseră cu mijloace pe care le-au avut la dispoziție în lumea liberă, încă de când, voit sau forțat, au ales calea exilului”⁴³.

Începutul Revoluției din decembrie 1989 a fost primit cu mare entuziasm de către diaspora românească, iar derularea rapidă a evenimentelor, până la moartea cuplului dictatorial, a fost consemnat în zeci de pagini ale presei exilului. Posturile de radio din străinătate, „Europa Liberă” și „Vocea Americii” au transmis, la rândul lor, fără întrerupere, evenimentele din decembrie 1989, așa cum avea să consemneze în jurnalul său, Nicolae Stroescu-Stânișoară: „Revoluția din România m-a acaparat, precum se cuvenea, total, în ultimul timp. În emisiunile neîntrerupte și transmise în direct din timpul zilelor fierbinți și al

celor care au urmat, am căutat să ajut accentuând anumite direcții, idei, atitudini, imperative. Una dintre ele nu era altceva decât afirmarea, din plin și sub semnul urgenței, a unui gând mai vechi al meu, pentru care militasem și până acum pe un teren destul de dificil”⁴⁴.

Presa din străinătate, cu deosebire cea a exilului românesc, s-a afirmat încă de la primele semne ale revoluției. Astfel, în revista *Carpații*, se publica un articolul „A încetat tirania ceaușistă” în care se afirma: „Urmând exemplul celorlalte națiuni europene troglodizate de obscurantismul comunist [...], tineretul României, trezit din somnolența resemnării, a reușit, cu sfidarea morții și jertfa vieții, ceea ce nimeni nu ar fi crezut posibil, să alunge tiranul și sistemul de guvernare, uluind lumea cu stoica lor înfruntare cu milițiile și securiștii uzurpatorului suveranității naționale”⁴⁵. Iar ziarul *Românul Liber* arăta într-un articol că, „în decembrie 1989 românii și-au luat destinul în mâini, după o absență din viața socială de aproape o jumătate de veac”⁴⁶.

Declanșarea și desfășurarea Revoluției din Decembrie 1989 a generat un interes sporit al mass-mediei occidentale față de România, drept pentru care o parte dintre „vocile exilului politic românesc” au fost solicitate pentru a depune mărturii despre realitățile românești și de a comenta evenimentele în derulare, posibilele opțiuni politice ale românilor sau despre soarta „tiranului”. În aceste condiții, putem afirma că exilul românesc a contribuit indirect la evenimentele care au condus la declanșarea evenimentelor din decembrie 1989.

NOTE:

¹ Ioan Scurtu, *Revoluția Română din decembrie 1989 în context internațional*, Editura Enciclopedică & Editura Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989, București, 2006, p. 9.

² *Sursele Securității informează*, ediție de documente întocmită de Dumitru Dobre, Iulia Huiu, Mihaela Toader, Editura Humanitas, București, 2008, p. 10.

³ Paul Veyne, *Cum se scrie istoria*, Editura Meridiane, București, 1999, p. 24.

⁴ Michel Trebitsch, *Structura evenimentului în istoria timpului prezent*, în „Istoria recentă în Europa. Obiective de studiu, surse, metode”, New Europe College, București, 2002, p. 27.

⁵ A se vedea Ion Calafeteanu, *Politică și exil. Din istoria exilului românesc, 1946-1950*, Editura Enciclopedică, București, 2000.

⁶ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 72.

⁷ *Ibidem*, p. 73.

⁸ A se vedea Georges Castellan, *Histoire du peuple Roumain*, Editions Armeline, Paris, 2002.

⁹ *Lupta*, Paris, nr. 6, 22 noiembrie 1983, p. 2.

¹⁰ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 84.

¹¹ *Lupta*, nr. 123, 15 iunie 1989, p. 4.

¹² Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 79;

¹³ A se vedea despre organizarea Consiliului Național Român: În *Cuvântul Românesc*, nr. 3, iul.1976, p. 16, Ion Boieru, *Un nou Comitet Național*; Faust Brădescu, *Constatări*, în „Carpații”, nr. 8, 1977-1978, p. 5-6; *Românii au un Consiliu Național*, în „Vatra”, nr. 146, aprilie-iunie 1978, p. 3; *La Paris a fost constituit Consiliul Național Român*, în **BIRE**, nr. 679, 16 iunie 1978, p. 5; Dinu Zamfirescu, *Consiliul domnului Penescu*, în **BIRE**, nr. 720, 1 iulie 1980, p. 7-8; Ioana Ileana Brătianu, *Consiliul Național Românesc*, în „Cuvântul Românesc”, nr. 54, octombrie 1980, p. 25; Petre Vălimăreanu, *În jurul Consiliului Național Român*, în *Vatra*, nr. 156, octombrie-decembrie 1980, p. 9-10.

¹⁴ Florin Manolescu, *Enciclopedia Exilului Literar Românesc. 1945-1989*; Editura Compania, 2003, p. 183-184.

¹⁵ *Dialog*, nr. 67/68, iulie-august 1988, p. 9.

¹⁶ **BIRE**, anul 31, nr. 688, 25 decembrie 1978, p. 3.

¹⁷ **Ibidem**.

¹⁸ **Ibidem**.

¹⁹ Ioan Scurtu, *op. cit.*, p. 133.

²⁰ *Ibidem*, p. 71.

²¹ A se vedea *Caietele INMER*, anul II, nr. 4, p. 15-28.

²² A se vedea Doinea Cornea, *Scrisori deschise și alte texte*, Editura Humanitas, București, 1991; Doina Cornea, *Jurnal - ultimele caiete*, Fundația Academia Civică, București, 2009.

²³ A se vedea *Dialog* nr. 105-106/noiembrie-decembrie 1989;

²⁴ *Dialog*, nr. 92, octombrie 1988, *apud* Dinu Zamfirescu, *op. cit.*, p. 250-252;

²⁵ *Dialog*, ianuarie-februarie 1988.

²⁶ *Cuvântul Românesc*, decembrie 1989, p. 7.

²⁷ **Idem**, ianuarie 1988, p. 4.

²⁸ *Dialog*, octombrie 1989, p. 4-5.

²⁹ **Idem**, martie 1989, p. 6-7.

³⁰ *Cuvântul Românesc*, mai 1989, p. 2.

³¹ **Ibidem**, p. 4.

³² Bogdan Barbu, *Vin Americanii! Prezența simbolică a Statelor Unite în România Războiului Rece*, Editura Humanitas, București, 2006, p. 10-11.

³³ *Sursele Securității informează...*, p. 15; A se vedea Adrian Niculescu, Mihaela Toader *Europa Liberă - vocea culturii românești autentice*, în „Experimentul Pitești – Reeducare prin tortură. Conference Proceeding, 22-24 septembrie 2006. Opresiunea culturii tradiționale române în timpul dictaturii comuniste, Ediția VI”, Pitești, Fundația culturală „Memoria” Filiala Argeș, 2007, p. 363-370.

³⁴ *Lupta*, nr. 128, 22 septembrie 1989, p. 1.

³⁵ A se vedea Mircea Carp, *Vocea Americii în România*, Editura Polirom, Iași, 1997.

³⁶ Vladimir Tismăneanu, *Un program de renovare politică*, în „Dialog”, nr. 89/90, iulie-august 1988, p. 5.

³⁷ Alexandru Oșca (coord.), *1989 - An decisiv în istoria Europei*, Editura Omega, Cluj-Napoca, 2008, p. 17. A se vedea și Mihail Gorbaciov, *Memorii*, Editura Nemira, București, 1994.

³⁸ *Dialog*, iulie-august, 1988, p. 4.

³⁹ *Universul Românesc*, 12 februarie 1986, p. 1.

⁴⁰ Dinu Pavel, Paris (prin telefon), *Franța privește uimită România*, în „Universul Românesc”, 12 februarie 1986, p. 1.

⁴¹ Ion Calafeteanu (coord.), *op. cit.*, p. 15.

⁴² **Ibidem**.

⁴³ Dumitru Dobre, *Exilul românesc și poziția acestuia față de căderea regimurilor totalitare din țările europene* în Alexandru Oșca (coord.), *op. cit.*, p. 71.

⁴⁴ Nicolae Stroescu-Stănișoară, *În zodia exilului. Întreprinderi*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1998, p. 384.

⁴⁵ *Carpații*, anul XXXIX, nr. 64/65, noiembrie 1989 - iunie 1990.

⁴⁶ *Românul Liber*, anul VII, nr. 11/12, noiembrie-decembrie 1989.

*

O altfel de **Cronică** la cartea domnului Grigore Cartianu

“Crimele Revoluției”

Vouă, celor care stați la coadă, ca pe vremuri,
pentru a cumpăra o carte mincinoasă!

Poate cea mai curată faptă a națiunii din ultimele decenii a fost Revoluția Română, și acum „ei” v-au convins că n-a avut loc o revoluție română, că nu voi ați ieșit în stradă, că nu voi ați scandat cu înflăcărare cuvântul Libertății, că nu voi ați luptat, că nu în voi s-a tras, că nu voi ați fost arestați, schingiuiți, mutilați, că nu voi ați fost împușcați, că nu voi ați fost răniți, că nu au fost asasinate peste o mie de suflete românești?...

Acesta este efectul resemnării și uitării voastre, ieșirea crimelor din Decembrie de sub sancțiunea legii și a moralei! Și, într-un fel dezonorant, ați devenit complicitii torționarilor voștri! I-ați iertat, jignind, totodată, memoria martirilor Revoluției, ați întors resentimentele, frustrările și ura voastră împotriva celor ce au pățimit pentru toți, împotriva celor care v-au redat libertatea! Ați uitat cimitirele unde sufletele stinse prematur nu mai așteaptă nimic de la recunoștința neamului lor? Ați uitat gloria de a fi român din zilele Revoluției? Cât de mare este astăzi pentru voi, români, povara nerecunoștinței voastre?

Voi, care astăzi stați la coadă la o carte mincinoasă ce vă blasfemiază trecutul?

Crimele Revoluției și făptuitorii lor?

Cei ce au tras pe străzile Timișoarei și Bucureștilor!

Cei care au omorât răniți în spitale!

Cei care au incinerat cadavrele martirilor și le-au aruncat într-o gură de canal!

Cei nepedepsiți nici în ziua de astăzi...

Cei care neagă Revoluția, numind-o Lovitură de stat, pe urmele mentorului lor Nicolae Ceaușescu!

Cei care au confiscat România și acum vor să-i confişte istoria!

Cei care v-au mințit 45 de ani și vă mint de 20 de ani!

Iată marile întrebări la care orice om de caracter nu poate răspunde decât într-un singur fel!

Și dacă v-ați pierdut convingerea că voi ați făcut Revoluția,

lăsați altora dreptul de a-și aminti jertfa și sacrificiile și a le cinsti cum se cuvine!

Claudiu IORDACHE

*

Ideea de Revoluție la români

autor Ionuț Șerban

În ultimii ani sunt tot mai frecvente încercările de a defini și identifica ideile care au contribuit la progresul omenirii, în ansamblu, sau a unora dintre domeniile societății. În școli – și mai ales în universități – sunt discipline de sine stătătoare sau se predau cursuri despre apariția, evoluția sau mișcarea ideilor care au revoluționat domenii complexe sau „de nișă”, despre protagoniștii acestora, condițiile, contextul și consecințele lor pe termen scurt, mediu sau lung.

O preocupare de această natură este perfect explicabilă atâta timp cât orice lucru concret, chiar aparent banal, pleacă de la o idee. Nu este rostul acestei cronici să facă clasificări, dar este evident că nu toate ideile pe care omenirea le-a înregistrat în existența ei multimilenară sunt identice ca valoare sau grad de complexitate. Însă, adeseori, ideile simple pot

fi geniale. Descoperirea sau inventarea roții, bunăoară, este considerată una dintre marile realizări ale minții umane.

Creativitatea este un proces mental și social ce implică generarea și experimentarea de idei noi. Unele reprezintă rodul unor personalități singulare care se dedică vocației lor cu pasiune, ani îndelungați, cu sacrificii pentru el și pentru familia sau apropiații săi. Altele, ideile se nasc provocate/cauzate de necesități stringente de ordin social, se nasc aparent spontan, se extind și trec dincolo de inițiatorii lor, devin bunuri ale unor comunități întregi, se dezvoltă sau se completează din acest uriaș „rezervor” care este pus în mișcare de ele.

Revoluția este un *summum* de idei, concretizate în programe și acțiuni care își propun să schimbe radical o realitate socială existentă și să orienteze societatea către un nou proiect social, înnoitor, diferit de cel prezent. De cele mai multe ori, ideile despre revoluționarea unei societăți nu se opresc la o comunitate anume, la un popor sau o națiune, circulă dincolo de ele, nu se opresc la frontiere. Acțiunea practică, declanșată sub impulsul lor, se extinde pe spații largi, la nivelul unor continente sau cuprind, într-un fel sau altul, întreaga omenire. Nu toate ideile revoluționare ajung să fie puse în practică, sunt necesare condiții speciale pentru aceasta, așa încât vom întâlni o circulație neîntreruptă de idei și concepte de reformare sau revoluționare a modelelor societale, economice, politice, culturale sau spirituale în ființă, care nu vor cunoaște vreodată experimentul social. La fel, pot fi experimente empirice (să luăm exemplul utopiștilor socialiști), naive, nerealiste, nefundamentate, care s-au dovedit falimentare și cel puțin pentru moment, n-au revoluționat nimic. Mai mult, nu orice comunitate are vocația revoluției; cei care au lansat sintagma „mămăliga a făcut explozie”

vroiau să evidențieze tocmai faptul că românii n-au vocație pentru astfel de fapte de curaj; o afirmație greșită dacă ne gândim că de oriunde au pornit (din Vest sau din Est), iată, revoluțiile i-au cuprins și pe români.

Vorbind despre revoluții, obișnuim să le tratăm în conținutul lor, ca pe niște fenomene izolate între ele, fără conexiuni în timp și spațiu. Sigur, astfel de fenomene atât de complexe și profunde nu se petrec într-o succesiune temporală neîntreruptă; aparent, nu putem deduce că ele curg unele din altele. Dar legături ideatice se fac, ideile despre modernizarea și reformarea societății sunt permanente, se alimentează reciproc. Cunoașterea lor, a conexiunilor de la epocă la epocă, de la tip de personalitate la tip de personalitate, de la națiune la națiune, ne ajută să înțelegem sensul voinței exprimate de o mulțime ridicată pentru schimbarea unei realități și să optăm pentru un traiect care să conducă la progres, fără a mai fi necesare zguduiri și cutremure sociale, însoțite, adeseori, de pierderi umane.

Acest lucru încearcă să-l propună cititorilor cartea profesorului Ionuț Șerban, ***Ideea de Revoluție la români (Editura Sitech, Craiova, 260 pagini)***; ea acoperă acest deficit de informație, este o sinteză amplă, un inventar prelucrat, interpretat, al multor idei (toate ar fi fost imposibile!) valoroase care s-au vehiculat de minți luminate ale spațiului românesc, despre destinul acestui popor și drumul lui către afirmare și progres. Lucrarea este prefațată de Ion Iliescu, Președintele Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989 (sub auspiciile căruia apare) și însoțită de un *Argument* al profesorului universitar doctor Sorin Damean, șeful catedrei de istorie a Universității din Craiova. În cuprinsul ei, cartea face apel la înțelesul conceptelor, adeseori în dinamică și ele, care privesc Revoluția. Secretarul personal al domnitorului Brâncoveanu (Anton Maria del Chiaro, care a scris o carte cu un titlu interesant: "Revoluțiile Valahiei"), de exemplu, înțelegea prin revoluție o transformare în cadrul conducerii politice a țării. Pe această logică, prima „revoluție” din Țările Române ar fi fost instaurarea regimului fanariot. Surprinde această afirmație, dar ideea trebuie analizată în

context, pentru că la timpul respectiv a capacitat mediul politic bucureștean.

Considerații interesante sunt făcute în legătură cu Revoluția de la 1821, cu rolul *Eteriei* în stabilirea scopurilor și obiectivelor acesteia (autorul avansează idei noi în legătură cu acest aspect, introduce în ecuație impactul evenimentelor din spațiul românesc asupra înțelegerilor de stabilitate pe continent între împărații celor trei imperii ale timpului etc.)

Este, la fel, reconsiderat rolul *Regulamentelor Organice* – un demers prezent și în alte lucrări – dar cu trimiteri la calitatea lor de reformare radicală a societății românești. Autorul subliniază că, deși aceste regulamente au fost adoptate la Petersburg, ele au fost făcute de boieri români (Alexandru Vilara), și care cu multă grijă au strecurat articole ce preconizau unirea Moldovei cu Țara Românească. Șerban Ionuț reține caracterul contradictoriu al epocii regulamentare, dar consideră că, tot atunci, s-a cristalizat mișcarea revoluționară, s-au emis primele documente considerate revoluționare, între care *Actul de Unire și Independență* ca și *Osebitul Act de numire a Suveranului*, pe care le-a redactat viitorul fruntaș revoluționar, Ion Cămpineanu.

S-a vorbit mai puțin despre mișcărilor secrete și rolul lor în prima jumătate a secolului XIX. În carte, autorul insistă asupra lor și stabilește legăturile care i-au unit pe revoluționarii anilor 1848-1849, indiferent din ce stat sau naționalitate făceau parte.

Cu abilitate, Șerban Ionuț leagă între ele informații extrem de interesante, unele inedite, despre circulația ideilor revoluționare în întregul spațiu european, în timpul revoluțiilor, dar și ulterior. Impunerea lui Alexandru Ioan Cuza pe tronul Principatelor Unite ca și aducerea, mai târziu, a lui Carol I, sunt considerate de autor consecințe benefice și urmări directe ale revoluțiilor din 1821, respectiv, 1848.

Marele Act al Unirii de la 1918, revoluționar în sine, n-ar fi fost posibil fără idei și fapte mărunte, pe care autorul le consideră trepte de acumulări cantitative, absolut necesare unui salt calitativ prin care românii au realizat Marea Unire.

În carte sunt tratate, și apreciate la valoarea lor reală, faptele excepționale din istoria mai nouă a românilor, care adeseori au fost catalogate ca revoluții, din rațiuni de oportunitate (restaurația din 6 iunie 1930, 10 februarie 1938 ,23 august 1944 etc.).

Despre Revoluția Română din Decembrie 1989, autorul se exprimă direct, invocând o bibliografie foarte diversificată, fără a face critica surselor (nu și-a propus!), dar afirmând că înțelesul evenimentelor din decembrie 1989 este complex și într-o permanentă îmbogățire. În orice caz, nimeni nu pune la îndoială faptul că după 1989, în viața socială, în sistemul economic, politic și cultural din România s-au produs schimbări esențiale, de natură și pe cale revoluționară.

Cartea este structurată pe cinci capitole, fiecare dintre ele, adevărate direcții de cercetare pentru viitor. Între ele, mie mi-a plăcut cel mai mult capitolul *Acțiune și diplomație*

revoluționară, pentru cantitatea impresionantă de informație și pentru noutatea despre raporturile între fruntașii politici români și cei italieni, preocupați și unii și ceilalți să împlinescă, pentru țările lor, idealul unirii pe cale revoluționară.

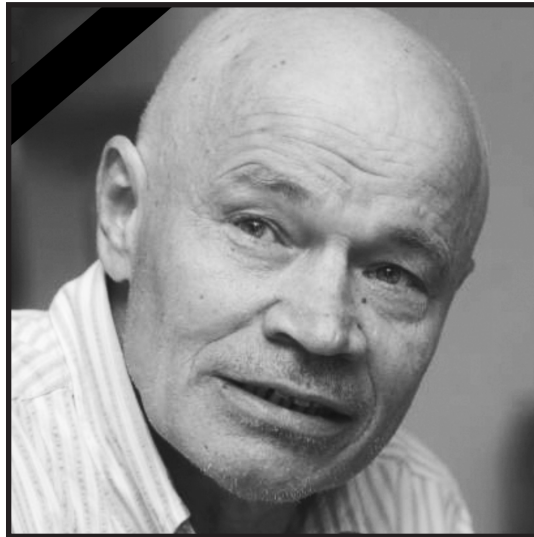
Cartea este scrisă cursiv, ideile sunt ușor de urmărit, lectura este plăcută și reconfortantă, chiar dacă, prin specific, abundă în elemente de detaliu. La finalul lecturii cititorul rămâne cu mulțumirea de a fi lecturat un eseu interesant, care i-a îmbogățit nivelul de cunoștințe, dar l-a pus în temă și cu o metodă eficientă de a lega între ele ideile, evenimente și personalități dedicate acțiunii revoluționare, indiferent de epoca în care s-au manifestat. Anexele documentare oferă o surpriză plăcută; vedem cum, trecând peste limbajul evident diferit de la document la document, ideile sunt asemănătoare, indiferent de epoca în care au fost promovate.

Lect. univ. dr. Alexandru OȘCA

*

MEDALION

Dan Iosif

14 octombrie 1950 - 5 decembrie 2007

(Născut la 14 octombrie 1950, București - decedat la 05 decembrie 2007) Participant la Revoluția Română din Decembrie 1989, fiind una din figurile autentice ale acesteia și unul dintre organizatorii și conducătorii grupului de rezistență din zona hotelului „Intercontinental“, unde, în după-amiaza zilei de 21 dec. 1989, a fost ridicată o baricadă, devenită simbolul luptei împotriva lui Nicolae Ceaușescu.

A fost membru al Colegiului Național al Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989.

Apărut de nicăieri și plecat pretutindeni, Dan Iosif a fost și va rămâne în conștiința noastră, **Ioșca** – omul baricadei. Rebel, coleric, ferm, fără flexibilitate în fața unui regim totalitar, Dan Iosif și-a așezat în decembrie 1989, aproape cu inconstiență, viața în fața morții. A riscat, înțelegând înaintea multora că ceasul de pe urmă al comunismului bătuse. Și nu s-a înșelat. *Baricada* lui, clădită din te miri ce, dar cu un enorm curaj, a blocat o noapte lungă, umilitoare și profund nedreaptă, în care era condamnat să „doarmă“ un întreg popor. Printr-un cerc tăiat în steagul României, eliberarea a fost adusă și de vocea puternică a acestui om, chemată cu disperarea unor clipe care urmau să poarte numele istoriei.

Nepărăsind schimbarea, Dan Iosif și-a continuat *baricada*, implicându-se și consolidând în felul său, democrația. A fost secretar al primului Senat și, concomitent, membru al Adunării Constituante, de mai multe ori deputat, consilier prezidențial pentru problemele revoluționarilor.

A plecat prea devreme, grăbindu-se spre Dumnezeu, poate pentru a-I spune că atunci, în decembrie 1989, sufletul românesc a strălucit...

Dan Iosif a plecat, înainte de-a vedea că *baricada* lui, *baricada* noastră, începe să se clatine...
Păcat!

Gelu Voican VOICULESCU

Reproducem, în paginile următoare, un fragment din relatarea lui Dan Iosif privind participarea sa la Revoluția Română din Decembrie 1989, fragment preluat din Arhiva Senatului, Fond., Comisia pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989“, stenograma din 28 aprilie 1994, paginile 3-16.(n.r.)

[...] **DI. Dan Iosif:** Nici nu știu de unde să încep, dar cred că cel mai logic ar fi să încep din autogara Militari. Comisia ar trebui să se ducă pe teren, și dacă acei oameni mai sunt acolo, cei cu care am lucrat, ei vor spune că în ziua de 21 decembrie, ora 7:15 eram la autogara Militari de unde plecam cu un autobuz și am aflat că toate autobuzele sunt rechiziționate pentru faimosul miting al lui Ceaușescu. Eram foarte mulți, profesori, medici și alții care trebuia să ajungem la Domnești și nu aveam cu ce. Atunci eu am strigat „să dea Dumnezeu să fie ultimul miting la care va participa”. La ora 11:00, când am auzit la radio ce se întâmplă în București, am părăsit locul de muncă, care la ora aceea era restaurantul central din comuna Domnești. Dintre colegi și consumatori, mulți m-au întrebat dacă voi veni mâine, și eu am răspuns că dacă nu vin înseamnă că ori am murit, ori a căzut Ceaușescu. Sunt lucruri care pot fi verificate.

Am ajuns în București în momentul când mitingul de aici, din fața Senatului, se destrăma. Străzile erau pline de pantofi, genți, căciuli și oamenii fugeau sperați. Un grup restrâns de oameni am reușit să ne comasăm în spatele Universității și de acolo să ieșim pe intersecție, alții au plecat pe Calea Victoriei, încercând să oprească oamenii și pe la ora 14:00 au început să vină cu tancuri, cu mașini cu apă ale pompierilor. Eu eram atunci în dreptul hotelului Intercontinental și sunt oameni care pot depune mărturie în sensul acesta. Nu găsesc cuvinte să descriu ce am simțit atunci când o serie de copii, tineri, au încercat să oprească TAB-urile sărind din mers pe ele. Eram așa de sperați, încât eram în stare, crezând în mintea noastră, că putem opri tancurile cu trupurile noastre.

După repetate încercări de a ne cățăra, pentru că mulți dintre noi făcuseră armata și știau cum se poate imobiliza un vehicul blindat fără arme, era suficient să punem o haină pe vizorul conductorului, dar era imposibil, treceau cu viteză mult prea mare. Pe mașinile de pompieri

am reușit să ne suim pe două dintre ele, să tăiem furtunele de apă. Ei au plecat și a început construcția baricadei, cu mese de la Dunărea și Pescarul, pe care le scosese pentru a profita de defluirea oamenilor de la miting. Coșurile de gunoi erau puse, a fost adus un cărucior de Aprozar și pus acolo, încet-încet am început să ne organizăm și oamenii au început să asculte din ce în ce mai mult de mine, pentru că probabil eu am fost unul dintre oamenii care au reușit să depășească chiar granița nebuniei, reflexul de conservare dictează oricărui om să se ferească de moarte. Am vorbit cu mulți dintre băieți și au fost aduse niște containere de la Cocorul, Unirea, fiind tractate cu lanțuri, au început să fie puse și mașini în baricadă, încet-încet s-a format o baricadă care practic ne-a departajat și baricada s-a conturat după ce s-a derulat acel eveniment tragic din fața sălii Dalles, când mulțimea a fost spartă în 2: jumate către Piața Romană, jumătate către Piața Unirii. Cei de aici, de la Inter, am fost ceva mai norocoși ca cei din Piața Romană, am apucat să facem o baricadă. Ieșirea din strada Batiștei a fost bine blocată de un șofer care avea o izotermă, un TIR metalic, nu cu prelată. Apoi erau câteva containere, apoi căruciorul de Aprozar, o mașină de ISEB, apoi erau câteva microbuze, mai era o mașină mai mare de transportat materiale de construcții, urma basculanta despre care generalul Hortopan ne acuza că i-am dat drumul spre trupe, dar nu e adevărat. Nu i-am dat drumul intenționat pentru ca să închidă baricada în dreptul subteranei garajului de la Inter. S-a proptit într-un tei, lângă ea era o mașină de la IREB al cărui șofer a pus-o acolo și care avea pe ea o rolă de cablu gros, uriașă. Cam așa arăta baricada la început, iar după această baricadă am început să ripostăm, au fost episoadele pe care propabil că vi le-au povestit și alții, cățărarea pe firma Ciclop unde făceam cu schimbul cu Romeo Raicu, Dincă, Radu Silaghi, noi eram primii nebuni, care atunci când lumea fugea, noi încercam să-i oprim. Unii, precum Petre Roman, au parodiat, chiar de exemplu Petre

Roman, a spus despre Dincă, și parcă m-a durut, că e „revoluționar cățarat pe burlan”, metaforă preluată apoi și de Dinescu, dar fiecare gândește cum crede. Apoi am primit o portavoce mai mică, care ne-a fost luată. Trupele de represiune veneau în salturi, erau bine echipate, aveau scuturi, bastoane, noi...

Dl. Necșești:

Spuneți că ați primit o portavoce, de unde ați primit-o?

Dl. Dan Iosif:

Din mulțime, de la copii. A doua portavoce mare, puternică, a adus-o un băiat, Bogdan, tatăl lui lucra la Casa poporului, el știa că tatăl lui avea o astfel de piesă în dulap. Pe acel băiat l-am mai văzut de 2 ori de la revoluție, dar nu mi-a cerut nimic, ci a venit să-mi spună ce a realizat; știu că acum e student, dacă mai e în România sau a obținut o bursă în afară nu știu, era visul lui acesta. El a adus acel gigafon care nu avea alimentare. Unul dintre băieți a scos o baterie de la o Dacie, tot de acolo a luat o instalație electrică, 2 sârme și am făcut legăturile și a început să funcționeze. Cred că acest moment a fost pentru noi o victorie: că am reușit să rezistăm până la ora 2 noaptea în fața atâtor forțe de represiune. Până pe la ora 18:00 le-am vorbit oamenilor și eu, și Dincă mai mult; nimeni nu se credea lider sau șef. În jurul orei 18:00 când s-a lăsat întunericul au început focurile de armă. Deci, cu excepția incidentului de la Dalles când s-a tras, dar de ce s-a tras nu am putut să ne dăm seama. De ce a intrat camionul în mulțime, noi am conștientizat: pentru că mulți aruncau cu pietre și se pare că o piatră l-a lovit pe șofer care a pierdut controlul pentru un moment, era vorba de 1/2 cărămidă care l-a lovit, mașina a intrat în plin. Orice om cu judecată înțelege că dacă era vorba de o sarcină, mașina nu intra și peste trupele aduse pentru represiune. Camionul acela a făcut zob manifestanți, militari și milițieni. Ulterior fabulațiile au transformat acest episod într-un caz de genocid bine gândit, bine pus la punct. Pe la ora 18:00 au început să tragă, când s-a lăsat întunericul, până atunci au fost focuri de avertisment, în aer. Eram sus și s-a adus o mașină de transportat muncitori, după ce eu am făcut apel la toți tinerii care pot să aducă mașini grele să le băgăm în baricadă. Mașina de transportat

muncitori era cel mai înalt punct din baricadă, noi vorbeam de pe ea și de acolo se vedea bine, în tabăra adversă. Am avut ocazia să-l văd pe generalul Milea plimbându-se cu mâinile la spate, ca un Ceapaev român, cu mantaua pe umeri, cu mâinile la spate, se vedea tocul revorverului, descheiat, nu era siguranța pusă la clapa de la tocul revorverului. L-am văzut discutând cu Postelnicu, cu Andruță Ceaușescu. În momentul când generalul Milea s-a retras din dispozitiv, a început sarabanda focurilor; s-a tras ca la nuntă, fără discernământ. Ei spun că au tras cu gloanțe oarbe, dar eu spun că au tras cu gloanțe trasoare. Oricine va vedea o casetă din acele nopți își va da seama că a fost folosită muniție fosforescentă care luminează.

Dl. Gabrielescu:

Dumneavoastră sunteți un soldat instruit, există muniție de manevră-trasoare?

Dl. Dan Iosif:

Nu există, dar ei au afirmat că au tras cu muniție de manevră...

Dl. Gabrielescu:

Dar nu cu trasoare.

Dl. Dan Iosif:

Sigur, că aia numai pocnește și nu face altceva nimic. Dacă s-a tras cu muniție trasoare, atunci de unde ciupiturile de pe hotelul Intercontinental, am întrebat eu?

În seara de 21 decembrie, cineva a dat ordin să se tragă în plin, se vede pe caseta filmată cum tirul este coborât sistematic. Deci se trage tot cu trasoare în continuare. Au un coeficient mare de ricoșare față de muniția de război, în cămașă de oțel. Probabil că din aceste ricoșee au început să apară primele victime în rândurile noastre. Când au văzut că nu pot să ne împrăștie, au încercat să spargă baricada cu 2 TAB-uri. Primul care a încercat să spargă baricada a venit pe partea restaurantului Pescarul, sau Dunărea, a lovit de câteva ori în baricadă, a ales un punct vulnerabil după părerea mea pentru că acolo era camionul acela care avea rola de cablu electric, era o basculantă, și mașinile erau bine puse una lângă alta. În momentul când TAB-ul a lovit în baricadă, mașina aceea pe care eram noi a fost înclinată și noi am căzut de acolo. Nu au reușit să o spargă. TAB-ul a rămas agățat de una din mașinile din baricadă și încerca să facă manevre

să scape. Cineva a adus o mașină-platformă pe care se aflau vreo 8 butoaie de motorină, iar înainte de această mașină a fost adus un TV militar kaki și o salvare, tot TV. Băiatul care a adus salvarea s-a repezit cu ea în baricadă în locul unde era mai vulnerabilă, între mașina de ISEB și containere, unde TAB-ul lovise și făcuse o breșă. A venit și a intrat cu salvarea acolo, iar cineva din partea opusă a tras. Cei care au fost acolo își amintesc că pe șofer l-am luat din mașină plin de sânge, era zob, dar nu știu dacă a murit sau a scăpat. Băiatul care era pe TV-ul militar l-a băgat în baricadă în aceea breșă, apoi a sosit și autocamionul cu butoaiele cu motorină. Am sărit primul în platformă și am dat drumul la bușoane, acest lucru se petrecea chiar în dreptul intrării în hotelul Intercontinental, deci de aici mai erau vreo 25 m până la baricadă. I-am spus șoferului să nu stea în mașină pentru că va fi împușcat. S-a așezat sub bord, cu mâna pe volan și a dus mașina spre baricadă, a tras de volan și Dumnezeu i-a ajutat astfel că mașina a fost literalmente lipită de baricadă. În momentul impactului unul din butoaie a sărit într-o gaură din baricadă, exact în fața TAB-ului. A fost un mare noroc. TAB-ul probabil că a trecut peste butoi și acolo s-a făcut numai motorină care nouă ne-a ajutat foarte

mult. A fost o greșeală atunci când pe la ora 10:00, un băiat din rândurile noastre a aruncat o sticlă Molotov, prima, care a căzut în platforma camionului care purta rola de cablu electric. Pe platformă, lângă rola cu cablu se afla o anvelopă mare de camion care a luat foc și, de la ea, rola cu cablu și apoi a luat foc tot camionul, o torță care lumina toată baricada. În continuare au început să apară sticle Molotov, dar nu pot să bag mâna în foc că cei care le-au fabricat erau tot așa de puri cum eram noi.

Acum, după 4 ani, când mă gândesc cum a fost și privesc ce a fost nu aș putea să spun că acei oameni erau simpli muncitori sau elevi și nu știu de unde le-ar fi putut veni ideea cu sticlele Molotov, care după 1990 au devenit o modă. În continuare, a doua sticlă Molotov a fost aruncată în direcția TAB-ului care încerca să ne spargă baricada și a trecut peste butoiul de motorină, și TAB-ul a luat foc cu totul. Din strada Batiștei a încercat să iasă o mașină de pompieri, dar nu a putut din cauza izotermei care era pusă acolo, aceasta era încărcată cu saltele care au luat și ele foc, au stins-o. TAB-ul a fost inundat cu apă, dar exista atunci pericol de explozie pentru noi, pentru că TAB-ul era încărcat cu muniție. Pompierii au sesizat și TAB-ul a fost inundat cu apă și așa am scăpat.

Ulterior am auzit că unii s-au suit pe el, au pus fețe de masă pe el și au încercat să-i dea foc, dar eu am curaj să fac demonstrație tehnică dacă se poate da foc unui vehicul blindat cu fețe de masă. Sunt niște aberații, speculații ale oamenilor care au vrut să-și aroge unele merite. Pe la ora 12:00 pot să vă spun cu sinceritate și cu frică de Dumnezeu că cineva a dat ordin să se tragă în plin, să nu se mai țină cont de nimic. Și spun acest lucru pentru că în jurul orei 0:00 au început să apară primele victime împușcate în zona pieptului. Până atunci mai cădeau câte unul ici-colo, împușcat în picior și vă spun sigur că s-a tras de pe clădiri, adică de după clădirea Pescarul și Dunărea și cea din colțul străzii Batiștei și spun acest lucru pentru că sunt trăgători de elită. Unghiul de incidență al glonțului mie îmi spunea de unde se trage. Oamenii erau majoritatea împușcați în mușchii piciorului, din față, de sus în jos, iar glonțul ieșea undeva în apropiere de articulația genunchiului. Dacă era împușcat din spate același lucru se întâmpla. Dar după ora 12:00 au început să tragă în plin. Eu mă aflam cu portavocea în dreptul intrării în hotelul Dunărea, în mijlocul străzii și vorbeam de acolo mulțimii, pentru că, să vă spun cinstit, nu știu dacă am fost 100 de oameni în aceea baricadă, la ora 12:00 când a început să se tragă și să se arunce cu grenade lacrimogene. Eu le-am spus să-și pună la nas îmbrăcămintea care era udă și să respire prin ele, iar grenadele să le arunce înapoi. Mărturie că noi am aruncat grenade înapoi este chiar emisiunea „Rondo” a domnului Hortopan care aduce un maestru militar să ne convingă că ei au fost pașnici și nevinovați. El declară că nu au putut să facă nimic datorită gazelor lacrimogene care îi sufocau și că vântul bătea dinspre Piața Unirii spre ei, ceea ce este o minciună sfruntată. Gazele îi sufocau într-adevăr pentru că noi am avut curajul să aruncăm înapoi la ei toate grenadele pe care le prindeam, aveam mâinile arse, vârfurile degetelor arse. Dacă au văzut că nici așa nu fac față au început să tragă în noi, în plin. Eu vorbeam din centrul străzii, un băiat de 18-19 ani cu un pulover de lână țărănească ținea gigafonul în mână, acesta avea microfon iar pe mine mă țineau oamenii apăsat în jos, nu puteam să mă ridic în sus, după ce au văzut că au început să pice unul câte unul i-au

spus să stea jos că vor să-l împuște. Pe acest băiat l-au împușcat exact în coșul pieptului, care este foc de lunetist, tras cu multă precizie. Au văzut portavocea și au crezut că dacă îl împușcă pe acel om, se termină cu vocea care incită. Am rugat de mai multe ori mulțimea care era în scuarul din fața Teatrului Național, cel puțin să strige, să ne dea nouă curaj, să facem noi ceea ce trebuia să facem cu toții. Am mers pe Bulevardul Republicii să încercăm să aducem oamenii înapoi, plecam cu schimbul, nu numai eu, cei care eram oarecum lideri. În jurul orei 1:30 eram sus pe baricadă și mi-am dat seama că urmează ceva bine gândit pentru ei și rău pentru noi, că s-a dat comandă la un moment dat și trupele de ordine din fața baricadei s-au despărțit în stânga și dreapta și au lăsat culoar liber. Dinspre strada Onești, erau masate tancurile acolo, și au plecat 2 tancuri, primul a intrat în baricadă cu o viteză de 45-50 km/oră, deci viteza maximă pe care o puteau prinde acele T34 din timpul războiului. Baricada a spulberat-o ca pe o coajă de nucă. Eu am strigat la oameni să se dea la o parte din baricadă că ne vor omorî pe toți, și o persoană care poate depune mărturie este domnul Bălășescu, acum consilier al primarului Capitalei, se ocupă de distribuirea spațiilor pentru beneficiarii Legii nr. 42, pe care l-am scos de sub șenila tancului. Alții sunt Dincă, Dide Nicolae care a căzut de pe acel camion și i-a intrat piciorul într-o navetă de pepsi, de bere, și așa fugea. Deci vă imaginați în ce groază au trăit oamenii, dacă unul de gabaritul lui Dide fugea cu piciorul în navetă. Primul tanc care a spulberat baricada s-a dus în jos către Piața Unirii, cel de al doilea care a trecut, a trecut prin breșă, a acroșat una din laturi, a ajuns la intersecția Bulevardului 1848 cu Republicii și când a ajuns în stația din fața Ministerului Agriculturii a început să tragă cu mitraliera din dotarea tancului și s-a dus către Rosetti, se vede clar pe caseta filmată cum oamenii cad. Nu știu dacă s-au culcat din instinct sau au fost unii împușcați. A făcut stânga spre Galați, a intrat în 6-7 Dacii trecând peste ele, asta e ură din partea conductorului, putea merge pe mijlocul străzii. Nu știu dacă se vede pe casetă. Dacă mă gândesc bine, tancurile nu aveau numere, ci numai M- alb.

DI. Săndulescu:

Este o premeditare, pentru că toate tancurile au un număr pe ele.

DI. Dan Iosif:

Nu am reținut numărul de tanc sau de TAB, pe nici unul. Pe noi sigur că ne-a împrăștiat, dar cei care am fost „lideri” la baricadă ne-am înțeles ca a doua zi dimineață să ne întâlnim acolo, aducând cu noi cât mai mulți oameni. Eu am mers până în Pantelimon pe jos, și eram conștient că ne pot vâna, că toți suntem fotografiați, toți eram filmați, dar nu-mi făceam probleme, că știam că mă au în obiectiv de mai mulți ani. Dar frica pe care am simțit-o după înfrângerea baricadei, dându-mi seama că suntem învinși, că suntem o frunză în calea vântului... Am întâlnit un cetățean care avea un brad în mână, l-am rugat să mi-l dea mie, explicându-i despre ce e vorba și i-am dat 200 de lei și mi-a dat bradul pe care l-am pus în cap crezând că nu mă mai cunoaște nimeni; dar am uitat de canadiana mea care a devenit proverbială, am mers pe jos până acasă și acolo am făcut o criză de nervi. După ce am construit baricada, m-am repezit până acasă cu unul din băieți cu o mașină și i-am spus soției să ia fata și să plece cu ea de acasă, aveau unde să se ducă, la Brănești, de unde este bunica soției care a fost deportată politic, știa ce ar trebui să facă în această situație, nu am dormit toată noaptea. Dimineața la 6:30 am ieșit din bloc pentru ca la ora 7 să fim la Intercontinental. La intersecția Iancului cu Pantelimon erau masați cam 300 de oameni. M-am dus către ei, lumea pe

stradă șușotea. Și mergând la ei, le-am explicat ce s-a întâmplat noaptea la Intercontinental și le-am spus că aici degeaba vom sta, principal este să ajungem cu totii la Inter. Le-am spus că acolo, noaptea, ne-au împușcat ca pe câini, că sunt zeci de copii morți, sângele plutește pe stradă și acesta era adevărul. Aveam o pereche de cizme din piele cu talpă de crep gros și aveam sânge până la glezne. În față, la Inter, am desenat harta României mari cu sânge. Sunt puțini cei care își amintesc aceste amănunte. Unul dintre acești oameni este colonelul Iancu, mi se pare că acum este la brigada rutieră, care își amintește cum cu o bucată de eșarfă-fular, înmuiată în sânge, s-a desenat harta României mari când ne-am ascuns să vorbim prin boscheții care sunt în fața Inter.

Un episod important din noaptea de 21, mi se pare momentul în care ni s-a comunicat de dincolo că armata vrea să ne transmită un mesaj. Am făcut apel prin gigafon, cred că de 4-5 ori am cerut să se facă liniște pentru că armata dorește să ne transmită un comunicat. Noi credeam că este cel care se referea la fraternizare, și că totul s-a terminat, dar când s-a făcut liniște mormântală au început să tragă, în jurul orei 24:00. Era exact după plecarea lui Postelnicu și Milea.

Deci, în dimineața de 22 decembrie, din Piața Iancului, lumea a început să spună: treci în față, ești lider și ne duci acolo. Am străbătut Șoseaua Pantelimon, am intrat pe Dimitrov, la

intersecția cu Mihai Bravu; am venit către Moșilor, la intersecția Mihai Bravu-Dimitrov ne-a ajuns o coloană care venea de la Mecanică Fină; ne-am unit, am trecut de intersecția Moșilor cu Bulevardul Republicii pe care venea încă o coloană, foarte masivă de oameni, dar nu știu de unde erau. Când am ajuns în dreptul hotelului Modern, m-am suit pe un stâlp, aveam câteva cuvinte scrise pe care le-am citit, nu mai aveam gigafonul care rămăsese, mi se pare, la Bogdan, bateria a ascuns-o Dincă. Acolo mi-am dat seama de numărul mare de oameni care mă urmau, era o coloană pe care nu o puteam cuprinde cu ochiul. Bulevardul Republicii era plin de la hotel Modern până la Foișorul de Foc, iar de la Spitalul de ortopedie ne-au aruncat cearșafuri albe pe care s-au scris cu cremă de ghetă, luată de la oameni, tot felul de lozinci anticeaușiste. Ni s-au dat steaguri tricolore, și un tricolor lung cât era strada, care a fost pus pe pieptul oamenilor și așa am mers pînă... Se vede și pe casetă, că suntem prima coloană care intră la Intercontinental în dimineața de 22 decembrie. Ajunși la Rosetti am întîlnit prima barieră, erau 3 tancuri și militari. Eu eram în fruntea coloanei și m-am dus la un ofițer și i-am spus că este inconștient dacă el crede că cele 3 tancuri mai pot salva ceva. Acesta a dat ordin, pentru că nu am văzut nici un militar să țină arma îndreptată spre noi, toți țineau arma de pe turelă în tanc. Ofițerul a spus că în nici un caz nu va trece cu tancul peste noi, dar să plece din dispozitiv nu poate. Atunci, i-am spus că vom trece noi. Am trecut primii, tancurile au fost întoarse, lumea s-a suit pe tancuri, iar unul a oprit chiar în dreptul Ministerului Agriculturii. Mulți strigau că să luăm tancurile, că vor deschide focul. M-am suit pe tanc, și nu pot să nu recunosc că, deși nu eram recunoscut ca lider, dacă făceam un semn era ascultat. Ajunsesem la înțelegere prin semne convenționale. S-a făcut liniște iar vorba era dusă din gură în gură. Am cerut să fie ordine pentru că altfel nu vom avea forța necesară. Au îngenuchiat, pentru că le-am spus că aici au murit azi noapte zeci de tineri. Și nu m-am înșelat, că așa a și fost; pentru că în noaptea de 21 decembrie la Inter, după informațiile mele, au murit 43 de tineri, plus răniții. Dar nu am avut posibilitatea să verific acte, documente. Am ieșit în intersecția mare, să o luăm către Batiștei. În

parcul de lângă Spitalul Colțea și peretele Ministerului Agriculturii erau masate trupe de militari. Se retrăseseră acolo. Erau victime sigure; dacă lumea ar fi dorit să-i linșeze, să-i omoare, o puteau face. Am trecut pe lângă ei, îi fluieram, îi huiduiam, îi înjuram. Ajunși în dreptul hotelului Intercontinental, sub arcada hotelului și pe esplanadă erau milițienii masați. Deci oamenii de ordine care erau acolo au cedat, dar nu de bunăvoie, ci de frică. Și-au dat seama că situația e scăpată de sub control, pentru că odată cu noi a ajuns și o coloană masivă care venea dinspre Piața Unirii. Se vedeau oameni venind și pe Bulevardul 6 Martie. Era lume foarte multă. Am ajuns la intrarea Onești pentru a putea intra în C.C.; ăsta era scopul nostru declarat. Acolo erau 3 tancuri, 2 TAB-uri și o mașină de pompieri care barau strada să nu putem intra. Oamenii au vrut să între tot cu forța, și i-am liniștit. Am mers 3 inși și am discutat cu un maior de tancuri, care era însoțit și de un căpitan parcă, și i-am spus că în mulțimea de oameni sunt și tanchiști. Noi am capturat 3 tancuri la Rosetti, 2 tancuri la Universitate, deci noi avem 5 tancuri, iar voi 3 tancuri. Suteam dispuși să murim toți care suntem aici, și dacă nu plecați cu tancurile de aici, aducem și noi tancurile și deschidem focul. Cei doi ofițeri inferiori au înțeles mai repede situația și l-au luat de mâini pe maior, l-au arestat cum s-ar spune, l-au dat la o parte și au dat comandă. Tancurile au plecat, luând-o către Scala. Un ofițer din TAB ne-a spus că pleacă pe Onești să ne deschidă calea dincolo, pentru că s-ar putea să avem și parte de tancuri și TAB -uri, la fel și mașina de pompieri, ne-a spus să mergem în spatele ei, cel cu care am discutat. Eu am vorbit mulțimii de pe o macara de electricitate, destul de înaltă și oamenii mă suiau acolo să vorbesc, tulumba era cam în dreptul sediului PNL de azi. Am intrat pe Onești, și când am ajuns în dreptul străzii Boteanu, se vedeau trupe. Era și un Mercedes bej cu 4 difuzoare de peste 100 volți fiecare. Când am văzut-o am spus că este arma care ne trebuie. M-am dus către mașină, oamenii au venit după mine. Era un cetățean în vârstă care avea în mână un microfon și o rolă de cablu pentru microfon și m-am adresat lui, ca și cum îl cunoșteam. Și i-am spus că probabil nu-i mai trebuie microfonul și să mi-l dea mie că trebuie să

vorbesc oamenilor, apoi am aflat că acela era colonel din Direcția a V-a (ulterior a venit la mine să-i dau declarație că el a servit revoluția, prin faptul că mi-a dat microfonul). Mașina era chiar în dreptul Direcției a V-a. Noi am venit pe Onești care nu era blocată, era doar stația de emisie cu cele 4 difuzoare. Am instalat microfonul jos, am luat și un trepied, primul am vorbit eu, apoi Nica Leon, Dincă, apoi o fată Tara, care zicea că e pictoriță, lumea se înghesuia spre microfon. Am luat microfonul, am urcat în dubă și am închis ușa. Mai erau 3-4 băieți și le vorbeam oamenilor prin stație. Eu am vrut să aduc stația pe roți în față, pentru că lumea venea din toate părțile: și dinspre Calea Victoriei, dinspre Palat, pentru că aici era sediul puterii și aici trebuia distrus totul. Piața era arhiplină, motorul de la mașină nu a pornit, șoferul a rupt cheia în contact intenționat pentru a nu putea să o luăm; noi am încercat să facem legăturile, dar nu am putut, și atunci a fost luată pe sus și adusă aici, în față, din mână în mână. Parcă era o jucărie, o aruncau de colo-colo, și s-a reușit să fie adusă aici, în față. Înainte de a

băga mașina, era aici o basculantă cu care au reușit să deschidă una din uși. Oamenii au forțat cele două geamuri laterale, care ulterior au fost consolidate după sfaturile mele pentru mineri. S-au făcut unele îmbunătățiri la sistemul de intrare. Oamenii au intrat pe geamurile laterale, au fost sparte celelalte geamuri și oamenii au intrat în interior. Când am intrat în interior, forța armată, era aici regimentul de pază al colonelului Cernat 1210 de protocol și pază, erau aliniați, cu arma la picior și cu sectorul detașat. Colonelul Cernat ne-a spus că nu există nici un risc din partea lor, că ei nu vor trage niciodată în populație. Am intrat, eram victorioși, și am început să găsim arme. În dormitorul Elenei Ceaușescu, sub patul ei, s-au găsit lăzi de muniție 7,65 AKM și s-au găsit AKM-uri, ea nu trebuia să doarmă pe așa ceva pentru că avea 8000 de securiști care o puteau păzi. Am avut senzația că au fost puse acolo intenționat. Am început să găsim pistoale abandonate, Stechicinuri... Atunci nu ne-am dat seama, dar azi îmi pun întrebarea: ce au căutat acolo, parcă erau puse intenționat, să le luăm noi și să tragem. Nu cunoșteam clădirea în interior și a durat foarte mult până am reușit să ajungem pe clădire. Din păcate însă, s-a ajuns prea târziu pentru a-l prinde pe Ceaușescu. Când am ajuns noi pe clădire, elicopterul se ridica. Poate ne mai trebuiau 5 minute să fi ajuns, toate lifturile erau blocate la etajul 6. Pe la 12 și ceva a decolat elicopterul cu tovarășii la bord. Dacă nu aș fi fost conștient că provoc o catastrofă pentru lumea care era aici, Ceaușescu nu mai ajungea să fie judecat de nimeni, și ar fi fost judecat de mine personal. V-am spus că sunt un trăgător de elită. Se poate măsura diferența dintre balcon, acoperiș și căderea în gol pe care a avut-o elicopterul când a plecat, în colț, de vreo 5-6 m, fiind în suprasarcină. Nu-mi rămânea decât să trag o singură rafală în rotorul elicopterului, rotor care se afla la nici 25 m de mine, și atunci elicopterul ar fi căzut aici în mijloc, unde erau peste 400 mii de oameni. Numărul victimelor ar fi fost foarte mare, și așa a scăpat el de aici cu ajutorul generalului Stănculescu, care a părăsit clădirea pe la intrarea D. Noi nu știam că această clădire are atâtea intrări și iesiri.[...]

*

INTERVIU

Amiralul (r) Constantin Cico-Dumitrescu: *Într-o Revoluție, dacă nu spui că ești, cine ești și ce vrei, n-ai nici o șansă!*

În decembrie 1989 s-a îmbrăcat în uniforma militară și s-a dus la Televiziune, a ieșit pe post și a cerut regimentelor din Moldova să vină în București, să apere Televiziunea.

– *Cum ați ajuns dvs., ofițer, la Revoluție, ați fost un persecutat al regimului lui Ceaușescu, ați fost disident?*

– Eu, în 1980, am fost arestat direct din ordinul lui Nicolae Ceaușescu. Atunci m-au acuzat că am făcut spionaj. Ce s-a

întâmplat? În 1979 eram angajat la Institutul de Cercetări al Armatei și lucram defoliante pentru Vietnam. Le încercasem pe toată vegetația de la noi și mergeau. Dar aveam nevoie și de vegetație luxuriantă. S-au adus șapte palmieri de la Grădina Botanică. Un palmier costa, atunci, vreo 32 000 de lei, cât jumătate din prețul unei mașini Dacia 1300. Eram un colectiv. După ce s-a terminat activitatea, generalul Mihai Chițac a vrut să-și oprească palmierii. A făcut proces verbal de scădere, dar eu n-am vrut să-l semnez. Și-atunci au început să-mi pună în cărcă tot felul de chestii: că am vândut secrete la CAER – eu eram consilier la Grupa de operațiuni CAER – , tot felul de înscenări murdare. Au mers până acolo încât au spus că eu i-am dat fostei mele soții – care a murit, Dumnezeu s-o odihnească! – un microfilm, pe care l-a ascuns într-o plombă dentară și l-a dus la Moscova. Minciuni!...

Am fost arestat. Am stat la etajul IV, la Casa Centrală a Armatei, și dădeam declarații în fiecare zi. Pe mine m-a scăpat generalul Ion Coman. Eu trimiteam în fiecare zi câte o scrisoare

la toți secretarii C.C. I-am scris și lui Nicolae Ceaușescu. Și am fost chemat de Ion Coman. I-am explicat situația și am scris pe o foaie de hârtie: *Dacă se dovedește că sunt vinovat, să fiu executat.* Ion Coman a citit-o. „Ce-i asta? D-ta ești om! Cum așa? Altă soluție nu există?” După două săptămâni – tocmai se schimbase ministrul apărării naționale, venise Constantin Olteanu –, am fost chemat de Coman, care mi-a spus: „Nu este nimic adevărat. Te duci înapoi.” „Tovarășe Coman, eu înapoi nu mai merg!” – i-am spus. Atunci a vorbit cu generalul Niculescu de la Spitalul Militar Central să mă claseze. Au încercat să mă interneze. După aceea, a venit Gherguț, care m-a acuzat că la Câmpulung Muscel am intrat în legătură cu un rus, că am discutat sub duș, că aveam microfilme la caschetă. (N-am vorbit niciodată despre lucrurile astea, pentru că n-am vrut să planeze asupra generalului Chițac și a generalului Stănculescu, cu toate că ei mi-au făcut numai rău.) Și-atunci mi-au zis: vrei să te duci în economie? M-au mutat la Institutul de epurare și recuperare a apelor reziduale, director științific și șeful piloților. Tot ca militar. Țsta a fost motivul pentru care am intrat în Revoluție.

– *Din '80 până în 1989 ați lucrat numai la acest institut?*

– Nu. Până în '84 am lucrat la Institutul de Epurare a Apelor Reziduale. Acolo l-am cunoscut pe Marian Iliescu, fratele lui Ion Iliescu, care era director la Trustul de Construcții al Ministerului Chimiei. Ne-a chemat Elena Ceaușescu și ne-a cerut ca, în șase luni, să facem o fabrică de recuperare a argintului din peliculă fotosensibilă

și din soluții. Nu se mai făcuse așa ceva în România. Elena Ceaușescu i-a dat ca sarcină lui Dinu, fost ministru al Chimiei, care acum era Director la I.C.M., să ne repartizeze terenul. Am făcut fabrica. După ce am făcut primul calup, Elena Ceaușescu a fost încântată și i-a dat sarcină să facă toată Arhiva de filme. După '84, am fost mutat la Ministerul Petrolului, unde am făcut grupa de operații speciale.

– *Să ne oprim la momentul 1989. Unde v-a prins decembrie '89?*

– Aveam biroul pe Calea Victoriei, într-o clădire, la etajul 2. În 21 decembrie dimineața mă uitam cum trec manifestanții spre Piața Comitetului Central, unde urma să aibă loc mitingul lui Ceaușescu. Am ieșit și eu până la colțul străzii, să văd ce se întâmplă. Eu n-am susținut niciodată că am fost la **Baricada** de la *Inter*. Eu eram foarte bun prieten cu dl. Ghimiș, șeful restaurantului Pescarul.

– *În ziua aceea erai îmbrăcat militar?*

– Da, întâi m-am dus militar, după care m-am dus acasă, în Tineretului, m-am îmbrăcat civil și am revenit. Nu cunoșteam pe nimeni de la **Baricada**. Petre Roman susține că a fost acolo. El a venit mult mai târziu. Nu a fost când s-a constituit **Baricada**. Am văzut doi tineri care stăteau pe bordură și cum, dintr-o dată, s-au dat peste cap. Cred că au fost împușcați. Când s-a întunecat, au venit pompierii și au spălat caldarâmul cu jeturi de apă. Atunci am plecat acasă și m-am întors, dar îmbrăcat în uniformă militară. În aceeași noapte am mers la minister. C.I.-stul de la Minister ținea evidența celor care plecau din instituție. Eu aveam un statut mai special.

Și a venit ziua de 22 decembrie. Am văzut de la geam lumea care arunca tablourile lui Ceaușescu și huiduia. Pe Calea Victoriei se auzea un zgomot puternic, un vuiet greu de descris. Atunci mi-am zis că s-a terminat, gata, cale de întoarcere nu mai este. Și am plecat la Televiziune.

– *De ce ați plecat la Televiziune și nu la sediul C.C., care era la doi pași de dvs.?*

– Din cunoștințele mele, din câte citisem eu, știam că, într-o Revoluție, dacă nu spui că

exiști, cine ești și ce vrei, n-ai nici o șansă. Mi-am zis că dacă pot să spun ceva acolo, voi spune. Îl cunoșteam pe Constantin, directorul general al Televiziunii. Am ajuns pe la 11 și ceva.

– *Pătrunsesse lumea în Televiziune?*

– Nu. M-am dus la poartă, am spus că vreau să merg la directorul general, a venit cineva și m-a condus la etajul XI. Când am intrat în birou, Constantin mi-a zis: „Băi, Emile, cale de întoarcere nu mai este!” Meritul acestui om a fost extraordinar. El a spus: „Pregătiți Studioul 4, fiindcă sunt convins că vor veni mulți să vorbească.” Pe la 13 și jumătate a început să pătrundă lumea în curtea Televiziunii.

– *Când a început prima transmisie, cu Dinescu și Caramitru, dvs. unde erai?*

– Eram la etajul XI, în biroul directorului general. Acum să vă spun sincer: mi-era și teamă, fiind singurul militar acolo, să apar pe post.

– *V-a luat-o Lupoi înainte!*

– Nu... Țista a făcut circăraie... Să vii cu automatul... Când a venit el, eu eram deja în Studioul 4.

– *Dvs. cu cine ați intrat în emisie?*

– Am venit înaintea generalului Chițac, a generalului Militaru...

– *Cum ați intrat?*

– S-a hotărât în felul următor...

– *Unde s-a hotărât, sus, la etajul XI?*

– Nu, jos, înainte de intrare...

– *Ce s-a hotărât?*

– S-a hotărât să se facă o recuzită, să se pună niște steaguri, cine să intre primii. Generalul Militaru spunea: „Domnule, pe mine armata mă ascultă!” Era și normal. Era cunoscut. Pe mine, cine mă cunoștea? Colegii mei din Flotă... Așadar, a vorbit generalul Militaru, a vorbit generalul Chițac. Eu am vrut să-i las pe ei întâi.

Știam de Chițac că a fost la Timișoara. Dar nu cunoșteam niște amănunte, pe care le-am aflat mai târziu: când l-au arestat pe Ion Coman, generalul Chițac ducea tratative cu el să nu spună nimic despre dânsul, despre ce-a făcut la

Timișoara. Și îmi căzuse în mână chiar un bilet pe care îl trimitea, prin cineva, acolo, pe Olteniței, (la Centrul de Instrucție al Geniului – n.r.) unde erau aștia arestați.

– ***Va recunoaște vreodată lucrul acesta?***

– Nu știu dacă va recunoaște, dar totdeauna el a avut o frică de mine, că voi spune anumite lucruri despre el. N-are nici un rost. E o saga a mea, nu este o chestiune pe care să o știe toată lumea. Generalul Chițac va muri de mâna lui, nu de mâna mea!... (Între timp, generalul Chițac a murit! – n.r.). Când am intrat în emisie, eu m-am adresat colegilor din Flotă...

– ***Ați fost coleg de promoție cu contra-amiralul Petre George? I-ați pomenit, atunci, numele.***

– Sigur. Am fost colegi de bancă în Liceul militar.

– ***Bun, a trecut momentul emisiei. Ce-ați făcut mai departe?***

– Am rămas în Televiziune.

– ***Ați primit vreo misiune?***

– Ne-am împărțit lucrurile în felul următor. Am primit un telefon pe „scurt” de la generalul Șchiopu, în care acesta spunea că va veni o unitate care să apere Televiziunea. Aceasta a fost U.M. 01210, care era comandată de locotenent-colonelul Oană. Pe Oană îl cunoșteam, dar în momentul acela nu știam că el este comandantul. Și generalul Șchiopu a stabilit parola: Oană-Onești.

– ***De ce s-a stabilit o parolă? Era noapte, nu se vedeau oamenii între ei?***

– Militarii lui Oană au venit pe la orele 18, când deja se întunecase bine. Erau făcute baricadele, curtea era plină de civili.

– ***Deja se știa că vin teroriștii?***

– Nu, nu! Militarii au venit pe str. Pangratti și la al patrulea sau al cincilea TAB am întrebat: „Cine-i șeful?” M-au trimis la un TAB. Și cineva m-a întrebat: Parola. Am răspuns: „Oană!” Și el a spus: „Onești!” Atunci l-am văzut pe Marinică Oană. Ne-am îmbrățișat, bucuroși, am intrat în curte și s-a stabilit, în seara aceea,

că de pază se va ocupa regimentul lui Oană, eu voi rămâne la etajul 11, în biroul directorului Pușcașu, și toate mesajele care vor veni la Televiziune vor fi preluate de mine. Am luat un registru, l-am numerotat, l-am sigilat. Orice telefon care venea, îl înregistram. Vă spun că cele mai multe au venit după orele 23 noaptea. Orice telefon îl notam: „Cine sunteți dvs.?” „Cutare...” Atunci, închideam și sunam eu, dacă răspundea, preluam mesajul... În seara aceea a fost adus și Nicu Ceaușescu...

– ***Un moment. Ce era cu telefonul acesta? Ce mesaje veneau, le preluai dvs.? Erau mesaje cu „teroriștii atacă...”?***

– După 23 decembrie a fost problema cu teroriștii. În 22 decembrie n-a fost nimic. În 22 a fost în felul următor: „Domnule, căutăm să luăm legătura cu unitățile de la Brăila, să vină spre București, dar nu putem, legăturile sunt întrerupte...”

– ***Dar cine vroia să ia legătura cu Brăila?***

– Cei de la Marele Stat Major.

– ***Cum, vreți să spuneți că Marele Stat Major vroia să ia legătura cu unitățile din subordine prin Televiziune?!...***

– Da, ei au dat telefon la Televiziune, au vorbit cu Teodor Brateș. Așa mi-a spus Brateș. „Domnule – mi-a zis –, eu nu pot să ies pe post și să cer să vină unitățile de la Brăila, eu sunt un civil... Ieșiți dvs, că sunteți militar.” Și-atunci am ieșit eu pe post.

– ***Și ați făcut apelul în numele șefului Marelui Stat Major...***

– Da, da, da!

– ***Păi, domnule amiral, dvs. erați militar. Nu vă dădeați seama că nu vor veni regimentele din provincie să apere niște regimente de pe Antiaeriană?***

– Aici este o chestiune: în momentul în care primești un astfel de mesaj, ești ademenit. În momentul în care eu am trecut în acel registru, să zicem, o bazaconie – că s-a infestat apa sau altceva – și n-am anunțat asta, și s-a întâmplat ceva, vinovat sunt eu, cel care am primit informația. Deci, eu eram obligat să răspund.

Și am căutat sub orice formă să iau legătura cu Marele Stat Major.

– *Au răspuns regimentele la apelul dvs?*
– Nu știu...

– *Dacă răspundeau, cred că era un balamuc și mai mare în București.*

– Nu, nu, nu! Era un semnal de alarmă. Stai, domnule, a ieșit nebunul ăla pe post.

– *Păi, generalul Ștefan Gușă întreba, de la sediul C.C., cine-i „marinarul ăla care dă ordine de la Televiziune?”...*

– Eu îl știu pe generalul Ștefan Gușă foarte bine. El a rămas la C.C. și ceilalți au plecat la Statul Major General...

– *Eu nu pot să cred, domnule amiral, că la armată nu funcționau telefoanele „scurte” și stațiile radio.*

– Eu nu aveam de unde să știu!

– *Ăsta a fost un moment important pentru desfășurarea evenimentelor. Aici a fost o chestiune greu de înțeles pentru un militar.*

– Dacă eu, care am primit mesajul ăsta, nu anunțam, atunci mă acuzau că sunt agent...că sunt trădător...

– *Să ne referim la momentul aducerii lui Nicu Ceaușescu.*

– L-au adus de la Băneasa. În curtea Televiziunii l-a înjunghiat un individ.

– *S-a spus că a fost Tatulici.*

– Nu-i adevărat. Astea-s minciuni. Eu l-am preluat și am spus pe post să fie judecat. I-am spus și domnului Ion Iliescu: „E jos Nicu Ceaușescu.” Să știți că noi aveam atunci, la etajul XI, jumătate din familiile Ceaușescu.

– *Erau venți din proprie inițiativă?*

– Au fost aduși. Era fata lui Andruță, care era medic și care l-a tratat pe generalul Tudor, căruia i se făcuse rău în noaptea de 22 spre 23 decembrie. A venit și Zoe Ceaușescu. A cerut țigări, le-am dat să mănânce. S-au întâlnit cu rudele lui Ion și Ilie Ceaușescu. Tot eu l-am scos și pe Nicu Ceaușescu și l-am dus la Spitalul

Militar Central. L-am urcat într-o Dacia Break, cu megafoane. Cu mine era și colonelul ing. Colț.

– *Cel cu dispozitivul ...diabolic? El cum a ajuns la Televiziune?*

– L-am chemat eu. Am făcut apel la toți prietenii mei să vină la Televiziune. Când l-am scos pe Nicu Ceaușescu pe poarta Televiziunii, un glonț a trecut prin parbriz. Noroc că pe Nicu îl culcasem pe bancheta din spate, ca să nu-l vadă lumea. L-am dus la Chirurgie, la colonelul dr. Constantinescu, direct în sala de operații. Atunci am văzut că Nicu avea un slip verde... și am asistat când l-au deschis. I-au scos vreo 20 cm din intestinul subțire. Dr. Constantinescu mi-a arătat ficatul și mi-a zis: „Tov. colonel, uitați-vă cum arată un ficat de cirotic.” Era maroniu. După operație l-au băgat într-o rezervă. A venit o gardă. I-au pus cătușe și l-au legat de pat.

– *De ce l-au legat? Era, totuși, un om operat! De ce le-ați permis asta?...*

– Nu erau subordonații mei. Eu vă spun ce s-a întâmplat... Când am ieșit din Secție și am mers la mașină, am găsit-o zob. S-a tras de la blocurile cu zece etaje din apropiere. Atunci am luat altă mașină și am plecat la Ministerul Apărării Naționale și i-am raportat lui Stănculescu. De acolo, am trecut pe la C.C., ca să-i raportez și domnului Ion Iliescu. Dar când am ieșit din mașină, a început să se tragă asupra noastră dinspre Palatul Regal. Ne-am culcat pe burtă, apoi ne-am urcat în mașină și am luat-o spre Ministerul Petrolului. Mi-am dat seama că nu pot să mai ajung în noaptea aceea la Televiziune, așa că am rămas la Ministerul Petrolului. Dimineața am plecat la Televiziune. Când să intru în lift, un căpitan m-a arestat.

– *Nu erați îmbrăcat militar?*

– Da. Căpitanul m-a luat la întrebări: „Unde l-ai dus pe Nicu Ceaușescu? I-ai dat drumul?...” „Măi, omule, tu ești întreg la minte?!...” Am încercat să-i explic că Nicu este în siguranță. Dar nu s-a potolit până nu a venit un alt ofițer și i-a dat ordin să mă lase în pace.

– *Cine era căpitanul ăsta?*

– Nu știu. Era un tip înalt, bine făcut. Am urcat la etajul XI și, din momentul acela, am

organizat, pe schimburi, cine să primească știrile, care erau tot mai alarmante – că se otrăvește apa, că au apărut teroriști la Cumpătul etc.

– **Cum veneau știrile astea?**

– Pe telefon. Aveam un registru unde erau înregistrate.

– **Unde se găsește acum acel registru?**

– Asta e o altă problemă. Eu când am plecat din Televiziune, pe 11 ianuarie 1990, registrul a rămas la un locotenent-major, C.I.-stul de la U.M.01210, unitatea lui Oană. Ofițerul care a rămas în locul meu, un căpitan, n-a făcut un proces verbal cu cel căruia i-a predat documentele când a plecat din Televiziune. În registrul acela erau toate telefoanele: cine le-a dat, când, cum.

– **Dar, cele mai multe telefoane dvs. le-ați primit?...**

– Nu, eu am luat vreo 5-6 apeluri. Erau mai mulți care notau.

– **Mesajele acestea nu erau verificate?**

– Ba da! Dar s-a întâmplat o chestiune foarte curioasă, care trebuie reținută: sus, la etajul XI, au fost aduși mulți arestați în curtea Televiziunii, care nu puteau justifica ce caută acolo. Unul avea legitimație că este de la Distribuția de Gaze. Dau telefon la Ministerul Petrolului: „Aveți pe cutare?” „Da!” Ulterior am constatat că el avea legitimație de la Gaze, dar numele lui era altul. Când s-a verificat, s-a constatat că legitimația era falsă.

– **Au mai fost cazuri de astea, ciudate?**

– Da. Mergeam cu locotenent-colonelul Oană pe lângă o pasarelă. Deodată s-a tras asupra pasarelei. Un glonț a lovit o bară metalică și a ricoșat în mâna lui Oană, rănindu-l la un deget.

– **Cu rănirea lui Oană este o altă versiune: că s-a tăiat într-un geam spart, la etajul XI...**

– Eu am fost acolo, știu ce spun.

– **Ați spus că ați plecat din Televiziune pe 11 ianuarie 1990. Ați mai revenit?**

– Nu.

– **Atunci cum explicați că în textul publicat în volumul *Revoluția Română în direct* spuneți că ați plecat din televiziune pe 27 ianuarie 1990?**

– Nu! E greșit!... Pe 17 ianuarie era ziua mea de naștere și eram la Ministerul Petrolului.

– **Care a fost relația dvs. cu generalul Tudor? Despre acest general s-a spus că a fost cel care a provocat brambureala de la Televiziune.**

– Cred că avea probleme... Fiindcă nu poți să umbli cu bocancii fără șireturi, să țipi la oameni... „Bă, du-te încolo, cutare, ce cauți aici...” Mai e un episod care trebuie consemnat. Pe holurile Televiziunii erau parașutiști. Trei au fost împușcați. Au fost împușcați la rând pe același hol. Cine i-a împușcat?

– **Aș vrea să discutăm și episodul cu colonelul ing. Colț, cu acel dispozitiv...**

– El a greșit o chestiune. A vrut să spună în felul următor: cu un astfel de dispozitiv să nu umble nimeni, că s-ar putea să fie o conexiune la un dispozitiv de distrugere.

– **Când ați ieșit prima dată pe postul de televiziune ați afirmat că ați fost coleg cu Ion Iliescu.**

– Nu, n-am fost coleg cu domnul Iliescu. Eu am fost coleg cu el la Ape.

– **La asta vă refereați?...**

– Da! Eu eram la Epurarea apelor reziduale și dânsul era Ministrul apelor.

– **De ce l-ați chemat la Televiziune?**

– Fiindcă toți știau că oponentul lui Ceaușescu este Ion Iliescu. Eu am asistat la Constanța la o discuție a lui Ceaușescu cu Iliescu. Atunci Iliescu a avut curajul să-i spună că aceste canale de irigații care s-au făcut paralel cu Dunărea au tăiat pânza freatică și o să apară bălțirile. Ceaușescu s-a enervat și a aruncat cu niște creioane. Vedeți, Iliescu avea personalitate și avea curajul de a spune lucrurilor pe nume.

– **Vă mulțumesc!**

Interviu realizat de **Dumitru ROMAN**

*

POEZIILE REVOLUȚIEI

Jertfa nu ajunge (odă)

In memoriam:

*Doina Rebeca Cercel-
trandafir al Revoluției române
din decembrie 1989*

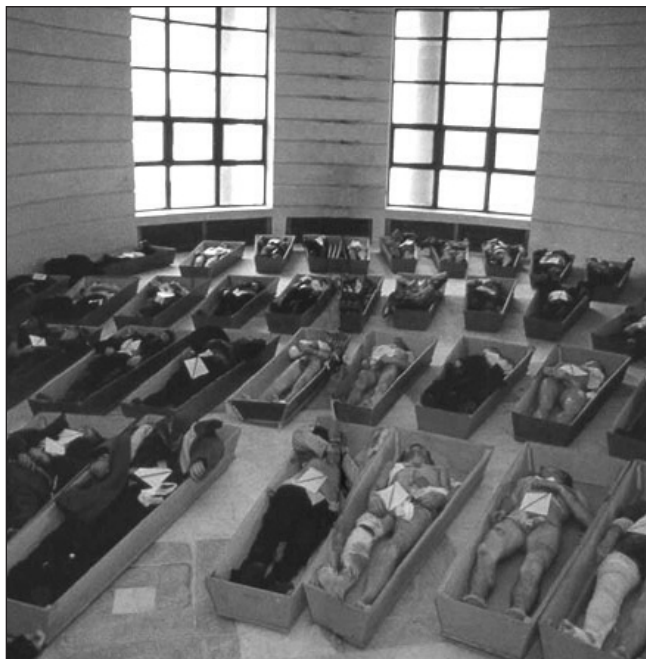
Mugurii răbdării devenit-au spini,
Înghețând în gerul dezbinării noastre.
Florile speranței n-au prins rădăcini
Și-una, câte una, se usucă-n glastre.

Nu străpunge ghiața Soarele cu dinți.
Nu alină jalea lacrimi prefăcute.
Stearpă e credința, dacă n-are sfinți,
Și apune Neamul fără de virtute.

Jertfa nu ajunge, mila-i de prisos.
Orele astrale se plătesc cu sânge,
Când peste destinul țării, dureros,
Lanțul disperării, ca un ștreang se strânge,

Lorin Ioan Fortuna,
Din volumul *Poemul existenței*

*

Libertate

28.XII.1989

Ce mult te-am așteptat să vii
Ce mult ai fost ascunsă de noi,
Ce mult te-am căutat...
Zi și noapte ne-am închinat,
ne-am rugat, că poate, poate...
Și ai venit.
Ai venit LIBERTATE,
ca o mireasă îmbrăcată în alb,
acel alb ca simbol al păcii?!
Dar albul tău nu a venit imaculat,
Ai adus albul, pătat cu sânge...
Sângele „Tinerelor Vlăstare» care,
s-au jertfit pentru tine?!
Și ai venit Libertate,
la un popor, la o țară numită,
ROMÂNIA, care mult te-a dorit...
Și-ai intrat pe mâini bune.
Să nu mai pleci de-aici,
niciodată.
Și nu te vom exporta, niciodată?!
Te vom ridica în înaltul cerului,
ca „steag demnitar» al țării...
Nimeni, nu va mai avea dreptul,
să se atingă de tine,
toți te vom păzi?!
Cu inima, cu dragostea, cu sufletul,
cu VIAȚA...
Să nu mai auzim foc de armă,
să nu mai speriem porumbeii,
să-i lăsăm să mănânce din palme...
Dacă ai venit,
cu păreri de rău,
NOI românii nu îți mai dăm drumul...
Aici rămâi. AICI.

Aurelian Negrău

*(Golgota Românească,
vol I, Editura Moroșan, București 2009)*

*

Lumânări și copii

Unde-or fi emigrat
Porumbeii din Piața Operei
Ca un colind suspendat,
Fără Crăciun
Și fără Anul Nou?
Gloanțele celor fărădelege
Au perforat aerul,
Au înțepat cerul,
Au mușcat din asfalt
Surâs fragil și înalt,

În carne de marmura,
Lumină împietrită-n iubire
Spre veșnica pomenire!
Zori din Țara plângerii,
Să ni-i poarte îngerii!

Damian URECHE

(*Orașul Martir Timișoara*, Editura Facla,
Timișoara, 1990)

*

Omagiu eroilor Revoluției române

... Noi cei care în acel decembrie însângerat
Ne-am ridicat cu ură și revoltă
Să răsturnăm o dictatură comunistă
Strigând cu tărie
Jos Ceușescu
Jos Comunismul

Ne-am ridicat cu piepturile noastre
Înfruntând teroarea gloanțelor
Știind că vom învinge
Și am învins și suntem liberi astăzi...

Marian VASILE

*

Un gând pentru cei căzuți în decembrie 1989

I-a fost dat acestui pământ, acestei încercate Românie și acestui popor să se întrupeze mereu și mereu din propria-i durere spre a renaște continuu. Ca o miraculoasă pasăre Phönix. Și nici un tiran din cei pe care lumea nu putea să-i mai încapă, n-a putut să-i țină pe veci piciorul pe grumaz. Când mânia adunată din durere, când apele s-au adunat vijelioase într-o singură matcă, a izbit puternic și nimic nu i-a mai stat în cale. Iar la temelia acestei victorii, atât de visate de întregul nostru popor, s-au sădit ei, tinerii. Sângele lor a făcut să înflorească macii în zăpada imaculată, precum tinerețea lor.

Atinși de aripa veșniciei, ei n-au pregetat să-și pună viața chezaș, așezându-se în țărâna patriei, cu privirea îndreptată spre cer, implorându-l pe Dumnezeu să-și întoarcă fața și spre România.

Acolo, pe caldarâmurile Timișoarei, Bucureștiului, Clujului, pădurea tânără a vuit ca un ecou al întregii țări. Acolo, pe caldarmurile fierbinți au scris începuturile istoriei României-României. A oamenilor însetați de libertate, a oamenilor uniți prin punți trainice, de suflet, a oamenilor cu privirea deschisă clar spre toate zările lumii.

Ei au trecut în ființa veșnică a Patriei, cu moartea pre moarte călcând, cu tinerețea oglindită într-o lacrimă, lângă tâmpla zilei înalte a sărbătoririi nașterii fiului lui Dumnezeu. Si întocmai precum Hristos, s-au jertfit pentru geana de lumină, pentru speranța unui popor întreg.

Se cuvine deci, pioasă aducere aminte și lacrima curată ca o oglindă a sufletului pentru toți știuții și neștiuții eroi ai Revoluției noastre. Să le păstrăm de-a pururi imaculat crezul în viitorul acestei nații și acestui pământ, pomenindu-i ca sfinți mucenici întru salvarea neamului.

Să nu le tulburăm pacea ! Să facem jurământ de credință că nimeni și nimic nu va putea să picure otrava învrăjbirii, că nimeni și nimic nu va reuși să ne abată de la lucrarea de tihnă, de înălțare, de libertate a patriei și a poporului.

Fie-le amintirea veșnică, precum o pecete de etern în sufletele noastre!

Amiral dr.ing. Emil Dumitrescu

*

ACTIVITĂȚI

Rolul istoriei revoluțiilor în societatea românească de-a lungul timpului. Personalitățile marcante ale acestora – Simpozion, 9 decembrie, Craiova

Institutul Revoluției Române din Decembrie 1989, Biblioteca Județeană “Alexandru și Aristia Aman” din Craiova, în parteneriat cu Consiliul Județean Dolj și Grupul de Inițiativă Ecologică au organizat, la 9 decembrie, la Craiova, Simpozionul “**Rolul revoluțiilor în societatea românească de-a lungul timpului. Personalitățile marcante ale acestora**”.

Fostul președinte, domnul Ion Iliescu, a atras atenția cu acest prilej că, de 20 de ani, se cultivă confuzii în jurul evenimentelor din decembrie 1989, care au marcat căderea, regimului comunist, apreciind ca fiind “o prostie să pui pe seama serviciilor de spionaj capacitatea de a ridica masele populare”.

“De 20 de ani, ne confruntăm cu încercările de a cultiva confuzii în jurul acestei chestiuni: ce a fost în decembrie 1989 – a fost revoluție, a fost lovitură de stat. Pe unii îi înțeleg, nu au cultura necesară – cultură politică, cultură istorică pentru a înțelege aceste evenimente și, mă rog, scriu, cum este individul acela de la Adevărul. Nu au nici cultura necesară, dar fac o gazetărie din asta de proastă calitate, de periferie intelectuală”, a spus Ion Iliescu.

Fostul președinte a continuat cu exemplul istoricului Alex Stoenescu, “care nu poate fi bănuțit că este un tip care nu știe despre ce este vorba” dar care, în toate scrierile lui, “cultivă în mod conștient anumite confuzii”. “Dar, în orice caz, faptul de a nu face discernământul necesar între Revoluție și lovitură de stat, complot, descalifică pe oricare, fie el teoretician, istoric”, a adăugat vorbitorul.

Liderul de onoare al PSD a subliniat că România a avut “neșansa și obligația”, în decembrie 1989, “de a acționa cu metode extreme”, adăugând, însă, că ideea unei Revoluții făcute de serviciile de spionaj reprezintă o prostie, “nu numai o naivitate”.

El a criticat și ideea de revoluție sau lovitură de palat declanșată de forțe externe. “Serviciile de spionaj nu lipsesc niciodată din locurile în care se produc niște evenimente, pentru că asta este datoria lor – să fie prezente. Dar să pui pe pe seama unor servicii străine capacitatea de a ridica mase populare, asta este o prostie, nu numai o naivitate. Or, la noi a fost o explozie socială, care se cheamă o situație revoluționară. Iar ca să izbucnească o revoltă populară, trebuie să se acumuleze fapte concrete în viața istorică a țării respective”, a explicat fostul șef de stat.

Potrivit acestuia, “este degradant” pentru cineva să conteste “un eveniment crucial în istoria țării”, cum este Revoluția Română. “Este greu să scrii istorie, dar mai greu este să o înfăptuiești. Este degradant pentru un om să conteste un asemenea eveniment crucial în istoria țării. Tot procesul revoluționar din 1989 a schimbat fața lumii, nu numai a României. În România a fost procesul cel mai profund, cu o largă susținere populară, care s-a bazat pe o explozie socială și o revoltă populară care a dus la răsturnarea regimului. Nu am avut șansa istorică pe care au avut-o alții”, a argumentat liderul social-democrat.

La rândul său, Ion Calafeteanu, director adjunct al Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989 (I.R.R.D.), a afirmat că toate

serviciile de informații externe știau despre evenimentele din 1989, “dar asta nu înseamnă că ei au făcut Revoluția din decembrie 1989”. “Că au fost amestecate servicii străine, categoric! Eu merg până acolo și spun că, dacă serviciile de informații externe nu ar fi simțit ce se întâmplă în țara noastră, care era situația din țara noastră la sfârșitul lui 1989 și nu ar fi știut despre revoluția care mocnea pur și simplu, atunci acești șefi de servicii de informații externe ar fi trebuit să fie demisi a doua zi după 22 decembrie 1989. Vreau să vă spun că niciun șef al serviciilor străine de informații externe nu a fost demis, ceea ce înseamnă că ei au apreciat corect situația de la noi din țară, dar asta nu înseamnă că ei au făcut Revoluția Română”, a spus Calafeteanu.

Temele dezbătute în cadrul simpozionului s-au referit la istoria modernă a revoluțiilor la români și locul ocupat în conștiința națională, la schimbările profunde declanșate de-a lungul istoriei de revoluții politice, culturale și tehnologice și “revoluțiile” instrumente, sau un, ale schimbării. La simpozion au participat personalități ale mediului universitar craiovean.

Tot la 9 decembrie au fost lansate cărțile: ”După 20 de ani – 1989. An de cotitură în istoria națională și în viața internațională „de Ion Iliescu; ”Ideea de revoluție la român“, de Ionuț Șerban; „Revoluția Română din decembrie 1989. Cronologie, ediția a II-a”, de Alesandru Duțu și “Revoluția Română din decembrie 1989. Mesaj pentru România”, de Daniela Osiac.

Știre difuzata de *Agerpres* și *Mediafax*

*

PORTRET

Streza Nicolae Pavel Zian

Este poate cel mai de seamă lider din Sibiu al Revoluției Române din decembrie 1989. S-a născut în Sibiu, la 28 iunie 1950. Din 1979 a slujit ca preot la biserica Sfânta Treime din comuna Rășinari. În ziua de 22 decembrie 1989, în fața a zeci de mii de manifestați aflați în fața Casei de Cultură din Sibiu, pe când Ceușescu încă nu fugise de la București, preotul Streza a citit manifestul scris de el încă cu o zi înainte, în care cerea: înlăturarea lui Nicolae Ceaușescu și a comitetului politic executiv, formarea unui guvern democratic cu reprezentanți din Timișoara, București și Sibiu în frunte cu Doina Cornea, eliberarea de pașapoarte tuturor cetățenilor României pentru a putea călători în străinătate, economie liberă și agricultură bazată pe pământul dat în proprietate țăranilor și altele.

Apoi a rostit o rugăciune pentru morții de până atunci și, acompaniat de vocile întregii mulțimi, a spus Tatăl Nostru, unind într-o dimensiune profundă, religioasă, miile de manifestați din piață.

Tot atunci, la Casa de Cultură, a luat naștere, prin voința demonstraților, *Forumul Democratic* al Județului Sibiu, destinat să preia puterea politică și să conducă Revoluția din Sibiu. Bărbat impunător și cult, cu multă charismă, cu voce puternică și idei clare, preotul Streza din Rășinari a fost ales președinte al acestei prime organizații politice a Revoluției din Sibiu.

La scurt timp a început să se tragă, în oraș au început să cadă morți și răniți. Un grup dintre cei care alcătuiau *Forumul Democratic*, în frunte cu preotul Streza, a ocupat sediul Consiliului Județean al Partidului Comunist, iar preotul s-a instalat în biroul părăsit de Nicu Ceaușescu, proclamându-se Prefect al Sibiului, după cum mărturisește chiar el: “Eu m-am proclamat prefectul Sibiului, amintindu-mi de perfecții de la 1848, în Transilvania condusă de Avram Iancu.” Timp de două zile grele, în care s-a tras și s-a murit, preotul Streza a condus grupul de revoluționari, care îl susțineau, și a reprezentat Sibiul în relația cu Bucureștiul.

Figura remarcabilă a revoluționarului Streza Nicolae rămâne în istorie prin câteva fapte de seamă: întocmirea și citirea *Manifestului* anticeaușist și anticomunist, ocuparea sediului Partidului Comunist care era centrul de comandă politică al Sibiului, asumarea titlului de Prefect al Sibiului, (titulatura care s-a transmis imediat la București).

Azi, părintele deține certificat de luptător remarcat prin fapte deosebite în Revoluția din decembrie 1989, își continuă activitatea la biserica din comuna Rășinari și – după cum ne-a spus – are în proiect o carte despre Revoluția Sibiană.

Dan TOADER

*

MĂRTURII

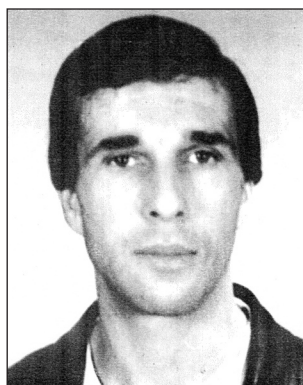
Alexandru Trifan

... Sunt cel ce a declanșat Revoluția română în Decembrie 1989, în capitala de județ Alexandria, Teleorman, ieșind cu steagul tricolor în stradă. În jurul meu s-au adunat peste două-trei mii de alexandreni, reușind într-o oră să detronăm conducerea PCR Teleorman, reținând pe primul secretar al județului, apoi pe comandantul Securității și al Miliției Județene, ocupând sediile Partidului Comunist, Consiliul Județean, sediul Securității și Miliției, care au fost dezarmate. De la depozitul de armament al Partidului Comunist, ne-am înarmat, punând bazele primelor structuri democratice. Tot ce am realizat în ziua de 22 Decembrie 1989, în umbra steagului tricolor, a fost realizat fără ajutorul cuiva. Armata a venit după patru ore, chemată de noi, deci, în final, am realizat în Teleorman o adevărată Revoluție cu participarea maselor populare pline de ură și entuziaste la dărâmarea structurilor comunismului.

În 21 decembrie, am fost la București, intuind că a venit și vremea noastră. Am pregătit steagul tricolor de cu seară și am ieșit cu steagul în stradă, am adunat câțiva cetățeni ce s-au alăturat și așa am declanșat o demonstrație de forță. Acel steag încă se afla la mine, am rugat, la toate congresele revoluționarilor, UNOLD, UNORD, CORD, SSPR, ca în numele REVOLUȚIEI să se adune toate steagurile cu gaură ce mai există. Doar cele originale, ce au fost purtate în stradă în toată țara (...) să fie depuse într-un MUZEU, să le vadă urmașii urmașilor noștri, să le punem la loc de cinste până nu se depreciază de tot. Tricolorul fără gaură face parte dintre simbolurile noastre de suflet și istorie.

Pe mulți, un asemenea simbol nu îi sensibilizează, pe mine – și cred că și pe conducerea I.R.R.D.–, **DA! Dacă credeți că există o posibilitate de a pune steagul la adăpost istoric, vă rog să îmi spuneți !**

Mihai Vasile

În perioada Revoluției eram anajat al B.R. Jilava la secția mecanică, ca zugrav vopsitor. La data de 22 decembrie 1989, mă aflam la serviciu, iar în jurul orelor 12, la difuzorul local, pe care îl aveam agățat pe perete, se anunțau evenimentele ce aveau loc în țară, inclusiv fuga lui Ceaușescu. S-a creat un haos, o panică ce ne-a cuprins pe toți muncitorii. Am mers acasă, iar deoarece pe ambele programe TV1 și 2 se făceau apeluri la populația Bucureștiului, să vină în număr cât mai mare la TVR, pentru a o apăra, am mers acolo, împreună cu mai mulți cunoscuți. În capătul străzii Pangratti, se aflau oameni cu lumânări aprinse în mână, înfășurate în batiste, iar pe partea dreaptă, vis-à-vis de sediul TVR, se afla o vilă cu două etaje. Etajul al doilea era în flăcări, iar din această vilă, a ieșit, în fugă, un bărbat slăbuț, nu prea înalt, îmbrăcat elegant, cu un pardesiu de culoare bej. Mulțimea de oameni fugea după acea persoană, strigând: „Teroristul! Prindeți teroristul!” Astfel că, împinși de mulțime, înaintam spre TVR prin ploaia de trasoare care zburau pe deasupra noastră, dinspre și spre Televiziune, ferindu-ne fiecare, cum am putut.

Cred că era ora 17. 45 când am ajuns la poarta Televiziunii, unde, pe trotuarul celălalt, se aflau două tancuri, două TAB-uri, un Aro și o Dacie Break a Salvării, iar pe caldarâm erau trei sau patru persoane. Probabil soldați, morți, înveliți în cearcafuri albe.

Împreună cu alte șapte-opt persoane, ne-am apropiat de un tanc pe care era cocoțat un soldat ce ținea în mână un aparat de filmat și ne-a filmat în dreptul tancului, făcând semnul Victoriei și strigând: „Am învins!”

Asociația 22 Decembrie 1989 Teleorman, ai cărei membri fondatori sunt circa 100 de adevărați revoluționari care s-au implicat în acele zile cu arma în mână să păzească ce am dobândit, am avut doar o victimă colaterală, un militar călcat de tanc, BURCEA COPILESCU, ofițer ce se deplasa spre București la CC și Televiziune în mare viteză, cu ordin de luptă a noilor structuri, de la București. În rest, 600 de oameni înarmați, dacă nu eram atenți, puteau declanșa un măcel și cui îi mai folosea? Am ținut situația sub control cu noile structuri alese din rândul manifestațiilor care și-au ales primul Președinte al CFSN Teleorman în persoana regretatului profesor ION MORARU. Aici, în Teleorman, noi am făcut REVOLUȚIA NOASTRĂ așa cum a făcut-o și Timișoara, Brașovul, Sibiul, și celelalte localități, unele cu un regretabil caranagiu, altele ca noi, cu entuziasmul destructurării și desființării structurilor comuniste ce erau la putere.

Vreau ca I.R.R.D. să ne strângă pe lângă el, pe revoluționarii adevărați, cu steag cu tot. Trebuie să părăsim lumea cu CINSTE ȘI CAPUL SUS, lăsând urmașilor evidența faptelor noastre, fapte care au adus DEMOCRAȚIA în ROMÂNIA, începând de la PREȘEDINTE până la ultimul român, toți sunt EFECTUL REVOLUȚIEI ROMÂNE DIN DECEMBRIE 1989. A fi revoluționar care ai contribuit la VICTORIE este o ONOARE ! Nu mi-o poate lua nimeni. ROMÂNIA m-a onorat cu două medalii cu decret Prezidențial, pe care le păstrez cu demnitate. Dacă țara mă cheamă, vin și în cârje de oi fi în viață. Lozinca vieții mele a fost : “Mai bine o zi ȘOIM, decât o viață întregă cioară “.

Nu lăsați să piară ideea de REVOLUȚIE, este cel mai important moment istoric al României din ultimul secol, și să arătăm lumii că ROMÂNII sunt și vor fi VITEJI, ca popor, cu o cultură tradițională UNICĂ PE GLOB, cu o istorie bogată, un popor ce doar s-a apărat să-și păzească NEAMUL ȘI FIINȚA lui. Și, totuși, EU cred că civilizația în EUROPA a început în CARPAȚI, mă mândresc că sunt ROMÂN și urmaș al lui DECEBAL, ȘTEFAN, CUZA etc. (...)

Imediat după aceea, am auzit cu toții rafalele de gloanțe ce șuierau pe deasupra noastră și ne-am culcat la pământ, lipiți de gardul Televiziunii, loc în care se află Troița, ridicată după Revoluție.

Prin ploaia de gloanțe, vacarmul creat de țipete, urlete, zgomote de focuri de armă, am ajuns acasă, seara.

A doua zi, pe 23 decembrie 1989, am participat la filtrul format în fața întreprinderii „Autobuzul” București, unde, împreună cu alți oameni, am controlat autovehiculele în portbagaje, am legitimat persoane suspecte, iar datorită persoanelor care erau dotate cu stații de Emisie-Recepție, am fost anunțați despre anumite stări sau ordine: să decupăm stema de pe emblema amplasată pe mâneca bluzei de gărzi patriotice, să punem o bandă tricoloră, sau să nu luăm apă de la necunoscuți.

*

FACSIMILE

Fond I
Josar 127

Către Comitetul Județean al Frontului de Salvare Națională

Adunarea Scriitorilor Români din Banat a luat decizia înființării la Timișoara a Societății Scriitorilor Români din Banat.

Societatea Scriitorilor Români din Banat își propune și se proclamă o Asociație formată prin adeziunea tuturor membrilor ei la principiile exprimate prin Declarația Consiliului de Salvare Națională.

Lista Comitetului de constituire a Asociației Scriitorilor Români din Banat este următoarea:

1. Lucian Alexiu
2. Brîndușa Armanca
3. Adriana Babeți
4. Carmen Blaga
5. Dușan Baiski
6. Eugen Bunaru
7. ~~EN~~ Romulus Bucur
8. Iosif Costinaș
9. Valentin Constantin
10. Vasile Dan
11. Dana Diminescu
12. Aurora Dumitrescu
13. Ionel Funeriu
14. Slavomir Gvozdenovici
15. Petru Ilieșu
16. Ioan Iancu
17. Antoaneta Iordache
18. Claudiu Iordache
19. Lucian Ionică
20. Viorel Marineasa
21. Mircea Mihaieș
22. Ion Monoran
23. Miodrag Milin
24. Vasile Popovici
25. Doina ~~NEREX~~ Pașca-Harsanyi
26. Lucian Retrescu
27. Gheorghe Secheșan
28. Cornel Secu
29. Ileana Sora-Dimitriu
30. Miomir Todorov
31. Marcel Toicea
32. Cornel Ungureanu
33. Daniel Vigni
34. Smaranda Voltur

- 2 -

Comitetul de conducere provizoriu al Societății Scriitorilor
Români din Banat este următorul:

1. Claudiu Iordache
2. Vasile Popovici
3. Ion Monoran
4. Petru Ilieșu

Comitetul de conducere provizoriu al Societății Scriitorilor
Români din Banat are datoria să aducă la cunoștință conducerii colec
tive a Comitetului Județean de Salvare Națională cadrul-program de
funcționare a organismelor sale.

*

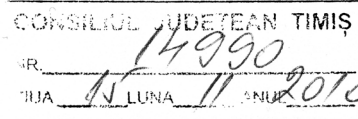
CORRESPONDENȚA

INSTITUTUL REVOLUȚIEI ROMÂNE
din DECEMBRIE 1989

str. C.A. Rosetti 33, București, sector 2
tel/fax: +40 21 311 8706 e-mail: contact@irrd.ro

Nr.493/28.10.2010

**Domnului CONSTANTIN OSTAFICIUC,
Președinte al Consiliului Județean Timiș**

Am aflat cu mult interes despre intenția Consiliului Județean Timiș de a stabili o zi semnificativă pentru celebrarea Revoluției din Decembrie 1989, în Timișoara și în celelalte localități ale județului.

Evenimentele petrecute în Timișoara și în întregul spațiu bănățean, în decembrie 1989, sunt atât pentru locuitorii din orașele și comunele județului Timiș contemporani cu acestea, cât și pentru urmașii lor, motive reale de mândrie.

Mai mult chiar, timișenii au datoria morală de a evoca, an de an, Revoluția din 1989, nu numai pentru semnificația istorică a schimbărilor profunde pe care le-a produs în natura sistemului social-politic și economic din țară, ci mai ales pentru că Timișoara – și alături de ea Lugojul și alte localități din județ – s-a ridicat prima împotriva regimului comunist de dictatură, a luptat singură cu forțele de represie, mulți dintre locuitorii ei sau din alte localități apropiate au fost uciși, răniți, arestați sau molestați. Dintre cei uciși, trupurile a 43 de eroi martiri au fost arse la Crematoriul din București.

Chiar și numai pentru aceste considerații de ordin general, decizia dumneavoastră este foarte îndreptățită și justificată.

Alegerea celei mai potrivite zile pentru evocarea acestor evenimente, poate fi un exercițiu dificil, pentru că, practic, timișorenii s-au confruntat cu autoritățile regimului comunist în foarte multe momente ale sfârșitului de an 1989, chiar din lunile precedente; momentele de revoltă (chiar dacă au fost lichidate de regim) de pe platformele industriale, din comunități profesionale și artistice, din școli și instituții și, mai mult decât ele, confruntările din stradă dintre manifestați și forțele de ordine începute în 16 decembrie 1989 și terminate în 20 decembrie – cu momentul lor cel mai tragic, ziua de 17 decembrie, când i-am pierdut pe cei mai mulți dintre noi -, precum și jertfele pe care timișorenii le-au dat după 22 decembrie vor fi evocate întotdeauna cu toată considerația de către comunitatea județului și de către întreaga țară.

În opinia noastră, în egală măsură trebuie prețuiți și evocați în ziua pe care o veți alege și eroii martiri care s-au jertfit după 22 decembrie 1989, pentru că ei s-au arătat gata de sacrificiul suprem pentru a apăra Revoluția victorioasă.

Deși izolați de către forțele regimului de dictatură, în zilele de foc ale lui decembrie 1989, timișorenii au simțit solidaritatea locuitorilor din orașele și comunele județului, mulți dintre aceștia au fost uciși -, răniți, arestați, supravegheați.

În fiecare localitate oamenii s-au ridicat împotriva autorităților încă înainte de 22 decembrie; din acest motiv, dictatorul – care nu a recunoscut public realitatea din județ –, a decretat *starea de necesitate* în întregul județ Timiș pe 21 decembrie. Era, evident, o recunoaștere implicită că Puterea de la București nu mai deținea controlul asupra orașelor și comunelor din județ.

I. Având în vedere cele câteva realități la care ne-am referit, suntem de părere că cea mai potrivită zi la care timișenii se pot raporta în legătură cu evenimentele din Decembrie 1989, este

20 decembrie

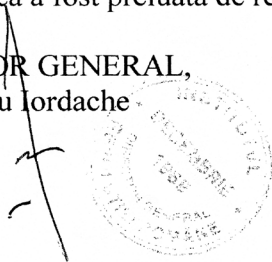
Este unanim acceptat că în această zi:

- forțele de agresiune au fost învinse, focul executat de ele a încetat și s-au retras în cazărmi, au lăsat străzile și piețele publice în mâna revoluționarilor;
- angajații marilor întreprinderi au încetat lucrul, au ieșit în stradă în mod organizat, s-au adunat în număr impresionant în două locații și i-au silit pe reprezentanții autorităților centrale să le asculte programul politic;
- sub presiunea manifestațiilor au fost eliberați cei mai mulți dintre concitadinii arestați pentru că au îndrăznit să se ridice împotriva Regimului;
- s-a creat prima formațiune politică separată și opusă partidului comunist – FRONTUL DEMOCRATIC ROMÂN –, practic monopolul partidului unic a fost înlăturat; în nici un alt oraș din țară nu s-a mai constituit o astfel de formațiune politică, transparent și cu program anticomunist clar;
- s-au întocmit primele programe ale Revoluției, despre care șeful Guvernului de la București a fost obligat să ia la cunoștință;
- opinia publică din toate țările democratice a luat cunoștință de realitatea acestei zile, a încurajat și s-a solidarizat cu cei expuși riscului de a fi judecați și condamnați sau lichidați de către un regim aflat încă la Putere;
- a fost ziua în care *Timișoara* a fost proclamată *primul oraș liber de dictatura comunistă*, un semnal clar pentru toți locuitorii județului de a înlătura prin forță toate autoritățile comuniste din fruntea localităților lor.

Acestea sunt argumentele (pot fi multe altele), care pot fi evaluate și care credem că pot fundamenta decizia dumneavoastră.

II. Din practica ultimilor ani, rezultă că evocarea unui eveniment cu semnificație pentru cetățenii unei localități, se stabilește de fiecare Consiliu local în parte; de aceea apreciem că ar fi potrivit ca în fiecare localitate a județului să se stabilească, în plus, o zi pentru evocarea Revoluției, exact ziua în care, în localitatea respectivă Puterea a fost preluată de revoluționari.

DIRECTOR GENERAL,
Claudiu Iordache

DIRECTOR GENERAL ADJ.,
Prof.univ. Ion Calafeteanu

*

*Asociația Luptătorilor din Timișoara Arestați în Revoluție "ALTAR 1989",
are onoarea de a vă invita să participați la manifestările aniversare ale declanșării
Revoluției Române din Decembrie 1989,
care vor avea loc la Timișoara în data de 16 decembrie 2010 și a programului aniversar dedicat
împlinirii a 21 de ani de la începutul Revoluției din 1989.
Programul este realizat în colaborare cu Mitropolia Banatului, Arhiepiscopia Ortodoxă Română a
Timișoarei, Consiliul Județean Timiș, Universitatea de Vest Timișoara - Facultatea de Arte și Design,
Liceul de Arte Plastice Timișoara.
Programul are ca temă
"NAȘTEREA MÂNTUITORULUI ȘI RENĂȘTEREA ROMÂNIEI DUPĂ 1989"
Tel. contact: 0721 376 113 (președinte ALTAR 1989)*

PROGRAM

COMEMORAREA EROILOR ȘI ANIVERSAREA A 21 ANI DE LA REVOLUȚIA ROMÂNĂ DIN DECEMBRIE 1989

16 DECEMBRIE 2010

- Ora 10,00 Deschiderea festivă a Programului aniversar și comemorativ, în cadrul Ședinței festive a Consiliului Județean Timiș.
Ora 12,30 Deschiderea expoziției de arte plastice la sediul Asociației ALTAR, realizată în colaborare cu artiștii plastici timișoreni.
Lansare de carte documentară la sediul Asociației ALTAR
1 - "România anului 1990 între democrație și violență";
2 - "Colinde și pricesne românești".
Ora 14,00 Vernisaj expozițional de icoane în Sala cu Oglinzi la Opera Română Timișoara.
Ora 17,30 Spectacol aniversar de pricesne și colinde românești în colaborare cu Mitropolia Banatului și CJT Timiș.
Aprinderea candelor din Piața Victoriei, pentru comemorarea eroilor martiri.

Președinte Asociația ALTAR 1989
VIRGIL HOSU

Așteptăm să ne onorați cu prezența Dvs.

CONSILIUL JUDEȚEAN
TIMIȘ

ASOCIAȚIA "ALTAR 1989"
TIMIȘOARA
Piața Romanilor 1-2 Timișoara
tel.: 0256 433 032

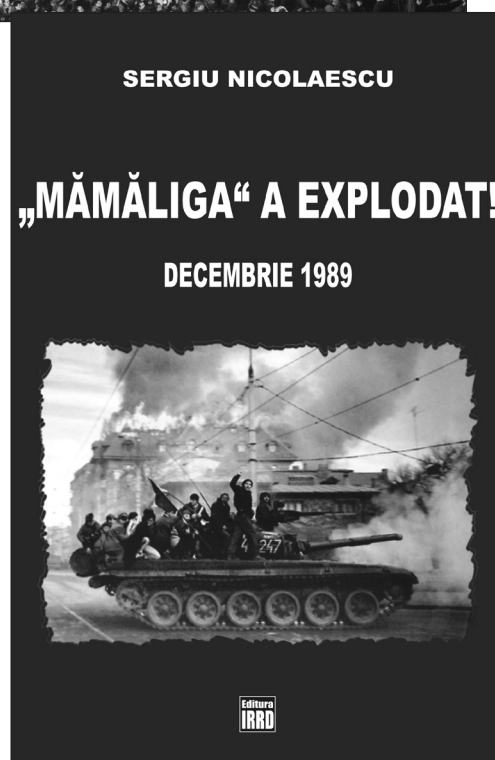
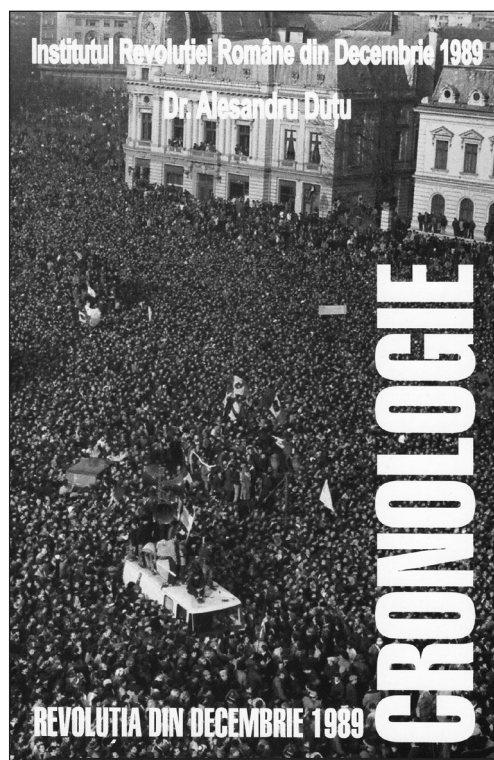
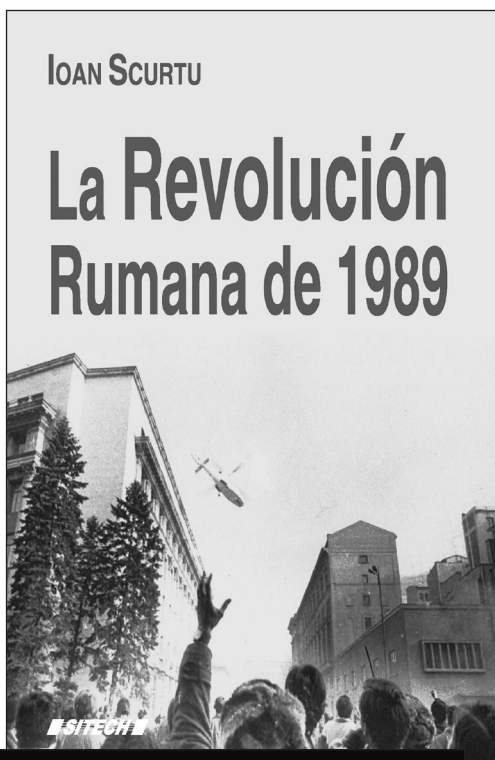
Invitație

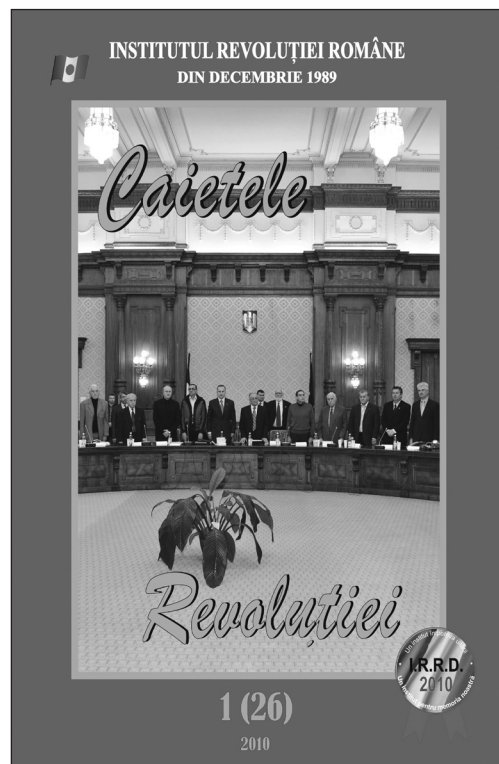
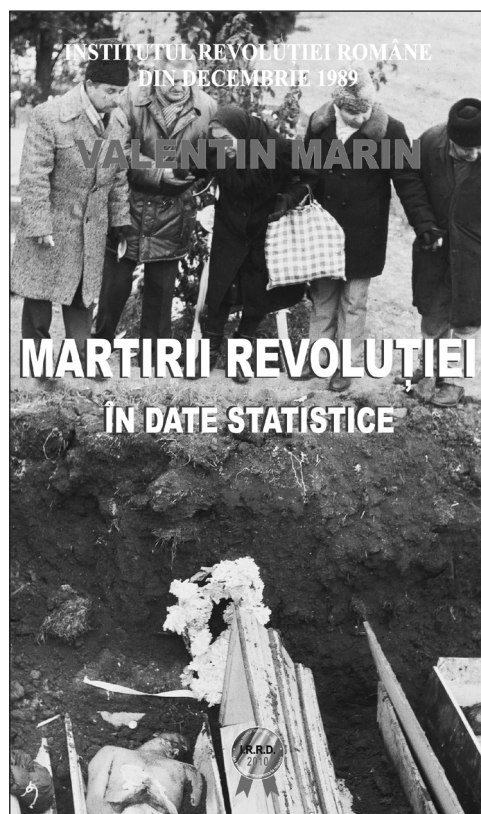
D-lui: DIRECTOR AL INSTIT. REVOLUȚIEI
ROMANE CLAUDIU IORDACHE

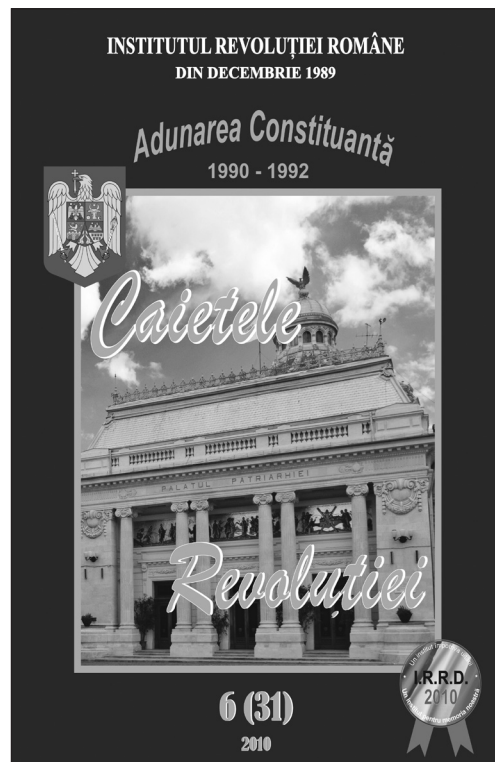
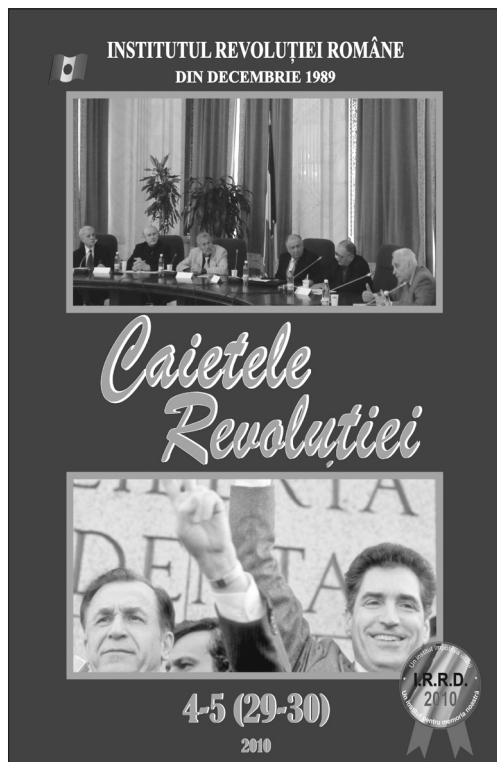
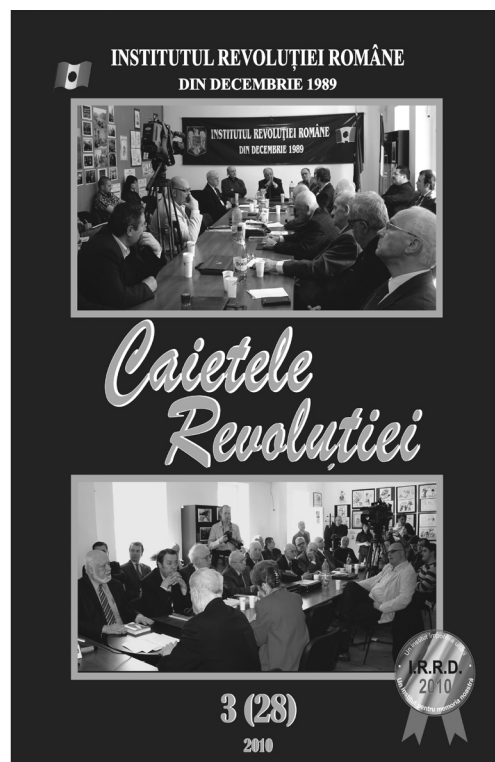
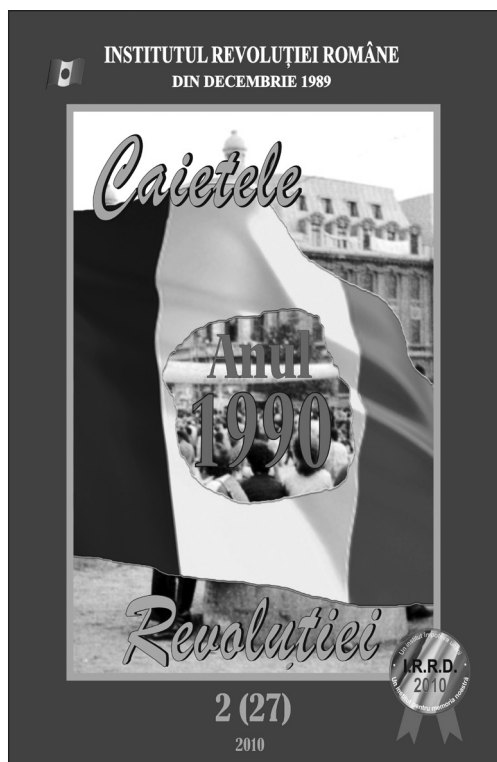
*

PRODUȚII EDITORIALE

**Producții editoriale
ale anului 2010 realizate de IRRD**

*

CALENDAR

Pastor Gheorghe

Pastor Gheorghe (n.01 decembrie 1957, Borșa, județul Cluj), inginer la Institutul de Tehnologie Izotopică și Moleculară din Cluj-Napoca. Din 2004 este membru al Colegiului Național al Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989.

În ziua de 21 decembrie 1989, împreună cu un grup de clujeni, printre care și Călin Nemeș, a încercat „să agite spiritele“ din *Piața Universității* și să canalizeze populația orașului Cluj pentru a protesta împotriva condițiilor improprie de viață oferite de către clanul Ceaușescu. În jurul orei 15.30-16.00, când Armata a primit ordin de reprimare a mișcării anticeaușiste și anticomuniste din Cluj, a fost rănit în genunchi și abdomen cu armă de foc.

Sanda Adrian

Sanda Adrian (n. 11 dec.1963, Baia Mare, jud. Maramureș), inginer electronist.

Din 2004 este membru în Colegiul Național al Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989.

În după-masa zilei de 17 decembrie 1989 a participat la demonstrația de stradă din fața cinematografului Capitol, care, în jurul orelor 17, au deschis focul asupra manifestațiilor care se aflau în Piața Libertății și în dreptul Catedralei.

În dimineața zilei de 20 decembrie 1989, în jurul orelor 11, s-a alăturat grupului de manifestați, parcurgând traseul până în Piața Victoriei. Acolo i-a urmat în Balcon pe Lorin Fortuna, Claudiu Iordache și mulți alții. A fost membru fondator al Frontului Democratic Român. În jurul orelor 16, s-a deplasat, împreună cu alți revoluționari, la Județeană de partid, unde s-au alăturat grupului format din Petre Boroșoiu, Petre Petrișor, Ioan Savu, Ioan Marcu. În jurul orelor 22, împreună cu grupul din Județeană, s-a întors în Balconul Operei, unde a rămas peste noapte. A doua zi, dimineața, a copiat în Politehnică exemplare din Proclamația Frontului Democratic Român și le-a dus, împreună cu o delegație de revoluționari, în Arad, în fața actualei Primării, unde lumea era adunată. Le-a vorbit despre ceea ce se întâmpla la Timișoara, despre constituirea FDR. Seara, tarziu, pe drumuri lăturalnice – orașul era practic blocat – a revenit, în Timișoara, în Balcon. După 22 decembrie 1989 a făcut parte, din echipa lui Lorin Fortuna, la Prefectura județului Timiș.

Iorga Eugenia

Eugenia Iorga (n. 17 decembrie 1954, București), profesoară la Liceul „Gheorghe Lazăr”, București. Din 2004 este membru al Colegiului Național al Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989.

În noaptea de 21 decembrie este prezentă la Sala Dalles din București, fiind o voce din mulțime care protestează împotriva dictaturii. A doua zi, după fuga lui Nicolae Ceaușescu, se deplasează la sediul Televiziunii, în Studioul 4, unde va rămâne până în 29 decembrie. Este, din 22 decembrie, membru al CFSN. Citește, la postul de Televiziune, Salutul de Crăciun al Consiliului Frontului Salvării Naționale adresat poporului francez și transmite condoleanțe pentru moartea jurnalistului Jean Louis Calderon.

Distinsă cu Medalia Revoluției (1990) și titlul „Luptător cu merite deosebite în Revoluția Română din Decembrie 1989”.

*